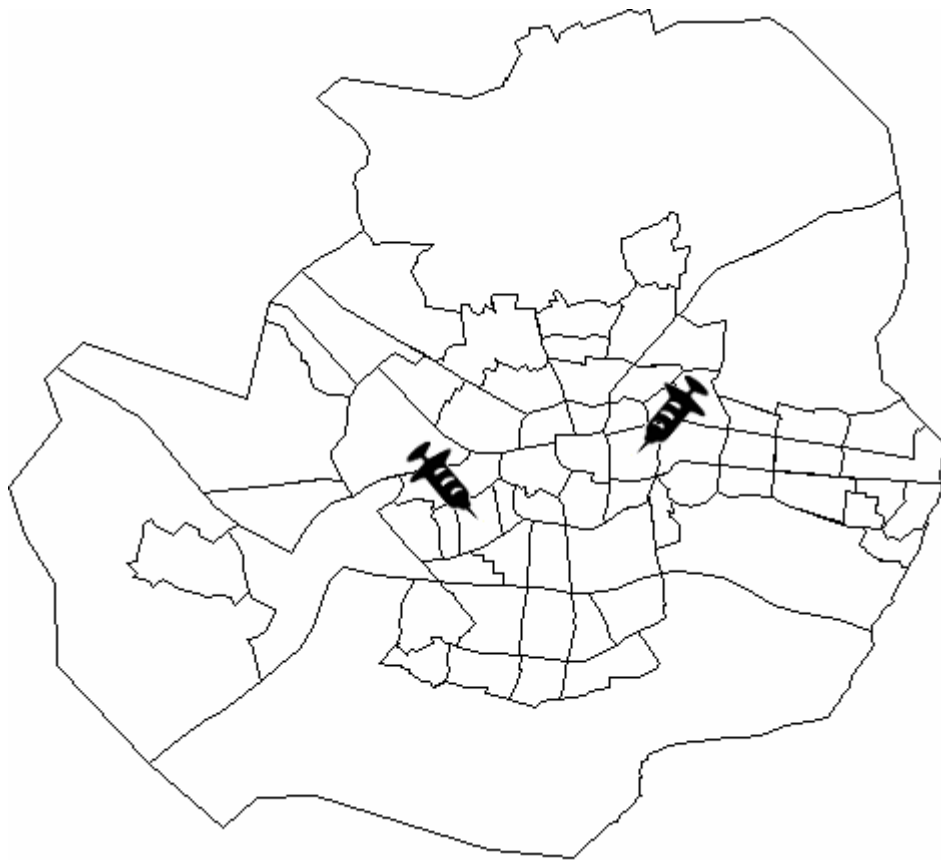

DEALEN MET DRUGS IN JE BUURT

Een onderzoek naar drugsproblematiek op buurniveau in Enschede

Astrid Hoks

Zutphen, augustus 2009

Universiteit Twente, Public Administration, Public Safety

DEALEN MET DRUGS IN JE BUURT

Een onderzoek naar drugsproblematiek op buurtniveau in Enschede

Astrid Hoks

Zutphen, augustus 2009

Universiteit Twente, Public Administration, Public Safety
Begeleiding: Dr. A.J.J. Meershoek & Dr. M.M.R. Ossewaarde

Politie Twente, Bureau Management Ondersteuning
Begeleiding: S. Bingol & Drs. N. Groothuis

Voorwoord

Doorzetten, vertrouwen en mezelf niet laten kennen zijn de woorden die in me opkomen wanneer ik terug denk over de periode waarin ik heb gewerkt aan mijn scriptie. Dit verslag welteverstaan!

Dit verslag is in het kader van de opleiding Bestuurskunde aan de Universiteit Twente geschreven in opdracht van de Politie Twente. Het is mijn afstudeerverslag waarmee ik mijn opleiding afrond.

Hoewel de totstandkoming van dit verslag met vallen en opstaan gepaard ging, heb ik er heel veel van geleerd en had ik deze ervaring niet willen missen. Nu mijn onderzoek is afgerond ben ik dan ook blij en trots dat ik kan zeggen dat dit mijn verslag is, geschreven door mij alleen.

Hierbij zijn een aantal bedankjes wel op z'n plaats. Als eerste wil ik mijn begeleiders van de UT, mevrouw Zoomer, de heer Ossewaarde en de heer Meershoek, bedanken. Ook ben ik Selma Bingol en Nicole Groothuis vanuit de politie dankbaar voor hun begeleiding en hulp. En ik wil alle andere medewerkers van de politie bedanken die hun medewerking hebben verleend, mij van informatie hebben voorzien en mij een leuke tijd hebben bezorgd.

Tot slot rest mij nog één persoon die ik wil bedanken, namelijk Raymond. Bedankt voor je steun, je geduld, je luisterend oor en je begrip tijdens mijn afstudeerperiode. Dankzij jou had ik net dat beetje meer doorzettingsvermogen.

Astrid Hoks
Zutphen, augustus 2009

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	6
Summary	9
Hoofdstuk 1 Inleiding & onderzoekopzet.....	12
1.1 Inleiding	12
1.2 Aanleiding voor het onderzoek.....	12
1.3 Doel van het onderzoek	13
1.4 Onderzoekopzet en onderzoeksvragen.....	13
1.5 Onderzoeksmethode.....	13
1.5.1 Inventarisatie drugsproblematiek	13
1.5.2 Verklaren drugsproblematiek	15
Hoofdstuk 2 Inventarisatie drugsproblematiek.....	18
2.1 Inleiding	18
2.2 Dataverzameling	18
2.3 Categorieën.....	20
2.4 Productie en aanvoer van drugs.....	23
2.5 Verspreiding van drugs (dealers).....	24
2.5.1 Softdrugs	25
2.5.2 Harddrugs	25
2.5.3 Verdachten	25
2.6 Gebruik van drugs.....	27
2.6.1. Softdrugs	28
2.6.2 Harddrugs	28
2.6.3 Verdachten (drugstoeristen)	28
2.7 Overlast	29
2.8 Conclusies.....	31
Hoofdstuk 3 Theoretisch kader	34
3.1 Inleiding	34
3.2 Keuze van theorieën.....	34
3.3 Verklarende factoren.....	36
3.3.1 Factoren met betrekking tot Stabiliteit	36
3.3.2 Factoren met betrekking tot een gebrek aan economische kansen	39
3.3.3 Afkomst	41
3.3.4 Drugsspecifieke factoren.....	41
3.4 Conclusie en verwachtingen.....	43
Hoofdstuk 4 Verband buurtkenmerken met drugsproblematiek... 44	44
4.1 Inleiding	44
4.2 Verband buurtkenmerken en drugsincidenten alle buurten.....	44
4.2.1 Stabiliteit	45
4.2.2 Economische kansen	46

4.3	Verband buurtkenmerken en drugsincidenten 4 geselecteerde buurten	47
4.3.1	De Bothoven	47
4.3.2	Stevenfenne	50
4.3.3	Wooldrik	53
4.3.4	Helmerhoek-Zuid	55
Hoofdstuk 5	Verklaren drugsproblematiek.....	58
5.1	Drugsproblematiek in relatie met 'stabiliteit'	58
5.2	Drugsproblematiek in relatie met 'economische kansen'	61
5.3	Drugsproblematiek in relatie met 'drugsspecifieke factoren'	62
Hoofdstuk 6	Conclusies en aanbevelingen.....	65
6.1	Conclusies	65
6.2	Aanbevelingen.....	66
	Referenties	68
Bijlagen		
	o <i>Vragenlijst interviews</i>	
	o <i>Werkgebieden & WBSen-overzicht</i>	
	o <i>Incidenten op werkgebied per WBS</i>	
	o <i>Kaartje ligging geselecteerde buurten</i>	
	o <i>Gegevens I&O 'Stabiliteit' & 'Economische kansen'</i>	
	o <i>Uitwerkingen interviews wijkagenten</i>	

Samenvatting

Drugsproblematiek doet zich overal in Nederland voor. In meer of mindere mate, tijdelijk of gedurende een lange periode, zowel zichtbaar als niet direct zichtbaar. Ook voor de politie in het district Zuid-Twente zijn deze problemen in haar district niet onopgemerkt gebleven. Drugsproblematiek is voor dit district in 2007 benoemd als speerpunt, het gaat hierbij voornamelijk om hennepsteelt en harddrugsproblematiek. Vooral wanneer er een verband is met het veroorzaken van overlast vindt de politie het van belang hier tegen op te treden.

De mate van drugsproblematiek verschilt per buurt. Waardoor in bepaalde buurten sprake van een grote(re) mate van drugsproblematiek is voor de politie niet helemaal duidelijk. Dit is dan ook de hoofdvraag die gesteld wordt in dit onderzoek welke zich richt op Enschede.

Om tot de beantwoording van deze vraag te komen is eerst gekeken hoe de spreiding is van de drugsproblematiek in Enschede. Tevens is hierbij gekeken welke soort en vorm drugsproblematiek het betreft. Aan de hand van deze gegevens is een aantal buurten geselecteerd voor een verdiepend onderzoek.

Bij deze zogenaamde **inventarisatie drugsproblematiek** van de drugsproblematiek in Enschede is een onderverdeling gemaakt in een aantal categorieën, namelijk productie & aanvoer, verspreiding, gebruik en overlast. Gegevens over de periode van één jaar uit het Bedrijfprocessensysteem (BPS) van de politie en een bestand van de afdeling Drugs en Wapens zijn hierbij gebruikt. Dit heeft in totaal 399 bruikbare incidenten opgeleverd welke verspreid over Enschede hebben plaatsgevonden.

De incidenten met betrekking tot de *productie en aanvoer* van drugs betreft in bijna alle gevallen een wietplantage. De meeste incidenten in deze categorie hebben zich voorgedaan in werkgebied Oost. Het betreft in bijna alle gevallen een wietplantage. De (sub)buurten met het hoogste aantal zijn 'Stevenfenne', 'Velve-Lindenhof' en 'Wesselerbrink Noord-Oost'.

Bij de *verspreiding* van drugs betreft het hoeveelheden groter dan voor eigen gebruik. Voor softdrugs is dit meer dan 5 gram of 5 hennepplanten en voor harddrugs is dit meer dan 0,5 gram. De verspreiding van drugs betreft in de meeste gevallen harddrugs. De meeste incidenten zijn geregistreerd in de Binnenstad, het betreft hier voornamelijk harddrugs. Bij de verspreiding van softdrugs zijn in de werkgebieden Oost en West de meeste softdrugsincidenten waargenomen. Op buurtniveau zijn geen opvallende aantallen geconstateerd.

De meeste verdachten / betrokkenen van 'verspreiding' van drugs zijn afkomstig uit Enschede (64,5%). 22,3% komt elders uit Nederland, slechts 8,1% is afkomstig uit Duitsland.

Voor de categorie '*gebruik van drugs*' betekent dit voor softdrugs het in bezit hebben van maximaal 5 gram drugs of maximaal 5 hennepplanten. De grens voor het in bezit hebben van harddrugs ligt op maximaal 0,5 gram.

In totaal zijn er 38 incidenten die binnen de categorie 'gebruik' vallen. Hierbinnen worden er 22 softdrugsincidenten en 17 harddrugsincidenten geconstateerd. Het aantal incidenten met betrekking tot het gebruik is het hoogst in de 'Binnenstad'. Met een aantal van drie incidenten volgen de buurten 'Velve-Lindenhof' en 'Boswinkel'.

Iets minder dan de helft (44,1%) van de verdachten / betrokkenen van het in bezit hebben van drugs voor eigen gebruik is afkomstig uit Enschede. 17,8% komt elders uit Nederland vandaan en maar liefst 29,7% is afkomstig uit Duitsland. Wat hierbij meespeelt is de ligging van Enschede vlakbij de grens en de aantrekkingskracht die dit heeft op Duitsers uit de plaats Gronau, vlak over de grens gelegen.

Binnen de categorie '*Overlast*' zijn de overlastmeldingen verdeeld over de schakels van de drugsketen, namelijk productie, verspreiding en gebruik. In een aantal gevallen vallen de overlastmeldingen onder meerdere delen van de keten, deze zijn geplaatst onder 'meerdere'. Op deze manier wordt meer inzichtelijk waarop de overlast betrekking heeft. De meeste meldingen van overlast hebben betrekking op de gebruikers van drugs.

Tevens wordt er veel overlast ervaren van verspreiders/dealers van drugs. De overlast van gebruikers is het grootst in werkgebied Oost. Werkgebied West laat het hoogste aantal overlastmeldingen met betrekking tot drugsdealers zien.

Het hoogste totale aantal overlastmeldingen is in werkgebied Oost geregistreerd. De buurt 'De Bothoven' met het hoogste aantal overlastincidenten is eveneens gelegen in werkgebied Oost.

Op basis van deze inventarisatie van de drugsproblematiek zijn twee buurten met een grote mate van drugsproblematiek geselecteerd, namelijk 'De Bothoven' en 'Stevenfenne'. Tevens zijn er twee buurten zonder drugsproblematiek geselecteerd, namelijk 'Wooldrik' en 'Helmerhoek-Zuid'. Deze vier buurten worden gebruikt voor een gedeelte van het verdiepend onderzoek.

Het **verdiepend onderzoek** baseert zich voornamelijk op buurtkenmerken die in onderzoeken van Skogan en Van der Torre worden genoemd als oorzaken van het ontstaan van drugsproblematiek in buurten. Door te toetsen of de twee buurten met en de twee buurten zonder drugsproblematiek voldoen aan de criteria van de theorie, kan geconstateerd worden of de drugsproblematiek wordt veroorzaakt door de aanwezigheid van bepaalde buurtkenmerken. Deze buurtkenmerken zijn onderverdeeld over drie clusters, namelijk 'Stabiliteit', 'Economische kansen' en 'Drugsspecifieke factoren'.

Hiertoe is een drietal verwachtingen opgesteld, namelijk:

1. Als een buurt een hoge concentratie drugsproblematiek kent, dan is de kans groot dat er sprake is van een onstabiele buurt.
2. Als een buurt een hoge concentratie drugsproblematiek kent, dan is de kans groot dat er in deze buurt een hoge mate van een gebrek aan economische kansen is.
3. Als een buurt een grote mate van drugsproblematiek kent, dan is de kans groot dat de buurt drugsspecifieke factoren kent.

In eerste instantie is voor alle buurten onderzocht of er een verband is tussen het aantal drugsincidenten en de aanwezigheid van bepaalde factoren in een buurt. Hieruit is gebleken dat naarmate de buurten op meer factoren op het gebied van 'stabiliteit' en 'economische kansen' een negatieve score hebben, het gemiddelde aantal drugsincidenten ook hoger is.

Ten slotte is voor de vier geselecteerde buurten gekeken hoe deze scores op de buurtkenmerken behorende bij de drie clusters. Buurten met drugsproblematiek zouden volgens de theorie bepaalde kenmerken moeten hebben.

Op basis van deze analyse is geconstateerd dat binnen de cluster 'stabiliteit' niet van alle factoren de invloed op drugsproblematiek kan worden aangetoond. Met name bij de 'gemiddelde leeftijd', 'etnische pluriformiteit' en 'de kwaliteit van de buitenruimte' zijn afwijkende scores waargenomen. Over het geheel bekeken geldt dat de buurten met drugsproblematiek slechter scores dan de buurten zonder drugsproblematiek. De verwachting *'Als een buurt een hoge concentratie drugsproblematiek kent, dan is de kans groot dat er sprake is van een onstabiele buurt'* wordt ondersteund.

De verwachting binnen de cluster 'economische kansen' werd eveneens bevestigd. Ook hier geldt dat niet van alle factoren binnen dit cluster de invloed op de mate van drugsproblematiek kon worden aangetoond. Met name met betrekking tot 'de beroepsbevolking'. Echter wordt over het geheel bekeken op 'economische kansen' door buurten met drugsproblematiek slechter gescoord dan de buurten zonder drugsproblematiek. Dit ondersteunt de verwachting: *'Als een buurt een hoge concentratie drugsproblematiek kent, dan is de kans groot dat er in deze buurt een hoge mate van een gebrek aan economische kansen is'*.

De derde verwachting, *'Als een buurt een grote mate van drugsproblematiek kent, dan is de kans groot dat de buurt drugsspecifieke factoren kent'*, wordt minder overtuigend ondersteund door het onderzoek. Ondanks het aantal niet verwachte bevindingen, is over het geheel bekeken in de buurten met drugsproblematiek meer sprake van de aanwezigheid van 'drugsspecifieke factoren' dan in de buurten zonder drugsproblematiek.

Hoewel er niet op alle factoren is gescoord volgens de verwachting, kan voor een deel van de afwijkende scores een goede verklaring worden gegeven. Het is daarom belangrijk niet alleen naar de cijfers te kijken, maar ook naar de betekenis van deze cijfers en het verhaal hier achter.

Op basis van de analyse is geconstateerd dat de buurten met een hoge mate van drugsproblematiek in meer gevallen negatief scoren in verhouding tot de twee buurten zonder drugsproblematiek.

Het onderzoek toont aan dat de grote mate van drugsproblematiek in bepaalde buurten in Enschede te wijten is aan bepaalde kenmerken van die buurten. Er is eveneens gebleken dat waarschijnlijk sommige factoren meer van invloed zijn dan andere factoren. Mede hierom wordt de **aanbeveling** gedaan om een onderzoek te doen naar de invloed van bepaalde combinaties van factoren. Tevens wordt aanbevolen extra alert te zijn in buurten waar meer 'negatieve' factoren aanwezig zijn, aangezien uit dit onderzoek blijkt dat dit kan leiden tot het ontstaan van drugsproblematiek. Hierbij is het van belang vroegtijdig problemen te signaleren en deze op te pakken.

Het aanpakken van wanorde zal voldoende moeten worden afgestemd met de behoeften en verwachtingen van de bewoners. Een goed contact tussen politie en bewoners is belangrijk, omdat de politie voor een groot deel afhankelijk is van hen bij het signaleren en oplossen van problemen in buurten. In buurten waar dit contact niet optimaal is zou hier meer in geïnvesteerd moeten worden. Dit betekent dat er meer tijd gestoken moet worden in het aanwezig en zichtbaar zijn in de buurt. Bewoners moeten worden aangespoord zodat zij zich betrokken voelen met de buurt. Door samen te werken met de bewoners en diverse andere betrokken partners kan het meest bereikt worden.

Summary

Drugproblems occur everywhere in the Netherlands. More or less, temporary or during a long period, both visible as not directly visible. These problems haven't been unnoticed by the police at district South-Twente. Drugproblems has been pointed out as main point for this district in 2007, mainly weedcultivation and harddrugproblems. Especially when there is a link with causing nuisance, the police find it important to act against it.

The degree of drugproblems divers by neighbourhood. Why certain neighbourhoods have (much) more drugproblems then others, is not totally clear for the police. Therefore this will be the main question in this research which concentrates on Enschede.

To answer this question, in first place the spread of the drugproblems in Enschede has been viewed at. Within this there has also been looked what type and appearance of drugproblems it concerns. Based on these data, some neighbourhoods have been selected for a deeping research.

At this so called **inventory drugproblems** of the drugproblems at Enschede, there has been made a partition in a number of categories, namely production & supply, distribution, use and nuisance. Data about the period of one year of the Bedrijfsprocessensysteem (BPS) of the police and a file of the section Narcotics and Weapons have been used by this. This has produced 399 useful incidents, which took place spread across Enschede.

The incidents concerning *production & supply* of drug, are almost in all cases a weedplantation. Most incidents in this category have occurred at the area East. Almost all cases concern a weedplantation here. The (sub)neighbourhoods with the highest numbers are 'Stevenfenne', 'Velve-Lindenhof' and 'Wesselerbrink North-East'.

The *distribution* of drugs concerns an amount larger than for personal use. For soft drug this means more than 5 gram or 5 hemps and for hard drug more than 0.5 gram. The distribution of drug concerns in the most cases hard drug. Most incidents have been registered at 'Binnenstad', it concerns here mainly hard drug. The distribution of soft drugs is mainly observed in the areas East and West. At Neighbourhoodlevel no striking numbers have been observed.

Most suspected / involved persons of 'distribution' come from Enschede (64.5%). 22.3% comes from elsewhere from the Netherlands, only 8.1% comes from Germany.

For the category 'use of drug' this means for soft drug the possession of maximal 5 gram drug or maximal 5 hemps. The limit for having in possession of hard drugs is maximal 0.5 gram.

In total there are 38 incidents which belong within the category 'use'. Of these there are 22 softdrug incidents and 17 harddrug incidents. The number of incidents concerning the use, is the highest at the 'Binnenstad'. With a number of 3 incidents follows the neighbourhoods 'Velve-Lindenhof' en 'Boswinkel'.

Little less than half (44.1%) of the suspected / involved persons of the possession of drug for personal use comes from Enschede. 17.8% comes elsewhere from the Netherlands, and no less than 29.7% comes from Germany. What takes part is the position of Enschede near the border and the attraction it has on Germans from the city Gronau, just across the border.

Within the category 'Nuisance' the nuisancereports have been divided across the links of the drugchain, namely production, distribution and use. Some of the cases of the nuisancereports belong to multiple parts of the chain, these have been placed under 'several'. At this way it becomes more visible on which the nuisance is related. Most nuisancereports are related to the users of drug.

There also have been experienced a lot of nuisance from distributors/dealers of drug. The nuisance of the users is the largest at area East. Area West shows the highest amount of nuisancereports concerning drugdealers.

The highest total of nuisancereports has been registered in area East. The neighbourhood 'De Bothoven' with the highest number nuisancereports is also situated in area East. Based on this inventory of drugproblems, two neighbourhoods with a large degree of drugproblems have been selected, namely 'De Bothoven' and 'Stevenfenne'. There also

have been selected two neighbourhoods without drugproblems, namely 'Wooldrik' and 'Helmerhoek-Zuid'. These four neighbourhoods are used for a part of the deepening research.

The **deepening research** is mainly based on neighbourhoodfeatures which are mentioned in researches of Skogan and Van der Torre as the causes of the existence of drugproblems at neighbourhoods. By testing whether the two neighbourhoods with and the two neighbourhoods without drugproblems meet the criteria of the theory, it is possible to find out whether the drugproblems are caused by the presence of certain neighbourhoodfeatures. These neighbourhoodfeatures are divided on three clusters, namely 'Stability', 'Economic chances' and 'Drugspecific features'.

For this, three expectations have been defined, namely:

1. When a neighbourhood has a high concentration of drugproblems, then the chance is large that is concerns an unstable neighbourhood.
2. When a neighbourhood has a high concentration of drugproblems, then the chance is large that this neighbourhood has a high degree of a lack of economic chances.
3. When a neighbourhood has a high concentration of drugproblems, than the chance is large that this neighbourhood contains drugspecific features.

In the first place it has been investigated for all neighbourhoods whether there is a link between the amount drugincidents, and the presence of certain features in a neighbourhood. From this it appeared that as the neighbourhoods have negative scores at more features concerning the 'stability' and 'economic chances', the average amount of drugincidents is also higher.

At last, the score of the four selected neighbourhoods on the neighbourhoodfeatures concerning the three clusters have been investigated. Neighbourhoods with drugproblems should have certain features according to the theory.

Based on this analysis it has been identified that within the cluster 'stability' the influence on drugproblems of not all the features could be shown. Especially at the 'average age', 'ethnic diversity' and 'the quality of the environment', different scores have been found. In total it demonstrates that the neighbourhoods with drugproblems score worse than the neighbourhoods without drugproblems. The expectation *'When a neighbourhood has a high concentration of drugproblems, then the chance is large that is concerns an unstable neighbourhood'* is supported.

The expectation within the cluster 'economic chances' was also confirmed. Here too the influence on the degree of drugproblems of all features within this cluster couldn't be shown. Especially concerning 'the labour force'. However overall, concerning the 'economic chances', the neighbourhoods with drugproblems score worse than the neighbourhoods without drugproblems. This support the expectation: *'When a neighbourhood has a high concentration of drugproblems, then the chance is large that this neighbourhood has a high degree of a lack of economic chances'*.

The third expectation, *'When a neighbourhood has a high concentration of drugproblems, than the chance is large that this neighbourhood contains drugspecific features'* is less convincing supported by the research. In spite of the number not expected findings, in total it shows that in the neighbourhoods with drugproblems are more 'drugspecific features' presence then in the neighbourhoods without drugproblems.

Although not all features scored as expected, for a part a good declaration can be given for these different scores. For this reason it is important not only to look at the numbers, but also to the meaning of these numbers and the story behind it.

Based on the analysis it has been determined that the neighbourhoods with a high degree of drugproblems, score in more cases negative compared with the two neighbourhoods without drugproblems.

The research shows that a large degree of drugproblems in certain neighbourhoods in Enschede is to blame to certain features of those neighbourhoods. It have also pointed out that probably some features have more influence than other features.

For this reason also, the **recommendation** is made to investigate the influence of certain combinations of features. There will also be recommended to be extra alert in neighbourhoods which have more 'negative' features present, because this research shows that this can lead to the existence of drugproblems. In this it is important to identify problems in an early stage and to solve them.

Solving disorder must be well coordinated with the needs and expectations of the occupants. A good contact between the police and the occupants is important, because the police are dependent for a large part on them by identifying and solving problems at neighbourhoods. In neighbourhoods where this contact isn't optimal, there should be invested more in it. This means that more time should be spend in being present and visible for the occupants. Occupants should be encouraged to get involved with their neighbourhood. By working together with occupants and other involved partners, the best result can be achieved.

Hoofdstuk 1 Inleiding & onderzoeksoopzet

1.1 Inleiding

Vanuit de samenleving komen steeds meer signalen dat de samenleving veiliger moet. Men is ontevreden over de veiligheid en geeft criminaliteitsbestrijding een hoge prioriteit. Een grote meerderheid van de bevolking ervaart criminaliteit als een groot maatschappelijk probleem, waarvan een groot deel vindt dat de overheid te weinig doet aan de bestrijding hiervan. Misdaadbestrijding moet een hoge prioriteit krijgen bij beleidsontwikkelingen zodat criminaliteit krachtiger bestreden kan worden en de openbare orde gehandhaafd wordt.

Het kabinet heeft naar aanleiding van bovengenoemde signalen een programma van maatregelen opgesteld aan de hand waarvan de criminaliteit en overlast in de openbare ruimte moeten verminderen. In het veiligheidsprogramma 'Naar een veiliger samenleving' (Ministerie van Justitie en Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2002) wordt aangegeven welke doelstellingen het kabinet nastreeft en hoe deze bereikt gaan worden. Hierbij wordt een gerichte aanpak toegepast waarbij het accent ligt op specifieke groepen en gebieden.

Vanwege verschillen in lokale situaties dient de aanpak in hoofdzaak gestalte te krijgen op het lokale niveau. Ketenpartners op het lokale niveau dienen een afweging en prioriteitsstelling over de inzet te maken en concrete maatregelen verder vorm en inhoud te geven. Dit geldt ook voor de politie; in het lokale driehoeksconvenant worden speerpunten bepaald door gemeente, politie en justitie in Enschede. In dit convenant worden hennepcultuur en dealen van harddrugs genoemd als speerpunten voor 2007. In samenwerking met diverse partners wordt aan de speerpunten vormgegeven.

In het district Zuid-Twente is drugsproblematiek eveneens als speerpunt benoemd door de districtsleiding van 2007. Dit is bepaald aan de hand van het aantal veelplegers en de overlastmeldingen in het district welke verband hebben met drugs. Onder drugsproblematiek kan worden verstaan het produceren, gebruiken dan wel handelen in drugs en de hiermee samenhangende vormen van overlast die hieruit voortvloeien. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de stankoverlast van een wietplantage, vervelend gedrag op straat na drugsgebruik of het achterlaten van gebruiksmateriaal zoals spuiten of zakjes. Drugsproblematiek heeft prioriteit voornamelijk als het verband houdt met het veroorzaken van overlast.

In eerste instantie worden de speerpunten op districtelijk niveau benoemd waarna vervolgens op afdelingsniveau wordt gekeken welke problematiek het betreft en in welke wijken het plaatsvindt. Dit wordt door het stadsdeelteam¹ gezamenlijk opgepakt.

1.2 Aanleiding voor het onderzoek

Bij de politie in het district Zuid-Twente zijn er wel ideeën over welke factoren in buurten van invloed zijn op het ontstaan en gedijen van drugsproblematiek. Hier is echter geen onderzoek naar gedaan. Voor het bepalen van een aanpak van de drugsproblematiek is het van belang te onderzoeken waarom bepaalde buurten/plekken zo aantrekkelijk zijn voor deze problematiek. Dit onderzoek zal dan ook de problematiek in kaart brengen en er zal gekeken worden naar de factoren die mogelijk drugsproblematiek kunnen veroorzaken.

Door het hebben van meer inzicht in verklarende factoren kan hiermee rekening worden gehouden bij het bepalen van de (juiste) middelen die ingezet kunnen worden ter bestrijding hiervan.

¹ Het stadsdeelteam bestaat uit gemeente, politie, woningbouw en diverse instellingen, dit verschilt per stadsdeel.

1.3 Doel van het onderzoek

Het doel is het verklaren van drugsproblematiek in bepaalde buurten in het district Zuid-Twente op basis van literatuur, wat voor de politie bepalend kan zijn bij het vormgeven van een aanpak van de drugsproblematiek.

Het verklaren in dit onderzoek betreft het verklaren van het gedijen van een drugsscene. Onder gedijen wordt binnen dit onderzoek verstaan het in gunstige omstandigheden zijn van een buurt ten aanzien van drugsproblematiek. Dit betekent het onderzoeken van de huidige situatie in een buurt met drugsproblematiek en waardoor deze problemen zich daar (nu) voordoen.

1.4 Onderzoekopzet en onderzoeksvragen

Op grond van het probleem zoals hierboven geschetst is een onderzoeksvraag geformuleerd, deze luidt:

“Hoe komt het dat bepaalde buurten in Zuid Twente een grotere mate van drugsproblematiek kennen in vergelijking met andere buurten?”

Ter beantwoording van de vraag is het in de eerste plaats noodzakelijk om de drugsproblematiek in het district Zuid Twente in kaart te brengen ten einde buurten te kunnen selecteren met een grotere mate van drugsproblematiek. Dit komt tot uiting in de eerste twee deelvragen.

- 1) Hoe ziet de geografische spreiding van de drugsproblematiek in Enschede eruit?
- 2) Welke problemen doen zich voor op het gebied van drugs?

Ad 1: De eerste onderzoeksvraag betreft het in kaart brengen van de aantallen drugsincidenten in relatie met de buurten.

Ad 2: De tweede onderzoeksvraag betreft het in kaart brengen van het soort drugsproblematiek dat zich in de verschillende buurten voordoet.

Na beantwoording van deze twee deelvragen kan een aantal buurten geselecteerd worden voor een verdiepend onderzoek. Het verdiepend onderzoek betreft het verklaren van de drugsproblematiek in de geselecteerde buurten. Hiertoe is onderstaande deelvraag geformuleerd.

- 3) Welke factoren verklaren de grote mate van drugsproblematiek in buurten?

1.5 Onderzoeksmethode

Het onderzoek bestaat uit twee delen, namelijk de inventarisatie van de drugsproblematiek en de verdieping. Voor beide delen is een andere onderzoeksmethode van toepassing. Beide zullen in deze paragraaf worden besproken, op deze manier wordt duidelijk hoe de betrouwbaarheid zo goed mogelijk is gewaarborgd.

1.5.1 Inventarisatie drugsproblematiek

Bij de inventarisatie van de drugsproblematiek (hoofdstuk 2) zijn voornamelijk procesgegevens uit het bedrijfsprocessensysteem (BPS) gebruikt. Dit is een systeem van de politie waar alle incidenten van criminaliteit en overlast worden bijgehouden. Op deze manier ontstaat een beeld van de (geregistreerde) criminele en overlastgevende activiteiten in het betreffende gebied. De politie registreert in dit systeem unieke informatie van de werkelijke aantallen incidenten die plaats hebben gevonden. Het betreft hier de volledige informatie zoals die in eerste instantie zijn geregistreerd. Dit is niet via een ander systeem of bron te raadplegen, hierom is gekozen voor deze informatiebron.

BPS bestaat uit twee delen, een deel met alle ‘harde’ informatie en een deel met tekstbestanden. De harde informatie zijn de meldingen en aangiften van incidenten die

vastgelegd worden onder één bepaalde incidentcode. Ieder vastgelegde melding of aangifte van een incident heeft een eigen (mutatie)nummer. Een mutatie bestaat uit een beschrijving van een melding of aangifte van een incident, dit is het tweede deel waar BPS uit bestaat.

Bij dit onderzoek is in eerste instantie een selectie gemaakt uit BPS op basis van een aantal incidentcodes voor de periode 01-09-2005 t/m 31-08-2006. Bij aanvang van het onderzoek waren dit de meest recente gegevens over een periode van 1 jaar. De periode van 1 jaar is gehanteerd, omdat bij bepaalde soorten incidenten het jaargetijde een rol kan spelen, dit zou ook kunnen gelden voor drugsincidenten. Gegevens over een beperkt gedeelte van een jaar zouden daarom een vertekend beeld kunnen opleveren. Vervolgens zijn de mutaties ingekeken en doorgelezen zodat een beter beeld ontstaat van het incident. Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van een viertal incidentcodes, namelijk 'softdrugs', 'harddrugs', 'overlast van/door drugs/medicijnen' en 'controle drugs'.

Een kanttekening bij dit registratiesysteem is dat de cijfers met betrekking tot drugs die in dit onderzoek worden gebruikt alleen iets zeggen over de bekend geworden criminaliteit. Er is namelijk altijd sprake van een onbekend aantal delicten (dark number)². Een groot deel van de misdrijven wordt niet ontdekt, niet aangegeven of niet geregistreerd. Uit slachtofferonderzoek onder de bevolking blijkt dat het werkelijke aantal delicten veel hoger is dan het geregistreerde aantal delicten (Hulshof, 1998). Een slachtofferonderzoek zal bij drugsincidenten niet zoveel opleveren, omdat er is veel gevallen niet direct sprake is van slachtoffers. Het produceren, gebruiken of verkopen van drugs is iets dat die persoon zichzelf aandoet en niet zozeer schade toebrengt aan een ander (die hiervan aangifte doet). Dit betekent dat de cijfers die naar voren zijn gekomen uit mijn onderzoek in werkelijkheid zeer waarschijnlijk hoger liggen en dat dus geen compleet beeld van de drugsproblematiek kan worden gegeven.

Tevens leert de praktijk dat vooral bij de invoer van gegevens in dit systeem veel mis gaat. De kwaliteit van de registratie valt of staat met de invoerdiscipline. Deze verschilt in sterke mate tussen de teams en tussen de verbalisanten. Doorgaans beschouwt men de registratie als een formaliteit en is men niet op de hoogte van de gevolgen van onzorgvuldige registratie. Bij registratiefouten kan men denken aan verkeerde plaatsaanduiding, verkeerde delictsomschrijving, meervoudige invoer, onvolledigheid binnen registraties en verkeerde persoonsgegevens (drs. R. van Overbeeke e.a., 2003).

Naast de gegevens van BPS is eveneens gebruik gemaakt van een bestand dat de afdeling Drugs en Wapens (DRUWA) bijhoudt. In dit bestand wordt bijgehouden welke drugs en welke hoeveelheid bij hen is gebracht om te testen. Dit is gedaan omdat bleek dat door alleen in BPS deze vier incidentcodes te bekijken er een deel van de drugsincidenten over het hoofd wordt gezien. Hoewel het, naar het lijkt, onmogelijk is om het beeld 100% compleet te hebben is met behulp van het bestand van DRUWA getracht een zo volledig mogelijk beeld te geven.

In paragraaf 2.2 en 2.3 zal dieper worden ingegaan op de dataverzameling en ordening van gegevens afkomstig van zowel BPS als het bestand van DRUWA. Deze gegevens zijn vervolgens geanalyseerd. Aan de hand van de cijfermatige analyse zal de eerste en tweede deelvraag beantwoord worden. Deze bestaat uit het beschrijven van de drugsproblematiek en de geografische spreiding in Zuid Twente. Tevens worden op basis hiervan vier buurten geselecteerd voor verder onderzoek.

Bij het selecteren van vier buurten is gekeken naar de uitkomsten van de cijfermatige analyse. Er zijn twee buurten geselecteerd waar sprake is van een grote mate van drugsproblematiek en twee buurten waar sprake is van geen drugsproblematiek. Hierbij is gelet of er sprake is van buurten waarbij de aantallen veel hoger liggen ten opzichte

² Het dark number verschilt per delict. Bij drugsproblematiek is meestal geen sprake van een slachtoffer (en aangifte). Bij delicten waarbij geen slachtoffers zijn betrokken (bijv. verboden wapenbezit), is de onbetrouwbaarheid van de politiecijfers terug te voeren op de inzet van de politie. Deze inzet verschilt naar gelang de prioriteit die de politie toekent aan hun opsporing. Ook deze kan naar tijd en plaats verschillen. Bron: <http://www.politiekcompendium.nl/9351000/1f/j9vvh40co5zodus/vh4vam0cjzff>

van de andere buurten. Tevens is gekeken of er bij de beschrijving andere opvallende zaken zijn geconstateerd welke interessant kunnen zijn voor verder onderzoek, zoals de afkomst van de verdachten. Bij het selecteren van de twee buurten zonder drugsproblematiek is rekening gehouden met de ligging van de buurten. Een buurt gelegen in het buitengebied zal zoals voor de hand ligt over totaal andere kenmerken beschikken dan een buurt welke gelegen is in het centrum. Om een zo goed mogelijke vergelijking te kunnen maken tussen de buurten met en de buurten zonder drugsproblematiek is er op gelet dat alle vier de buurten vergelijkbaar zijn qua ligging. Dit wil zeggen; woonbuurten.

Bij de selectie van de buurten is navraag gedaan bij de betreffende wijkagent om na te gaan of zijn beeld van de buurt de keuze ondersteunt.

1.5.2 Verklaren drugsproblematiek

Het verklaren van de drugsproblematiek bestaat uit twee delen, namelijk een theoretisch deel en een empirisch deel. Het theoretisch kader geeft inzicht in de factoren welke een verklaring geven van drugsproblematiek in buurten, deze factoren staan centraal in het empirisch deel.

Theoretisch deel

Het theoretisch deel (hoofdstuk 3) gaat in op de vraag hoe het gedijen van drugsproblematiek in buurten volgens de theorie verklaard kan worden. Voor het totstandkomen van het theoretisch kader is literatuur geraadpleegd welke betrekking heeft op dit onderwerp.

Ter beantwoording van de derde onderzoeksvraag worden buurtfactoren uit de literatuur onderscheiden die een verklaring van het gedijen van de drugsproblematiek kunnen bieden. Deze factoren dienen betrekking te hebben op het verklaren van het gedijen van drugsproblematiek in een buurt. Op basis van deze gegevens kan worden gekeken of de drugsproblematiek in de onderzochte buurten mogelijk hierdoor verklaard kan worden.

Empirisch deel

De derde onderzoeksvraag wordt beantwoord in het empirisch deel (hoofdstuk 4) en omvat een toetsing van de geoperationaliseerde factoren welke benoemd zijn in het theoretisch kader. Voor de in het theoretisch deel beschreven factoren zijn indicatoren bepaald aan de hand waarvan kan worden vastgesteld of er sprake is van een aanwezigheid dan wel een afwezigheid van de betreffende (verklarende) factor. Voor het vaststellen hiervan is gebruik gemaakt van buurtgegevens afkomstig uit het leefbaarheids- en veiligheidsonderzoek van I&O Research en de 'Buurtmonitor'. Eveneens is informatie over de buurten gehaald uit de wijkscans.

Het Leefbaarheid- en Veiligheidsonderzoek (L&V) is een onderzoek verricht door I&O Research³. Hierin is aan de hand van vragenlijsten de perceptie van bewoners omtrent verschillende leefbaarheids- en veiligheidsaspecten weergegeven. De uitkomsten zijn gepresenteerd per (gemeente) wijken en niet per buurt. Hierdoor valt de buurt 'Stevenfenne' onder de wijk 'Boswinkel/Stadsveld'. De 'Bothoven' behoort dan tot het 'Binnensingelgebied'. 'Helmerhoek-Zuid' behoort tot 'Enschede-Zuid' en 'Wooldrik' valt onder de wijk 'Hogeland/Velve'. De uitkomsten van dit onderzoek zijn gebaseerd op een steekproef onder bewoners uit de verschillende wijken.

De Buurtmonitor⁴ is een bron van informatie op stadsdeel, wijk- en buurtniveau van de gemeente Enschede. Deze informatie is afkomstig van diverse leveranciers van databestanden.

Indien beschikbaar zijn de gegevens van 1 januari 2006 gebruikt, aangezien dit het beste aansluit op de periode (01-09-2005 t/m 31-08-2006) van de gebruikte gegevens bij de inventarisatie. Wanneer deze gegevens (nog) niet beschikbaar waren is gebruik gemaakt van de meest recente gegevens.

³ I&O Research levert onderzoeks- en adviesdiensten aan (semi-) publieke organisaties en bedrijven

⁴ <http://enschede.buurtmonitor.nl/>

Tevens hebben er interviews plaatsgevonden. Voor de interviews zijn de respondenten bewust selectief gekozen waarbij rekening is gehouden met de benodigde informatie over de kenmerken van de geselecteerde buurt. De interviews zijn afgenomen aan de hand van een semi-gestructureerde vragenlijst⁵. Van tevoren is een topiclijst opgesteld, waarbij afhankelijk van de antwoorden doorgevraagd kon worden. Welke onderwerpen aan bod zijn gekomen was afhankelijk van de achtergrond van de respondent en de betreffende buurt. Er zijn in totaal 4 interviews afgenomen. De respondenten zijn:

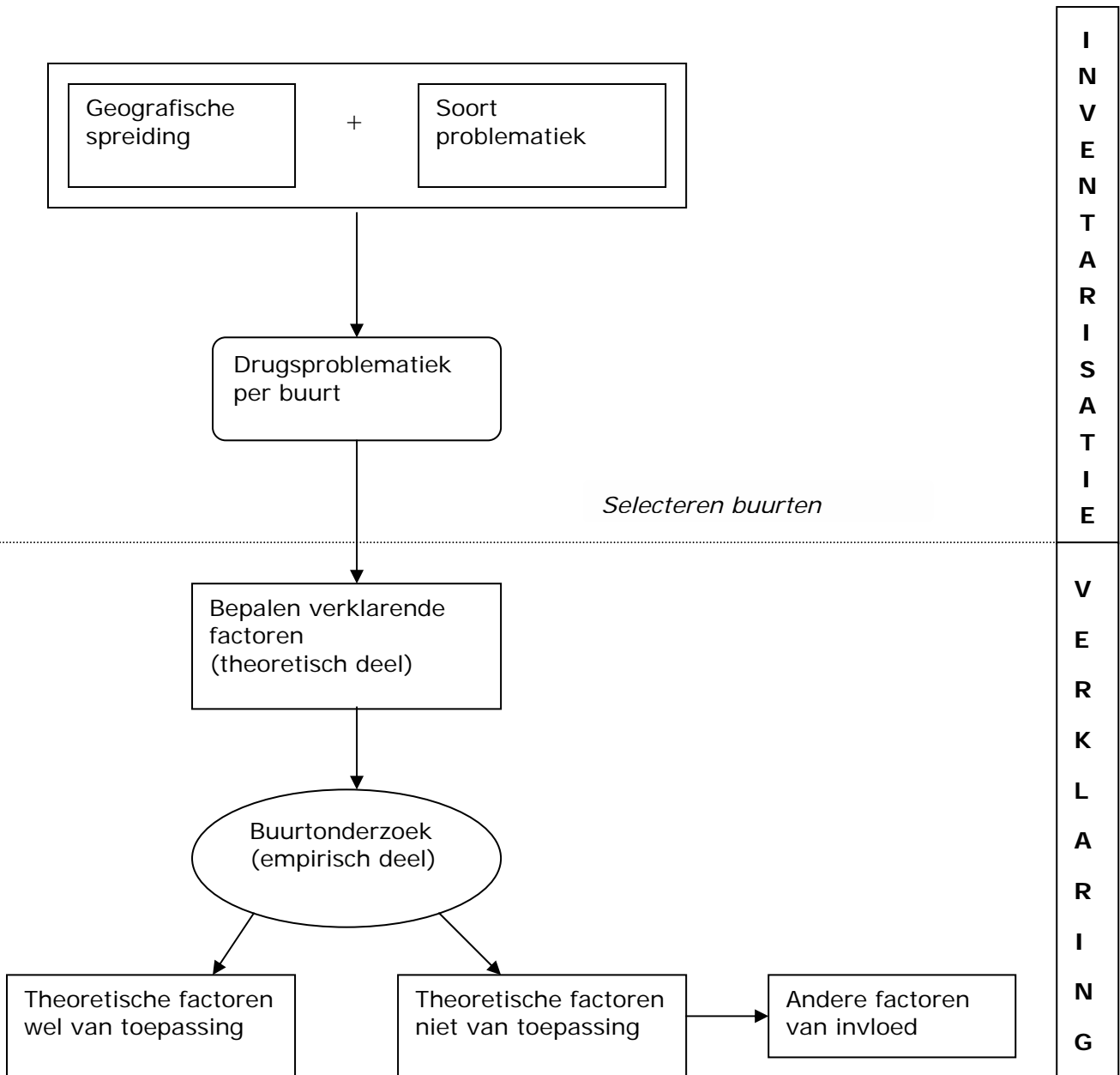
- Wijkagent de Bothoven
- Wijkagent Stevenfenne
- Wijkagent Wooldrik
- Wijkagent Helmerhoek-Zuid

De respondenten zijn telefonisch benaderd met het verzoek mee te werken aan dit onderzoek. Wanneer de respondent akkoord ging is een afspraak voor het interview gepland. Nadien is de uitwerking van het interview naar de respondenten toegestuurd. Hierbij heb ik in sommige gevallen om aanvullingen en verduidelijking gevraagd van de verkregen informatie. De respondenten kregen op deze manier eveneens de kans om eventueel onjuist geïnterpreteerde informatie aan te passen of eventuele aanvullingen te doen.

Om een beeld te krijgen van de buurten ben ik samen met de wijkagent door de buurt gefietst, gereden of gelopen. Door hetgeen ik zelf waar heb genomen en wat de wijkagent vertelde over waar wij ons bevonden heb ik een beeld gekregen van de buurten.

⁵ Zie bijlage 1 voor de vragenlijst

Schematisch ziet het onderzoek er als volgt uit:

Hoofdstuk 2 Inventarisatie drugsproblematiek

2.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bestaat uit het in kaart brengen van de drugsproblematiek in Enschede. Aan de hand van deze inventarisatie worden de eerste twee deelvragen beantwoord:

Hoe is de (geografische) spreiding van de drugscriminaliteit en –overlast in Enschede?

Welke problemen doen zich voor op het gebied van drugs?

De inventarisatie geeft inzicht in de omvang, kenmerken en spreiding van de drugsproblematiek in Enschede. Door middel van de resultaten kunnen locaties geselecteerd worden waar opvallende dingen worden waargenomen. Dit is noodzakelijk voordat de overige onderzoeksvragen beantwoord kunnen worden.

Er zijn in totaal 548 drugsincidenten terug te vinden over de periode 1 september 2005 t/m 31 augustus 2006 in het BPS systeem. Hieronder worden de incidenten 'softdrugs'(incidentcode 384), 'harddrugs'(incidentcode 385), 'overlast van/door drugs/medicijnen'(incidentcode 553) en 'controle drugs'(incidentcode 862) verstaan. Het totale aantal is onderverdeeld in deze vier categorieën, namelijk 155 softdrugsincidenten, 101 harddrugsincidenten, 221 overlastincidenten en 64 controles. Dit zijn echter de aantallen voordat ze door mij verder zijn onderzocht.

De incidenten zijn vervolgens onderverdeeld in één van de categorieën:

- 1) Productie en aanvoer
- 2) Verspreiding
- 3) Gebruik
- 4) Overlast
- 5) Overig/onbekend

Voor deze onderverdeling is gekozen, omdat de benaming van de incidentcodes inhoudelijk weinig zegt over het incident. De verdeling in deze categorieën verschaft meer duidelijkheid over de betreffende incidenten.

In de volgende paragrafen zal eerst uitgelegd worden hoe de verzameling van de incidenten plaats heeft gevonden. Vervolgens worden de vijf gehanteerde categorieën en welke incidenten hier onder vallen besproken. Daarna komen achtereenvolgend per categorie de gevonden incidenten aan bod. Tot slot wordt een algemene conclusie van de bevindingen in dit hoofdstuk gegeven en de selectie van de nader te onderzoeken 'hot spots'.

2.2 Dataverzameling

In deze paragraaf wordt besproken wat het aantal incidenten is dat uit de dataverzameling voor de beschrijving naar voren komt en op welke manier deze zijn gebruikt binnen dit onderzoek.

BPS

Na de eerste selectie van drugsincidenten uit BPS kwam er bij elke incidentcode een bepaald aantal incidenten naar voren. Alle mutaties zijn in een bestand gezet, gelezen en verder gespecificeerd. Dit heeft ertoe geleid dat binnen dit onderzoek een aantal van deze mutaties onder een andere incidentcode is geplaatst dan de oorspronkelijke code.

Dit is bepaald aan de hand van de gegevens in de mutatie. Het is gebleken dat een mutatie die staat onder de incidentcode '*Overlast van/door drugs*', een wietplantage kan betekenen. Wietplantages worden echter ook gemuteerd onder de incidentcode '*Softdrugs*'. De incidentcode waaronder een incident wordt gemuteerd is afhankelijk van het oorspronkelijke doel van de actie. Bij de incidentcode '*controle drugs*' kan het betekenen dat er een controle plaatsvindt waarbij bijvoorbeeld softdrugs of harddrugs wordt aangetroffen.

Opgedorde wietplantages zijn meestal gemuteerd onder de incidentcode '*Softdrugs*', maar kunnen ook onder een andere incidentcode in BPS staan.

Tevens is gekeken of er sprake is van incidenten die onder meer categorieën vallen. Het aantreffen van een grote hoeveelheid harddrugs bij het oprollen van een wietplantage, valt zowel onder '*Productie*' (softdrugs) als onder '*Verspreiding*' (harddrugs). Dit soort mutaties is bij dit onderzoek in twee verschillende categorieën gezet, hierdoor valt het totale aantal mutaties hoger uit dan in eerste instantie blijkt uit BPS.

De gegevens afkomstig uit het bestand van DRUWA zijn naast het bestand met de BPS drugsincidenten gehouden om na te gaan of dit overeenkomt. In het register van DRUWA staan echter mutaties die niet onder de drugsincidenten uit BPS vallen. Het betreft hier een aantal van 13 'missende' mutaties. De mutatie kan opgestart zijn om een reden/melding die in eerste instantie niets met drugs te maken had, maar er werden uiteindelijk wel drugs aangetroffen. De incidentcode die wordt toegekend is gebaseerd op de actie waar het oorspronkelijk voor bedoeld is. Hierbij kan je denken aan politiemedewerkers die op een melding van mishandeling afgaan en bij een persoon drugs aantreffen. Dit wordt dan niet gemuteerd onder een incidentcode met betrekking tot drugs, maar bij 'mishandeling'. De mutaties die wel genoemd worden door DRUWA en niet onder drugsincidenten zijn gemuteerd in BPS zijn eveneens meegenomen in het onderzoek. Dit is gedaan door de 'missende' mutatienummers in BPS op te zoeken en te bekijken. Op deze manier is bepaald of de mutatie relevant is voor mijn onderzoek. Aan de hand van deze gegevens wordt het aantal incidenten dat over het hoofd wordt gezien zo veel mogelijk beperkt. Dit is wel van belang omdat anders bepaalde informatie verkeerd wordt geïnterpreteerd, dit kan leiden tot een verkeerd beeld van de werkelijkheid.

Aantal incidenten

Uit BPS komt een aantal van 155 *softdrugsincidenten* naar voren, na de bestudering van alle incidenten komt dit aantal op 165. Hiervan vallen 115 incidenten binnen de gestelde categorieën. De overige incidenten betreffen voornamelijk vermoedens van burgers die al dan niet gecontroleerd zijn door de politie, deze worden in dit onderzoek buiten beschouwing gelaten. Dit is gedaan omdat vermoedens niet betekenen dat er daadwerkelijk iets aan de hand is. Uit sommige mutaties blijken de burens of familie ruzie te hebben met de persoon, die daardoor een valse melding doen van bijvoorbeeld een wietplantage. Bij een vermoeden is het onzeker of het op waarheid berust en of de melding wel klopt.

Het aantal *harddrugsincidenten* uit BPS is 101, na het bestuderen van de incidenten levert dit 105 incidenten op. Van deze 105 is een aantal van 57 verdeeld over de 4 categorieën. De overige 48 mutaties betreffen voornamelijk vermoedens (van dealers) die worden gemeld door burgers. Tevens vinden er drugsonderzoeken plaats die in de mutatie niet verder worden beschreven in verband met het mogelijk uitlekken van het onderzoek. Uit deze mutaties kan dus geen bruikbare informatie worden gehaald voor dit onderzoek. Dit betekent dat een deel van de informatie met betrekking tot de drugsproblematiek buiten dit onderzoek blijft.

In BPS zijn 221 incidenten met betrekking tot *overlast van/door drugs/medicijnen* te vinden. Na het lezen van deze mutaties zijn er 213 overgebleven welke in dit onderzoek zijn gebruikt. De overige overlastmutaties waren in een aantal gevallen niet of te summier beschreven waardoor hier te weinig bruikbare informatie uit kan worden gehaald.

Het aantal *controles met betrekking tot drugs* is in BPS 55 incidenten. Na het bestuderen van deze incidenten blijkt er in geen van de gevallen daadwerkelijk iets te zijn aangetroffen. Het betrof hier hoofdzakelijk het controleren van auto's of personen op de aanwezigheid van drugs, het controleren van coffeeshops en het controleren van woningen op de aanwezigheid van een wietplantage.

Naast de incidenten van BPS zijn er nog de (drugs)incidenten die niet in BPS zijn gevonden maar wel door DRUWA zijn geregistreerd. Bij softdrugs is dit 1 incident en voor harddrugs zijn dit 12 incidenten, deze zijn binnen dit onderzoek meegenomen. Het totale aantal incidenten die binnen dit onderzoek is geanalyseerd bedraagt 116 (softdrugs) + 57 (harddrugs) + 213 (overlast) + 13 (DRUWA) = 399. Dit is in tabel 2.1 weergegeven.

Tabel 2.1: Aantal incidenten

	Totaal	Binnen categorie		DRUWA
Softdrugs	165	116	30,05%	1
Harddrugs	101	57	14,76%	12
Overlast	221	213	55,18%	-
Totaal	487	386	99,99 %	13

Werkgebieden

Het district Zuid-Twente is één van de drie districten van het politiekorps Twente. De werkgebieden van het district zijn Enschede-Binnenstad, Enschede-Noord, Enschede-Oost, Enschede-Zuid, Enschede-West en Haaksbergen. Het werkgebied Haaksbergen is op verzoek van de opdrachtgever bij dit onderzoek buiten beschouwing gelaten. De incidenten zijn verdeeld over de werkgebieden van de politie in Enschede. Tevens bestaat het district Zuid-Twente uit de stafafdelingen Bureau Management Ondersteuning en het Secretariaat Districtleiding en de afdelingen Bijzondere Taken, Justitiële Zaken, Enschede-Binnenstad, Enschede-Noord, Enschede-Oost, Enschede-Zuid, Enschede-West en Haaksbergen.

Een werkgebied bestaat uit diverse WBS-nummers (Wijk, Buurt, Subbuurt), deze verdieping zal plaatsvinden in de volgende paragrafen wanneer er een aanzienlijk hoger of lager aantal incidenten binnen een werkgebied wordt waargenomen. Dit kan een relatief hoog aantal incidenten binnen een bepaald werkgebied betreffen ten opzichte van de andere werkgebieden. Tevens kan een werkgebied opvallen door een veel lager aantal incidenten ten opzichte van de andere werkgebieden.

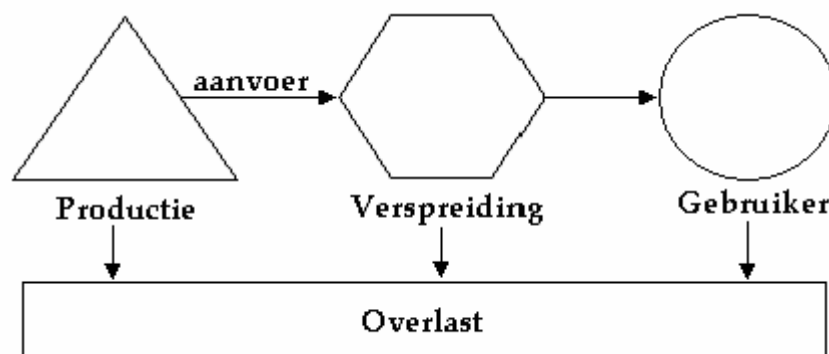
Ten slotte dient opgemerkt te worden dat de werkgebieden niet bestaan uit een gelijk aantal (sub)buurten. Hierdoor kan een werkgebied met relatief veel (sub)buurten heel hoog scoren in vergelijking met een ander werkgebied met relatief weinig (sub)buurten. Om deze reden is een verdieping op WBS-niveau wenselijk.

In bijlage 2. is een overzicht te vinden van de werkgebieden en de bijbehorende WBSen.

2.3 Categorieën

De categorieën die in dit hoofdstuk aan de orde komen zijn *productie / aanvoer, verspreiding, gebruik van drugs* en *overlast*. Dit worden de onderdelen van de economische drugsketen genoemd in de drugsnota van Amsterdam ZuidOost⁶. De keten bestaat uit de aanvoerroute, doorvoerroute en eindbestemming. Binnen de Opiumwet wordt ook onderscheid gemaakt tussen import/export, productie, handel en bezit. Tevens wordt bij de strafbepaling dit onderscheid gemaakt⁷. Schematisch ziet de drugsketen er als volgt uit:

⁶ Aanpak drugsproblematiek Amsterdam Zuid Oost, 10 april 2003, Cap Gemini in opdracht van Stadsdeel Zuidoost

Aan het begin van de keten staat de productie en aanvoer van de drugs. In het geval van softdrugs betekent dit wietplantages en in het geval van harddrugs betreffen dit laboratoria waar drugs worden geproduceerd.

De aanvoer is eigenlijk de directe stap na de productie. De aanvoer is het leveren van de drugs aan verspreiders, welke de drugs verder verspreiden onder gebruikers. De gebruiker is dus het eindpunt van de drugsketen. Deze gebruiker kan overlast veroorzaken bijvoorbeeld op het gebied van zijn/haar gedrag, maar ook door het achterlaten van gebruiksmateriaal zoals spuiten. Tevens kan het productieproces en de verspreiding van drugs overlast veroorzaken. Bij de productie kan sprake zijn van stankoverlast van de wietplanten. Het verspreiden van drugs leidt tot veel meldingen van bewoners over dealers in hun buurt. Bewoners vinden deze dealers/verspreiders onwenselijk en het kan hen een onveilig gevoel geven.

Er is tevens een categorie Overig/onbekend gebruikt, omdat niet altijd duidelijk naar voren komt in de mutaties welke hoeveelheid drugs is aangetroffen. Er zijn namelijk ook gevallen waarbij drugs zijn gevonden op straat en afgegeven zijn aan het politiebureau. Deze vallen onder de categorie Overig/onbekend, omdat dit eveneens wijst op aanwezigheid van drugs(problematiek).

Criteria categorisering

Voor het maken van een onderscheid tussen *Verspreiding* en *Gebruik van drugs* is de norm voor eigen gebruik genomen. De norm is vastgelegd door de procureurs-generaal in zogenaamde richtlijnen. De aanwijzing Opiumwet⁸ heeft betrekking op de opsporing en de vervolging van de delicten uit de Opiumwet en de personen die deze delicten begaan. Er staat in dat voor de middelen vermeld op lijst I (harddrugs) onder een geringe hoeveelheid wordt verstaan: een hoeveelheid/dosis die doorgaans wordt aangeboden als gebruikershoeveelheid. Hierbij kan gedacht worden aan bijvoorbeeld één bolletje, één ampule, één wikkel, één pil/tablet en een aangetroffen hoeveelheid van maximaal 0,5 gram.

Voor de middelen vermeld op lijst II (softdrugs) geldt dat tot en met 5 gram wordt gezien als een geringe hoeveelheid voor eigen gebruik en in zulke gevallen wordt politiesept toegepast. Er is hierbij geen sprake van de toepassing van het dwangmiddel in verzekeringstelling of het vorderen van voorlopige hechtenis.

Het bezit van hoeveelheden tussen de 5 en 30 gram wordt gezien als een misdrijf en daarop volgt bij ontdekking een strafrechtelijke reactie.

Voor de teelt wordt een toegespitste regeling gehanteerd omdat levend plantmateriaal al snel de gewichtsgrens van 5 gram zal overtreffen. In het geval van teelt van niet meer dan vijf planten wordt aangenomen dat er geen sprake is van beroeps/bedrijfsmatige teelt. Deze situatie wordt gelijk behandeld als de situatie waarin wordt geconstateerd dat sprake is van geringe hoeveelheid voor eigen gebruik, dus wordt bij ontdekking ook politiesept toegepast.

In de richtlijnen staat beschreven dat bezit voor eigen gebruik van zowel harddrugs als softdrugs niet opgespoord en bestraft hoeft te worden. Er dient wel opgemerkt te worden

⁸ <http://wetten.overheid.nl/BWBR0021625/>

dat het richtlijnen betreffen dus een plaatselijke officier van justitie kan zich beroepen op de wet en een afwijkende beslissing nemen.

Voor softdrugs houdt dit in dat de grens ligt bij 5 gram. Alle hoeveelheden die aangetroffen worden boven 5 gram kunnen gezien worden als bestemd voor de handel oftewel *Verspreiding*.

Voor het aantal aangetroffen hennepplanten is eveneens een grens gesteld. Een aantal van maximaal vijf hennepplanten voor eigen gebruik wordt niet meer gedoogd. Volgens de wet is het bezit van elke hoeveelheid hennepplanten verboden. Wel wordt bij dit onderzoek deze grens gebruikt om te bepalen of de bestemming van de planten voor eigen gebruik bedoeld is of voor handel.

De grens bij harddrugsincidenten ligt op 0,5 gram. Het in bezit hebben van harddrugs met een hoeveelheid tot 0,5 gram valt onder *Eigen gebruik*, meer dan 0,5 gram valt onder de categorie *Verspreiding*. Deze criteria zijn in tabel 2.2 weergegeven.

Tabel 2.2: Criteria Eigen gebruik – Verspreiding/handel

	Eigen gebruik	Verspreiding/handel
Softdrugs	Maximaal 5 gram	Meer dan 5 gram
	Maximaal 5 hennepplanten	Meer dan 5 hennepplanten
Harddrugs	Maximaal 0,5 gram	Meer dan 0,5 gram

Ter illustratie van het onderverdelen en categoriseren is hieronder een voorbeeld te zien van een mutatie waarbij aangegeven is op welke punten is gelet.

06-046215
11:38 13-APR-06
overl.v/d drugs/med
loc.: ENSCHEDE

Eigen waarneming
Status: O_WACHT
Prioriteit: 1

1. VERDACHTE : X1
2. BETROKKENE : X2

Volgens woningbouwver. Domijn zit er op genoemd adres een Hennepplantage. De huurder heeft tevens een huurschuld en 3 papos stukken open staan. Staat hem ook een uitzetting te wachten.

Domijn gaf door dat Be X1 de huurachterstand zijnde Euro 4000,= contant had betaald.

Was een melding via de woningcorporatie binnengekomen dat op genoemd adres mogelijk een hennepplantage zat.

Ook warmtebeelden met een camera gaf een positief beeld.

Op aanbellen werd opengedaan door vriendin X2. Zij vertelde bij onze komst gelijk dat de plantage op de bovenste verdieping zat. Zij heeft daarna haar vriend gebeld, die ter plaatse kwam. Hij is hierop aangehouden.

Bleek een plantage van 296 planten, verdeeld over 2 slaapkamers.

In een schuurtje werd nog meer apparatuur aangetroffen.

Alles is vernietigd. Essent constateerde fraude met de stroommeter. Deze is gedemonteerd.

Aangifte diefstal electra.

SVP verzoek kopie van blad 3 van de aangifte in te vullen en getekend terug te zenden of faxen naar Essent Netwerk BV te Zwolle.

poststuk 06-010694
rappel 2 augustus 2006

Toelichting:

Bovenstaande mutatie is gemuteerd onder de incidentcode 'overlast van/door drugs/medicijnen'. Naar aanleiding van een melding van de woningbouwcorporatie is een onderzoek gestart met als resultaat dat er daadwerkelijk een wietplantage werd aangetroffen. Bij dit onderzoek is deze mutatie onder een andere incidentcode geplaatst, namelijk 'softdrugs', omdat het hier softdrugs betreft en een wietplantage meestal wordt gemuteerd onder 'softdrugs'.

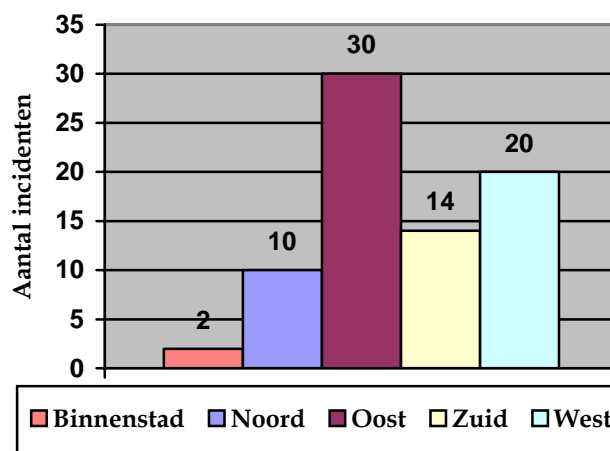
Bij het toekennen van de categorie is de mutatie gelezen en het is duidelijk het hier gaat om de productie van drugs. Binnen deze categorie wordt er ook gekeken of er sprake is van het illegaal aftappen van stroom. In deze mutatie wordt vermeld dat Essent heeft geconstateerd dat er geknoeid is met de stroommeter en dat er door hun aangifte is gedaan van diefstal van stroom.

2.4 Productie en aanvoer van drugs

In deze paragraaf komt de categorie 'Productie en aanvoer van drugs' aan de orde. In totaal zijn er 76 incidenten gevonden die hier betrekking op hebben. Deze zijn verdeeld over de verschillende werkgebieden. Deze paragraaf geeft inzicht in de verdeling van de incidenten over de werkgebieden. Er zal geen onderscheid gemaakt worden tussen incidenten die betrekking hebben op softdrugs en incidenten die betrekking hebben op harddrugs, omdat het binnen deze categorie bijna alleen maar softdrugs betreft. In twee van de gevallen betrof het harddrugs welke vanuit een ander deel van Nederland en zelfs vanuit het buitenland naar Enschede gehaald werden.

In onderstaande grafiek wordt weergegeven wat het aantal incidenten met betrekking tot productie/aanvoer is per werkgebied.

Grafiek 2.1: Productie en aanvoer per werkgebied

Zoals hiervoor al is vermeld heeft het grootste deel van de gevallen binnen deze categorie betrekking op productie van softdrugs. Productie van softdrugs vindt plaats door middel van wietplantages.

Uit de grafiek is af te lezen dat in werkgebied Oost het hoogste aantal incidenten met betrekking tot productie/aanvoer is waargenomen. De 30 incidenten binnen het werkgebied Oost hadden allemaal betrekking op een wietplantage, waarvan in 13 gevallen sprake is van het illegaal aftappen van stroom.

Er zijn geen uitzonderlijk hoge uitschieters geregistreerd binnen bepaalde buurten in Oost. Wel staat de (sub)buurt 'Velve-Lindenhof' met een aantal van 6 wietplantages bovenaan in dit werkgebied, gevolgd door 't Getfert' en 'de Eekmaat' (Glanerbrug) met elk 4 plantages.

Onderstaande tabel laat het aantal wietplantages per werkgebied zien. De WBS buurten welke in de betreffende werkgebieden eruit springen zijn eveneens vermeld. Tevens is er een onderscheid gemaakt tussen het wel of niet illegaal aftappen van stroom. In bijna de

helpt (46%) van de gevallen wordt de stroom afgetapt, waardoor sprake is van diefstal van stroom van de electriciteitsleverancier. Een wietplantage kost meestal veel stroom aangezien er veel apparatuur voor nodig is zoals een irrigatiesysteem, lampen en afzuiginstallatie. Afgezien van het feit dat dit veel geld aan stroom gaat kosten, kan het hoge verbruik ook achterdocht opwekken van de electriciteitsleverancier. In deze gevallen is sprake van twee strafbare feiten; het houden van een plantage én diefstal van stroom.

Tabel 2.3: Aantal plantages / illegaal stroom

	Plantages	Illegaal stroom
Binnenstad	2	1
Noord	10	5
- Mekkelholt	4	
- Overige buurten	6	
Oost	30	13
- Velve Lindenhof	6	
- 't Getfert	4	
- de Eekmaat	4	
- Overige buurten	16	
Zuid	14	8
- Wesselerbrink NO	5	
- Overige buurten	9	
West	20	8
- Stevenfenne	7	3
- Boswinkel	4	
- Overige buurten	9	
Totaal	76	34

In werkgebied West zijn 20 wietplantages opgerold waarbij in 8 gevallen illegaal stroom werd afgetapt. Op WBS-niveau springt WBS 'Stevenfenne' eruit met 7 opgerolde wietplantages. De WBS 'Boswinkel' staat met een aantal van 4 plantages op de tweede plaats. Hoewel Zuid er niet echt uitspringt wat betreft het totale aantal opgerolde plantages, zijn er in WBS Wesselerbrink Noord-Oost 5 plantages aangetroffen. Tevens is in werkgebied Noord in WBS 'Mekkelholt' 4 plantages aangetroffen.

Conclusie

Van de werkgebieden springen Oost en West er uit qua totale aantal incidenten die binnen de categorie Productie/aanvoer vallen. Wanneer gekeken wordt op WBS-niveau springt er een aantal WBSen uit met betrekking tot de productie van drugs, maar deze liggen niet in hetzelfde werkgebied. Tevens kan opgemerkt worden dat in de Binnenstad nauwelijks sprake is van productie van drugs.

Het totale aantal incidenten in een werkgebied binnen de categorie Productie/aanvoer geeft een vertekend beeld, het is van belang om ook de incidenten op WBS-niveau te bekijken om een zo goed mogelijk beeld te krijgen.

De WBSen die er uit springen zijn: 'Stevenfenne' (7), 'Velve-Lindenhof' (6) en 'Wesselerbrink Noord-Oost' (5).

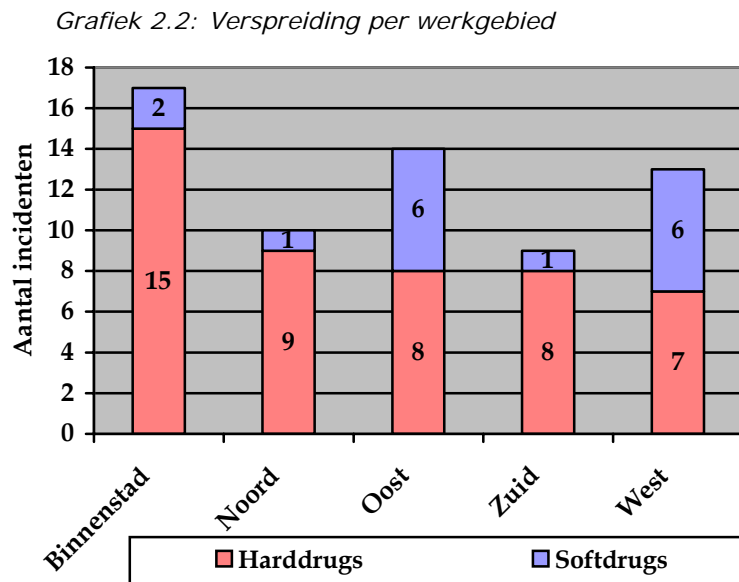
2.5 Verspreiding van drugs (dealers)

Deze paragraaf beschrijft de 'verspreiding van drugs' in de vijf werkgebieden. In totaal zijn er 63 incidenten gevonden die binnen deze categorie vallen. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen verspreiding van softdrugs en verspreiding van harddrugs⁹.

⁹ Zoals opgenomen is in de Opiumwet wordt onder harddrugs drugs verstaan met een onaanvaardbaar risico en onder softdrugs worden middelen verstaan die minder risico's voor de gezondheid opleveren.

Dit wordt gedaan om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van de problematiek die er speelt.

In onderstaande grafiek wordt het aantal incidenten met betrekking tot de verspreiding van drugs weergegeven, verspreid over de vijf werkgebieden van de politie. Hierbij wordt tevens een onderscheid gemaakt tussen harddrugs en softdrugs.

Uit de grafiek valt af te lezen dat 'Binnenstad' er uit springt met een totaal aantal van 17 incidenten. Dit is opmerkelijk omdat dit werkgebied bestaat uit maar één WBS, namelijk 'City'. In de overige werkgebieden zijn geen opmerkelijke aantallen gevonden. Het hoogste aantal wordt gevonden in het werkgebied Noord in WBS 'de Broeierd' en in werkgebied Oost in WBS 't Getfert', hier zijn 4 incidenten met betrekking tot verspreiding van drugs geregistreerd.

Wanneer er een onderscheid gemaakt wordt bij de verspreiding tussen soft- en harddrugs worden er in totaal 16 softdrugsincidenten en 47 harddrugsincidenten waargenomen.

2.5.1 Softdrugs

Er worden meer mensen gepakt die harddrugs voor verspreiding in hun bezit hebben dan met softdrugs (meer dan 5 gram). In werkgebieden Oost en West is een aantal van 6 incidenten geregistreerd. Van de overige werkgebieden bevat Binnenstad twee softdrugsincidenten en Noord en Zuid één incident met betrekking tot verspreiding van softdrugs. Op WBS-niveau zijn geen opvallende aantallen waar te nemen.

2.5.2 Harddrugs

Het totale aantal harddrugsincidenten binnen de categorie 'Verspreiding' is 47. Opvallend is dat werkgebied 'Binnenstad' 15 incidenten telt die hierbinnen vallen, dit is het hoogste aantal van alle werkgebieden. Dit terwijl dit werkgebied maar één WBS telt en hierdoor ook kleiner is dan de andere werkgebieden. Het aantal incidenten binnen de overige werkgebieden ligt een stuk lager. Werkgebied Noord staat met een aantal van 9 incidenten op de tweede plaats. Hiervan hebben vier incidenten plaats gevonden binnen WBS 'de Broeierd' en op dezelfde locatie, namelijk het 'Colosseum'. Hier is Go Planet gevestigd waar regelmatig (hardcore)feesten worden georganiseerd. Drie van deze vier incidenten hebben hier plaats gevonden.

2.5.3 Verdachten

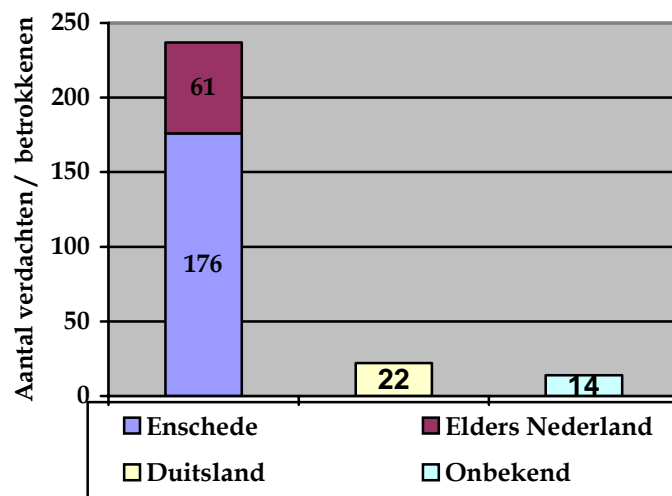
Van de softdrugs en harddrugsmutaties die vallen binnen de categorie 'Verspreiding' en 'Gebruik' is gekeken waar de betrokkenen en verdachten woonachtig zijn. Voor de overige categorieën is uit het lezen van de mutaties gebleken dit minder van belang te

zijn, omdat hierbij de verdachten en betrokkenen voornamelijk in Enschede en omgeving woonachtig te zijn.

Er is gebruik gemaakt van een bestand waar alles verdachten en betrokkenen met betrekking tot de in dit onderzoek gebruikte incidentcodes in staan, dit is afgeleid uit de mutaties in BPS. Tevens is gekeken in het bestand van DRUWA om de missende mutaties met betrekking tot drugs in te kijken en deze verdachten en betrokkenen mee te nemen in dit onderzoek. Bij de mutaties die naar aanleiding van het DRUWA-bestand zijn ingekeken is gelet op het feit of de persoon daadwerkelijk iets te maken heeft met drugs, aangezien de mutatie oorspronkelijk om een andere reden is opgestart.

In totaal zijn er 273 betrokkenen en verdachten geregistreerd die binnen deze categorie vallen. Onderstaande grafiek geeft weer waar de verdachten en betrokkenen woonachtig zijn. Er is hierbij onderscheid gemaakt tussen Nederlanders en niet-Nederlanders. De Nederlanders zijn verder onderverdeeld in Enschedeërs en niet-Enschedeërs. Op deze manier wordt inzicht verkregen in wat de woonplaats is van de 'verspreiders'.

Grafiek 2.3: Afkomst verdachten en betrokkenen mbt. verspreiding

Van dit totale aantal zijn er 22 woonachtig in Duitsland, 237 in Nederland en van 14 verdachten en betrokkenen is het onbekend waar ze wonen. Het grootste deel (87,2%) van de verdachten en betrokkenen is woonachtig in Nederland. Een relatief klein aantal van de verdachten en betrokkenen is woonachtig in Duitsland, namelijk 8,1%.

Van de 237 Nederlandse verdachten en betrokkenen wonen er 176 in Enschede en 61 in een andere plaats in Nederland. Van het totale aantal komt 64,5% uit Enschede en 22,3% uit een andere plaats (in Nederland).

Tabel 2.4: Afkomst verdachten en betrokkenen mbt. verspreiding

	Aantal	Percentage
Nederland	237	86,8%
Enschede	- 176	- 64,5%
Niet-Enschede	- 61	- 22,3%
Duitsland	22	8,1%
Onbekend	14	5,1%
Totaal	273	100%

Conclusie

Wat betreft het totale aantal drugsincidenten met betrekking tot verspreiding staat het werkgebied 'Binnenstad' bovenaan met een aantal van 19. Het betreft hier voornamelijk incidenten die te maken hebben met harddrugs. Softdrugsincidenten met betrekking tot verspreiding komen veel minder vaak voor. Behalve in de Binnenstad wordt op WBS-niveau geen opvallende aantallen waargenomen.

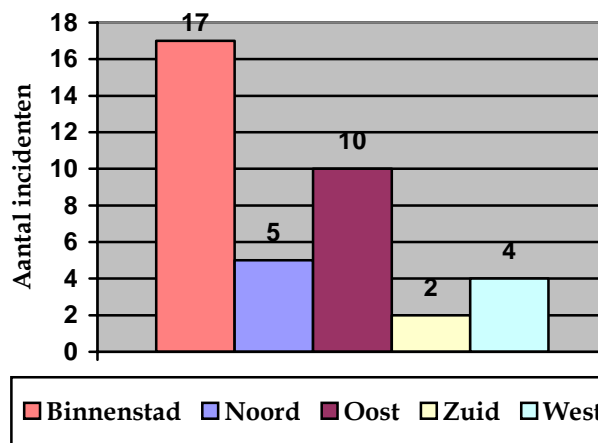
Het zijn voornamelijk Nederlanders, woonachtig in Enschede, die zich bezighouden met de verspreiding van drugs.

2.6 Gebruik van drugs

In deze paragraaf wordt de categorie 'gebruik van drugs' besproken. Zoals in paragraaf 2.3 al is genoemd betekent dit voor softdrugs het in bezit hebben van maximaal 5 gram drugs of maximaal 5 hennepplanten. De grens voor het in bezit hebben van harddrugs ligt op maximaal 0,5 gram.

Grafiek 2.4 geeft het aantal incidenten weer dat binnen de categorie 'gebruik' valt per werkgebied.

Grafiek 2.4: Gebruik per werkgebied

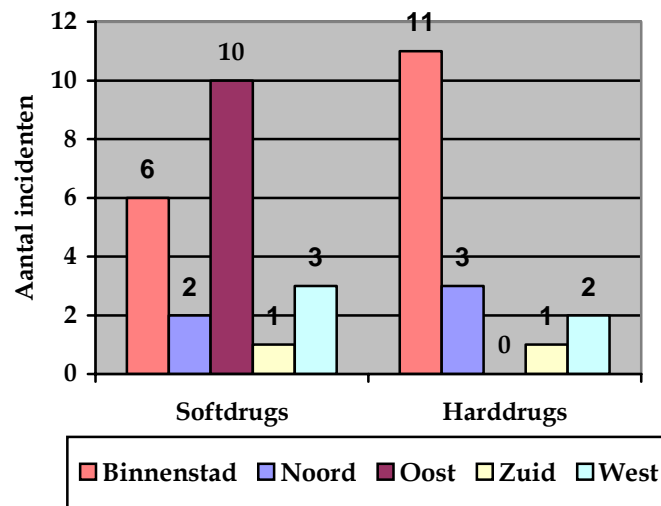
In totaal zijn er 38 incidenten die binnen de categorie 'gebruik' vallen, dit zijn zowel softdrugs als harddrugsincidenten.

De grafiek laat zien dat het aantal incidenten met betrekking tot gebruik het hoogst is in de 'Binnenstad'. Na de Binnenstad met een aantal van 17 incidenten volgt werkgebied Oost met een aantal van 10 incidenten. Binnenstad bestaat uit één WBS, maar binnen Oost zijn de incidenten verdeeld over verschillende WBS-nummers. Hierbij is te zien dat drie van de 10 incidenten in Oost plaats hebben gevonden binnen WBS 'Velve Lindenhof'. Een aantal van drie incidenten binnen één WBS is ook te vinden in West, namelijk in WBS 'Boswinkel'. Verder worden geen opmerkelijke aantallen waargenomen.

Een onderscheid tussen gebruik van soft- en harddrugs levert een aantal van in totaal 22 softdrugsincidenten en 17 harddrugsincidenten op.

Grafiek 2.5 geeft de verdeling van de soft- en harddrugsincidenten binnen de categorie 'gebruik' per werkgebied weer. Hierbij moet opgemerkt worden dat het totale aantal voor West hoger is dan het totaal in grafiek 2.4, omdat één incident zowel het in bezit hebben van softdrugs als harddrugs voor eigen gebruik betrof.

Grafiek 2.5: Soft- en harddrugs gebruik per werkgebied

2.6.1. Softdrugs

Werkgebied Oost laat het hoogste aantal zien, namelijk 10 incidenten. Dit betekent tevens dat alle incidenten in Oost die binnen de categorie 'gebruik' vallen softdrugs betref. Van deze 10 incidenten zijn er vier geregistreerd in dezelfde straat, namelijk de Gronausestraat. Dit heeft te maken met coffeeshop 'de Grasshopper' die aan deze straat ligt. Er worden regelmatig controles gehouden waarbij bezoekers van de coffeeshop worden afgevangen en gecontroleerd op drugs. Dit was eveneens het geval bij drie van de vier incidenten in deze straat.

Ook springt bij de softdrugsincidenten de 'Binnenstad' er uit met een aantal van 6 incidenten. Dit is ongeveer 1/3 van het totale aantal in 'Binnenstad'.

Op WBS-niveau zijn geen aantallen waargenomen die opgemerkt dienen te worden.

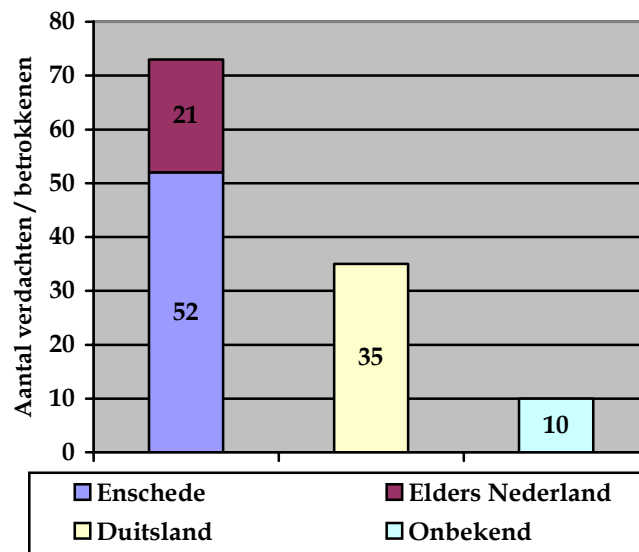
2.6.2 Harddrugs

Het aantal harddrugsincidenten voor eigen gebruik laat een piek zien voor de 'Binnenstad', de overige vier werkgebieden hebben aanzienlijk lagere aantallen. De 'Binnenstad' kent een aantal van 11 incidenten waarbij sprake is van het in bezit hebben van harddrugs voor eigen gebruik.

2.6.3 Verdachten (drugstoeristen)

Van de softdrugs en harddrugsmutaties die vallen onder de categorie 'Gebruik' is gekeken waar de verdachten en betrokkenen woonachtig zijn. Op deze manier wordt inzichtelijk wat de omvang van het drugstoerisme in Enschede is. Er kan een onderscheid worden gemaakt tussen Nederlanders en niet-Nederlanders. In alle gevallen zijn de niet-Nederlanders woonachtig in Duitsland. De Nederlandse verdachten en betrokkenen kunnen uit Enschede komen maar kunnen ook elders in Nederland woonachtig zijn. Grafiek 2.6 geeft weer waar de verdachten en betrokkenen woonachtig zijn. Er is een onderscheid gemaakt tussen Nederlanders en Duitsers. Tevens is bij de Nederlanders gekeken of ze uit Enschede komen of uit een andere plaats in Nederland.

Grafiek 2.6: Afkomst verdachten en betrokkenen mbt. gebruik

In totaal zijn er 118 verdachten en betrokkenen die binnen de categorie 'gebruik' vallen. Van de 118 zijn er 35 woonachtig in Duitsland, dit is 29,7%. De meeste Duitsers die onder de verdachten en betrokkenen vallen komen uit Gronau. Dit ligt vlak over de grens met Duitsland bij Glanerbrug. Het aantal verdachten en betrokkenen dat in Gronau woonachtig is bedraagt 14, dit is 40% van het totale aantal Duitse verdachten en betrokkenen.

Van het totale aantal verdachten en betrokkenen komt 44,1% uit Enschede en 17,8% elders uit Nederland. Wanneer alleen gekeken wordt naar de Nederlanders woont 71,2% hiervan in Enschede en 28,8% elders in Nederland.

Onderstaande tabel geeft de aantallen en percentages weer van waar de verdachten en betrokkenen woonachtig zijn.

Tabel 2.5: Afkomst verdachten en betrokkenen mbt. gebruik

	Aantal	Percentage
Nederland	73	61,9%
Enschede	52	44,1%
Niet-Enschede	21	17,8%
Duitsland	35	29,7%
Onbekend	10	8,5%
Totaal	118	100%

Conclusie

De incidenten met betrekking tot 'gebruik van drugs' zijn voornamelijk geregistreerd in de Binnenstad en werkgebied Oost. Voor het grootste deel zijn de verdachten en betrokkenen afkomstig uit Nederland, maar 29,7% komt uit Duitsland. Er is dus een groot aantal Duitsers dat naar Nederland komt voor het kopen/gebruiken van drugs, deze komen voor het grootste deel uit Gronau.

Van de Nederlanders komt het grootste deel uit Enschede, namelijk 71,2%. De rest is afkomstig uit plaatsen in de omgeving van Enschede zoals Hengelo, Almelo of Deventer, maar ook uit plaatsen elders in Nederland.

2.7 Overlast

In deze paragraaf komt de categorie 'overlast' aan de orde. De incidenten zijn afkomstig uit BPS onder de incidentcode 'overlast van/door drugs/medicijnen'. Het totale aantal bedraagt 213 en is verdeeld over de vijf werkgebieden.

Binnen de categorie *Overlast* is gekeken waar de meldingen betrekking op hebben. Hierbij zijn de overlastmeldingen verdeeld over de schakels van de drugsketen. Er kan bijvoorbeeld een overlastmelding zijn van stankoverlast van vermoedelijk een wietplantage. Deze heeft dan betrekking op de schakel 'productie'. Een melding van een (mogelijke) dealer heeft betrekking op de schakel 'verspreiding' en een melding van een drugsgebruiker valt onder de schakel 'gebruik'.

Er zijn overlastmeldingen die onder meerdere schakels van de keten vallen, deze zijn gezet onder 'meerdere'. Het betreft hier vaak een melding van zowel dealers als gebruikers. Onderstaande tabel geeft de aantallen per schakel weer.

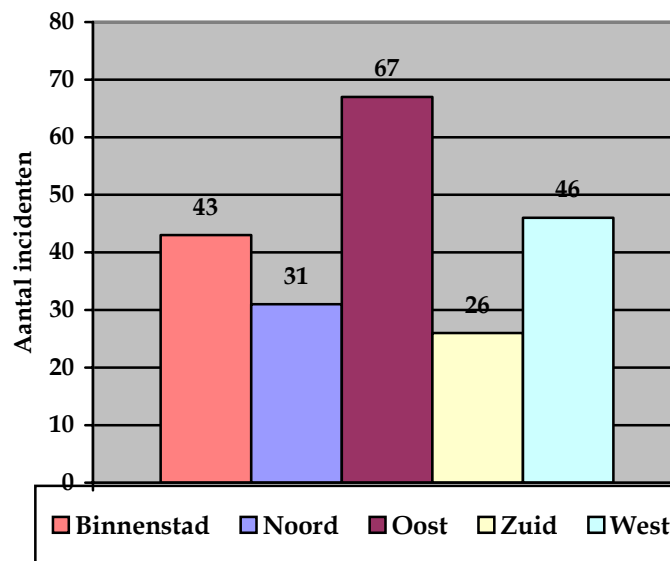
Tabel 2.6: Overlast per werkgebied onderverdeeld op schakels van de drugsketen

<i>Overlast</i>	Productie	Verspreiding	Gebruik	Meerdere	Overig	Totaal	
Binnenstad	0	18	20	2	3	43	20,19%
Noord	3	10	16	1	1	31	14,55%
Oost	4	20	34	7	2	67	31,46%
Zuid	3	7	14	2	0	26	12,21%
West	2	24	18	1	1	46	21,60%
Totaal	12	80	102	12	7	213	100,01%

Uit de tabel is af te lezen dat de meeste meldingen van overlast betrekking hebben op de gebruikers van drugs. Tevens wordt veel overlast ervaren van verspreiders/dealers van drugs. De overlast van gebruikers is het grootst in werkgebied Oost. Werkgebied West laat het hoogste aantal overlastmeldingen met betrekking tot drugsdealers zien.

In grafiek 2.7 is af te lezen hoe het totale aantal overlastincidenten verdeeld is over de werkgebieden.

Grafiek 2.7: Overlast per werkgebied

Uit de grafiek is af te lezen dat in werkgebied Oost het hoogste aantal overlastincidenten is geregistreerd, namelijk 67. Binnenstad en West liggen heel dicht bij elkaar met een aantal van 43 en 46 incidenten. Noord en Zuid laat een aanzienlijk lager aantal overlastincidenten zien. Dit zou verklaard kunnen worden door te kijken naar de coffeeshops welke gevestigd zijn in Enschede. In totaal zijn er op dit moment 11 coffeeshops in Enschede te vinden waarvan er 5 in de Binnenstad, 4 in Oost en één in Noord en West zitten. Zoals al eerder is genoemd kunnen gebruikers van drugs overlast veroorzaken, aangezien er in de coffeeshops drugs gekocht en gebruikt kan worden. Dit kan de hoge aantallen in de Binnenstad en Oost verklaren. Werkgebied West

daarentegen heeft slechts één coffeeshop, dus het hoge aantal overlastincidenten daar moet een andere oorzaak hebben.

Binnen het werkgebied Oost is er één WBS die een opvallend aantal incidenten laat zien, namelijk 'de Bothoven'. Van de 67 incidenten staan er 25 geregistreerd binnen 'de Bothoven'. De overlast betreft hier voornamelijk meldingen van burgers over dealers/gebruikers in hun buurt. Tevens wordt er een aantal keer gebruikersspullen aangetroffen waaronder gebruikte spuiten.

In de Binnenstad is één adres waarover 10 meldingen binnen zijn gekomen met het vermoeden van een dealpand, dit is 'Op de Wal'. Ook aan de 'Breugelmansgaarde' wordt regelmatig overlast ondervonden van drugsgebruikers en dealers, hiervan zijn 4 meldingen geregistreerd. 'Het Stationsplein' blijkt eveneens een goede plek voor dealers, hierover zijn 4 meldingen geregistreerd.

In werkgebied West is er een aantal opvallende WBSen, namelijk 'Stevenfenne' (10 incidenten), 'Boswinkel' (8 incidenten) en 'Pathmos' (7 incidenten). In WBS 'Stevenfenne' zijn drie overlastincidenten geregistreerd in de 'Wicher Nijkampstraat'. Hoewel werkgebied Noord er niet uitspringt, is er wel één WBS waar ook een aantal van 8 overlastincidenten is geregistreerd. Het betreft hier de WBS Lasonder-Zeggelt.

Conclusie

De overlast is het grootst in werkgebied Oost en dan met name in WBS 'de Bothoven'. Werkgebied Binnenstad en West laat ook een groot aantal geregistreerde overlastmeldingen zien. In West bevindt zich een concentratie in WBS 'Stevenfenne'. De hoge aantallen in de Binnenstad en Oost kunnen verklaard worden door de aanwezigheid van een aantal coffeeshops in deze werkgebieden, welke overlast met zich meebrengen.

2.8 Conclusies

Deze paragraaf geeft een overzicht van de bevindingen van bovenstaand hoofdstuk. Aan de hand hiervan wordt inzicht verkregen in de buurten waar zich concentraties van drugsincidenten bevinden. In onderstaande tabel is een overzicht te zien van de categorieën met bijbehorend aantal incidenten per werkgebied.

Tabel 2.7: Overzicht totale aantal incidenten per werkgebied

	Productie		Verspreiding		Gebruik		Overig	Subtotaal	Overlast	Totaal	
Binnenstad	2	2,6%	17	27,4%	17	44,7%	5	41	43	84	21,05%
Noord	10	13,2%	10	16,1%	5	13,2%	1	26	31	57	14,29%
Oost	30	39,5%	13	21,0%	10	26,3%	2	55	67	122	30,58%
Zuid	14	18,4%	9	14,5%	2	5,3%	1	26	26	52	13,03%
West	20	26,3%	13	21,0%	4	10,5%	1	38	46	84	21,05%
Totaal	76	100%	62	100%	38	100%	10	186	213	399	100%

Werkgebied Oost heeft een aanzienlijk hoger totaal aantal incidenten met betrekking tot drugs. De meeste incidenten hebben hier te maken met overlast van/door drugs/medicijnen. Ook scoort werkgebied Oost het hoogst met betrekking tot de productie van drugs.

Werkgebied Binnenstad staat op de tweede plaats wanneer gekeken wordt naar het totale aantal drugsincidenten. Voornamelijk op het gebied van 'Verspreiding' en 'Gebruik' scoort de Binnenstad hoog. Tevens zijn er veel overlastmeldingen in dit werkgebied geregistreerd.

Het werkgebied West heeft een zelfde totaal aantal drugsincidenten. De categorieën die er binnen dit werkgebied uit springen zijn 'Productie' en 'Overlast'.

Binnen de categorie 'gebruik' is geconstateerd dat een groot aantal van de verdachten en betrokkenen woonachtig is in Duitsland, vooral in de Duitse plaats Gronau.

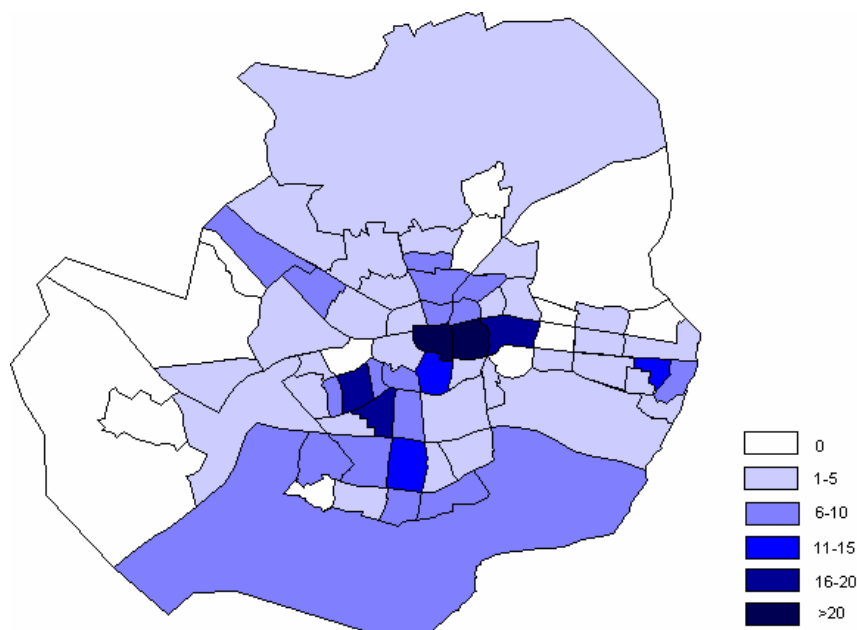
Voor het vaststellen welke WBSen het hoogst scoren op het totaal aantal drugsincidenten is een top 10 gemaakt, tabel 2.8 geeft dit overzicht weer.

Tabel 2.8: Top 10 op WBS-niveau

	Productie	Verspreiding	Gebruik	Overig	Overlast	Totaal
Binnenstad	2	17	17	5	43	84
De Bothoven	1		2		25	28
Stevenfenne	7	2			10	19
Boswinkel	4	3	3		7	17
Velve-Lindenhof	6	3	3		4	16
't Getfert	4	4	1		3	12
Wesselerbrink NO	5	1			5	11
Eekmaat	4	1			6	11
Lasonder - Zeggelt		1			8	9
Schipholt - Glanermaten	3	1	1	1	3	9

Uit de tabel is af te lezen dat 'Binnenstad' ver boven de andere WBSen uitspringt wanneer gekeken wordt naar het totale aantal drugsincidenten. Tevens scoort 'Binnenstad' het hoogst bij bijna alle categorieën behalve bij 'Productie'. WBS Stevenfenne scoort het hoogst binnen de categorie 'Productie', maar telt tevens een redelijk hoog aantal overlastincidenten. De overlastincidenten zijn het hoogst in WBS 'Binnenstad', maar WBS 'de Bothoven' scoort eveneens hoog met een aantal van 25 incidenten. Hoewel in WBS 'de Bothoven' veel overlastincidenten staan geregistreerd, wordt er laag gescoord op de categorie 'Gebruik' en 'Verspreiding'. Dit is opmerkelijk, omdat de overlastincidenten veelal betrekking hebben op meldingen over dealers en/of gebruikers. Hieruit kan geconstateerd worden dat hoewel er, volgens de meldingen, veel sprake is van overlast van drugsdealers en –gebruikers er weinigen van hen daadwerkelijk worden betrapt door een politiemedewerker. In de WBS 'Binnenstad' is het aantal overlastincidenten hoog, maar tevens is er een hoog aantal incidenten die vallen binnen de categorieën 'Verspreiding' en 'Gebruik'. Het aantal incidenten van alle WBSen per categorie is te vinden in bijlage 3. In onderstaand kaartje is het totale aantal drugsincidenten per buurt in Enschede (inclusief Buitengebied) weergegeven.

Figuur 2.1: Totale aantal drugsincidenten per buurt

Selectie van nader te analyseren buurten:

Aan de hand van bovenstaande gegevens worden vier buurten geselecteerd welke verder onderzocht gaan worden om te achterhalen wat de oorzaken van de concentraties van drugsproblematiek zijn. Er zullen twee buurten met een grote mate van drugsproblematiek vergeleken worden met twee buurten zonder drugsproblematiek, omdat het gezien de beschikbare tijd niet mogelijk is om alle buurten te onderzoeken. Een kaartje van Enschede met hierin weergegeven de ligging van de geselecteerde buurten is te vinden in bijlage 4.

Selectie twee buurten met een grote mate van drugsproblematiek

Deze buurten worden geselecteerd door te kijken waar concentraties van drugsproblemen zitten of andere opmerkelijke zaken die uit het cijfermatige deel naar voren zijn gekomen. Tevens heeft overleg plaatsgevonden met de districtsleiding om te weten waar zij prioriteit aan geeft. De districtleiding vindt het belangrijk om te kijken naar wat de burger ervaart. Dit is terug te vinden in de overlastincidenten. Hier kan rekening mee gehouden worden bij het maken van een selectie. Tevens is gekeken naar wat in de wijkscans van 2006 staat met betrekking tot drugsproblematiek in de buurten om wat meer zicht te krijgen in het verhaal achter de cijfers.

In de '**Binnenstad**' is het hoogste aantal drugsincidenten geregistreerd. Zowel binnen de categorie verspreiding, gebruik als overlast is binnen deze buurt sprake van een concentratie van drugsincidenten. Gezien het feit dat deze buurt zulke aanzienlijk hogere aantallen scoort op bijna alle categorieën en dat veel overlast wordt ondervonden is het zeker wenselijk deze buurt verder te onderzoeken. Er is echter gebleken dat de problematiek in de Binnenstad zeer complex is vanwege de functie en kenmerken van deze buurt. Een vervolgonderzoek zou teveel tijd vergen en niet passen binnen mijn onderzoek, omdat dan geen volledig beeld kan worden gegeven. Tevens is een buurt als de Binnenstad niet te vergelijken met andere (woon)buurten in Enschede gezien het andere karakter hiervan. Hierdoor is besloten deze buurt niet nader te analyseren.

Op de tweede plaats van de top 10 op WBS-niveau staat de '**de Bothoven**'. Deze buurt heeft voornamelijk te maken met een concentratie van drugsoverlast. Opvallend hierbij is dat er meldingen worden gedaan door burgers met betrekking tot drugsoverlast, maar dat door de politie bijna geen incidenten worden waargenomen. In de wijkscan staat eveneens vermeld dat uit het leefbaarheidsonderzoek is gebleken dat 'de Bothoven' hoger scoort met betrekking tot overlast ten opzichte van Enschede. Dit geldt ook voor de onveiligheidsgevoelens.

De buurt '**Stevenfenne**' staat op de derde plaats in de top 10. Uit het overzicht is af te lezen dat in deze buurt de meeste wietplantages zijn aangetroffen tijdens de onderzochte periode. Tevens is er sprake van een redelijk hoog aantal overlastmeldingen. Gezien deze feiten is 'Stevenfenne' geselecteerd voor verder onderzoek.

Selectie twee buurten zonder drugsproblematiek

De twee buurten zonder drugsproblematiek zijn geselecteerd op basis van het ontbreken van drugsincidenten in deze buurten. Hierbij is gelet op de ligging van de buurten en het dat het een 'woonbuurt' (in plaats van industrie- of buitengebied) betreft. Op deze manier kan het beste een vergelijking gemaakt worden.

De buurten '**Wooldrik**' en '**Helmerhoek-Zuid**' zijn op basis hiervan geselecteerd.

Hoofdstuk 3 Theoretisch kader

3.1 Inleiding

In het vorige hoofdstuk is de drugsproblematiek in Enschede in kaart gebracht. Hieruit is gebleken dat in bepaalde buurten sprake is van meer problemen dan in andere buurten. Voor het achterhalen waardoor deze verschillen zich voordoen wordt in dit hoofdstuk gekeken welke theoretische achtergronden hiervoor te vinden zijn.

In dit hoofdstuk zullen twee theorieën uiteengezet worden welke een verklaring kunnen geven voor (drugs)problematiek in buurten. De factoren afkomstig uit deze theorieën worden vervolgens (in hoofdstuk 4) voor de geselecteerde buurten geanalyseerd zodat antwoord kan worden gegeven op de derde onderzoeksvraag (in hoofdstuk 5).

In § 3.2 wordt ingegaan op de selectie van de voor dit onderzoek gekozen theorieën en worden deze theorieën geïntroduceerd. § 3.3 beschrijft de verklarende factoren welke uit de theorieën naar voren komen. Deze worden ingedeeld in twee clusters, namelijk 'stabiliteit' en 'armoede'. In § 3.4 worden de gevonden factoren geoperationaliseerd. Tot slot zal aan de hand van de theorieën een aantal verwachtingen worden weergegeven.

3.2 Keuze van theorieën

De onderzoeksvraag heeft betrekking op drugsproblematiek op buurtniveau. Om deze onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden zal gekeken worden naar theorieën welke op dit niveau iets zeggen over drugsproblematiek.

Het is belangrijk om deze problematiek op buurtniveau te onderzoeken omdat gebleken is dat buurtbewoners overlast, verloedering en relatief kleine overtredingen als een ernstiger probleem ervaren dan ernstige criminaliteit.¹⁰ Tevens geeft het gebiedsgebonden politiewerk het belang aan van het bevorderen van de veiligheid op lokaal niveau. Gebiedsgebonden politiewerk richt zich vooral op bestrijding van overlast, buurtverval en onleefbaarheid. Deze Nederlandse politiestrategie heeft sterke raakvlakken met *disorder policing*¹¹. Onder andere het probleemgericht werken en het afstemmen van het politiewerk op de behoeften van bewoners behoren hier toe. Er kan gesteld worden dat er wordt onderkend dat buurten kunnen worden onderscheiden door bepaalde factoren/kenmerken en dat ordehandhaving van groot belang is. Welke buurtkenmerken van toepassing zijn bij het ontstaan van drugsproblematiek wordt herleid uit een aantal onderzoeken.

Voor het bepalen van verklarende factoren van drugsproblematiek in buurten is gekeken naar onderzoek van Skogan (1990) en studies van Van der Torre. Van der Torre heeft meerdere studies verricht naar drugsproblematiek in buurten. In 2000 heeft een analyse plaats gevonden van drugsscenes in de Millinxbuurt in Rotterdam Zuid (van der Torre en Hulshof, 2000). Een vervolg hierop is een empirische scan in drie Rotterdamse deelgemeenten (van der Torre e.a., 2003). De methodieken van deze twee studies worden verder besproken in een studie welke de strategische drugsanalyse presenteert (van der Torre, 2006).

Het onderzoek van Skogan heeft plaats gevonden in 40 Amerikaanse buurten en richt zich op buurtkenmerken en de relatie met wanorde. Drugsproblematiek wordt genoemd als een vorm van (sociale) wanorde. Er wordt onderzocht welke factoren verband houden met de mate van wanorde (en dus ook drugsproblematiek) in een buurt. Het onderzoek van Skogan kan daardoor goed worden toegepast op mijn onderzoek naar de relatie

¹⁰ Integrale Veiligheidsmonitor 2008, Landelijke monitor, Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen, 2009

¹¹ Disorder policing geeft voorrang aan de aanpak van ernstige en aanhoudende overlast en andere problemen die de leefbaarheid van buurten bedreigen. (van Stokkum, 2008)

tussen drugsproblematiek en buurtkenmerken. Het is echter de vraag in hoeverre een Amerikaanse situatie te vergelijken is met Nederland. De omstandigheden in Amerika kunnen soms wel erg extreem zijn in vergelijking met Nederland, zoals bijvoorbeeld op het gebied van zogenaamde 'gangs'. In Europa is het gewelddadige gedrag van 'gangleden' veel minder serieus dan in Amerika (Klein e.a., 2006). Tevens is de institutionele context in Nederland wezenlijk anders dan in de Verenigde Staten. De Nederlandse overheid heeft bijvoorbeeld verhoudingsgewijs nog steeds veel grip op de huisvestingssituatie van achterstandsgroepen (Engbersen e.a., 1998). Mede hierom is besloten ook een studie die betrekking heeft op een Nederlandse situatie te betrekken bij dit onderzoek.

Ook gezien het feit dat de theorie van Skogan zich richt op factoren die een verklaring geven van wanorde in een buurt en niet specifiek drugsproblematiek, kunnen specifieke drugs gerelateerde factoren niet aan het licht zijn gekomen. Hiertoe is eveneens gekeken naar de studies van Van der Torre. Van der Torre benoemt factoren die gebaseerd zijn op het verklaren van drugsproblematiek, waarbij geredeneerd wordt vanuit de gedachtegang van drugsverslaafden en dealers.

De factoren die naar voren komen uit de theorie van Van der Torre zullen naast de factoren van Skogan gehouden worden. Deels kunnen deze met elkaar overeenkomen, maar het is goed denkbaar dat van der Torre nog andere factoren benoemd welke specifiek gericht zijn op drugsproblematiek. De verklarende factoren van Skogan worden om deze reden aangevuld met de factoren afkomstig uit de studies van Van der Torre. De grondbeginselen van Skogan en van der Torre zijn te herleiden tot een onderzoek van Shaw en McKay welke in 1929 is gepubliceerd. Zij hebben met hun onderzoek vastgesteld dat er in wijken met hoge criminaliteit een geringe stabiliteit en een lage sociale cohesie wordt weergegeven. Dit wordt volgens hun veroorzaakt door de snelle veranderingen in bevolkingssamenstelling waardoor zogenaamde 'gespleten' buurten ontstaan¹².

Skogan

Skogan (1990) heeft in 40 buurten in 6 steden in Noord-Amerika onderzoek gedaan naar de relatie tussen wanorde en buurtkenmerken.

Wanorde kan onderverdeeld worden in twee categorieën, namelijk sociale wanorde en fysieke wanorde. Sociale wanorde is gedrag dat je ziet, ondervindt of de gevolgen ervan ziet, zoals drugsoverlast en vandalisme. Een kenmerk van sociale wanorde is dat het zich voordoet als series van sporadisch voorkomende gebeurtenissen.

Fysieke wanorde omvat zichtbare signalen van achteloosheid en verval en heeft betrekking op voortdurende omstandigheden, zoals leegstand en afval op straat.

Om te bepalen welke factoren verband hebben met de mate van wanorde, heeft onderzoek plaats gevonden op het gebied van diverse sociale en economische factoren. De onderzochte factoren die verband houden met de mate van wanorde worden onderverdeeld in twee clusters, namelijk 'stabiliteit' en 'armoede'. Stabiliteit betekent dat een buurt zichzelf reproduceert als een sociaal systeem (Skogan, 1990, p 12). Uit het onderzoek van Skogan blijkt dat er sprake is van een negatief verband tussen stabiliteit en wanorde; hoe meer stabiliteit, hoe minder wanorde.

Met betrekking tot armoede is er sprake van een positieve relatie; hoe meer armoede, hoe meer wanorde.

Binnen dit onderzoek komen factoren aan bod die wanorde verklaren en daarom ook van toepassing zijn op drugsproblematiek, aangezien dit valt onder wanorde. Welke factoren onder de hierboven genoemde clusters vallen wordt in de volgende paragraaf besproken.

Van der Torre

Bij het inventariseren van verklarende factoren van het ontstaan en gedijen van drugsconcentraties heeft Van der Torre zich gericht op een buurt in Rotterdam, namelijk de Millinxbuurt.

¹² Theoretical Criminology, G.B. Vold, T.J. Bernard, J.B. Snipes, 2002, Oxford University Press, Inc., p 120-125

De Millinxbuurt is geanalyseerd aan de hand van het RISC-model. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen ruimtelijke, institutionele, sociale en criminogene elementen. Het institutionele element¹³ heeft van der Torre buiten beschouwing gelaten. Op grond van deze analyse worden factoren in kaart gebracht die beïnvloeden waar een drugscene opkomt of gedijt¹⁴. De factoren geven een beeld van de kwetsbaarheid van een buurt voor het ontstaan van concentraties van drugsoverlast en drugscriminaliteit.

3.3 Verklarende factoren

Zowel Skogan als Van der Torre hebben factoren voor het verklaren van drugsproblematiek onderzocht.

Zowel de factoren van Van der Torre als die van Skogan komen in deze paragraaf aan bod. De factoren worden onderverdeeld volgens de indeling van Skogan in twee clusters, namelijk 'stabiliteit' en 'armoede'. Tevens zijn er drugscene specifieke factoren welke in deze paragraaf besproken worden. Omdat de term 'armoede' voor een Nederlandse situatie een andere betekenis heeft dan het begrip bij Skogan suggereert zal dit 'gebrek aan economische kansen' genoemd worden.

De factoren zullen aan het eind van iedere subparagraaf geoperationaliseerd worden.

3.3.1 Factoren met betrekking tot Stabiliteit

Factoren die van invloed zijn op de stabiliteit volgens Skogan:

- de woontijd: hoelang bewoners op een bepaalde plek wonen
- de leeftijd van bewoners
- het soort woning: bijvoorbeeld rijtjeswoning, vrijstaand, hoogbouw etc.
- eigendomsverhouding woning: koop- of huurwoningen
- werkloosheid

Skogan toont aan dat buurten met een hoge score op stabiliteit meer lange-termijn bewoners, meer oudere bewoners, een hoger percentage ééngezinswoningen, een hoog percentage koopwoningen en lage werkloosheidscijfers hebben.

In buurten die niet stabiel zijn is sprake van sociale desorganisatie. Door de effecten van bepaalde omgevingskenmerken zijn deze buurten niet in staat zichzelf in stand te houden. Het gevolg hiervan is dat er een verstoorde buurtstructuur ontstaat en dat de banden die bewoners met elkaar en de buurt hebben afzwakken. Dit leidt er toe dat criminaliteit ontstaat.

Gedesorganiseerde buurten zijn niet in staat gemeenschappelijke belangen te realiseren. Tevens zijn deze buurten niet in staat om ervaren problemen op te lossen, omdat in deze buurten geen overeenstemming is over normen, waarden, rollen of hiërarchie.

De bewoners geven weinig om hun omgeving en wat zich daar afspeelt, waardoor ze geen controle meer hebben over wat er in hun leefomgeving afspeelt. Op deze manier hebben criminelen de kans (ongestoord) over te gaan tot criminele handelingen.

Van der Torre geeft aan dat een drugscene wel vaart bij sociale desorganisatie in een buurt. Sociale desorganisatie doet afbreuk aan de betrokkenheid van bewoners voor de gang van zaken in de omgeving (met name buiten de eigen woning). Gezien deze omschrijving past dit goed binnen de cluster van stabiliteit. Factoren die van invloed zijn op sociale desorganisatie zijn:

- negatieve verhuizingen: bewoners verlaten een buurt vanwege leefbaarheidsproblemen
- etnische pluriformiteit
- overbewoning
- wegvallen van primaire functies: Onder primaire functies vallen onder andere onderwijsinstellingen, middenstand en horeca. Het zijn plekken waar bewoners elkaar kunnen ontmoeten.

¹³ Dit heeft betrekking op het interne functioneren en de besluitvorming van betrokken organisaties en instanties.

¹⁴ Onder gedijen wordt binnen dit onderzoek verstaan het welvaren, oftewel het in gunstige omstandigheden zijn van een buurt ten aanzien van drugsproblematiek.

- kwaliteit buitenruimte
- kwaliteit woningen

De betrokkenheid van bewoners is ook afhankelijk van de mate waarin de kwaliteit van deze buitenruimte, en van de woningen, bewoners aanleiding geeft tot identificatie met hun leefomgeving. Hoe lager het territoriaal bewustzijn is, des te meer kansen verslaafden en dealers hebben om gedeelten van de openbare ruimte min of meer in bezit te nemen.

Zoals Skogan aangeeft speelt het soort woning en de eigendomsverhouding een rol bij het verklaren van drugsproblematiek, ook Van der Torre heeft dit geconstateerd. Van der Torre beschrijft dat een slechte kwaliteit van het woningbestand, een relatief slechte prijs-kwaliteitverhouding van woningen, lage huren, leegstaande panden en illegale woonvormen met lage toelatingseisen mogelijkheden bieden voor verslaafden en dealers. Goed onderhoud van de woonomgeving stimuleert sociale controle en is een rem op criminaliteit. Uit de Broken window-theorie van Wilson en Kelling blijkt dat zichtbare sporen van criminaliteit en vernieling uitnodigen tot het plegen van nieuwe delicten op dezelfde locatie¹⁵. Zoals de naam al zegt kan een gebroken autoruit bijvoorbeeld leiden het stelen van de betreffende auto. Op deze manier leidt kleine criminaliteit (kapotte ruit) tot grotere criminele activiteiten (stelen van een auto).

De Broken windows-theorie is begin jaren negentig in New York toegepast bij het veiligheidsbeleid. Dit betekende een rigoureuze aanpak van relatief kleine overtredingen om de straten weer terug te 'veroveren'. Deze aanpak bracht de term *zero-tolerance policing* met zich mee en vervolgens *Disorder policing*. Hieronder worden diverse vormen van politieke aanpakken van overlast en wanorde verstaan. Het geeft voorrang aan de aanpak van ernstige en aanhoudende overlast en andere problemen die de leefbaarheid van buurten bedreigen. Welke overlast en problemen dit betreffen zouden moeten worden afgestemd op de ervaring van de bewoners. Ook in Nederland zijn de laatste decennium veel strategieën binnen het lokale veiligheidsbeleid toegepast welke een verband hebben met *disorder policing*.¹⁶

In drugsoverlastbuurten worden relatief vaak woningen verhuurd door een beperkt aantal particuliere huiseigenaren die te boek staan als 'huisjesmelker'. Over het algemeen staan deze 'huisjesmelkers' bekend om hun geringe toezicht en eisen ten opzichte van de huurders.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de operationalisatie van alle factoren met betrekking tot de cluster 'stabiliteit'.

Stabiliteit		
Begrip	Operationele variabele	Bron
Woongeduur	Gemiddelde woongeduur bewoners totaal in jaren per buurt	Buurtmonitor
Leeftijd	Gemiddelde leeftijd bewoners in jaren per buurt	Buurtmonitor
Werkloosheid	Percentage niet werkzame werkzoekenden per buurt	Buurtmonitor
	Percentage uitkering Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling: Totaal aantal inwoners met een uitkeringen Gemeentelijke Sociale Dienst van het totaal aantal huishoudens (op de peildatum).	Buurtmonitor

¹⁵ Criminological Theories: bridging the past tot the future, S. Cote, 2002, Sage Publications, Inc., p 80

¹⁶ Symbolen van orde en wanorde, Broken windows policing en de bestrijding van overlast en buurtverval, Bas van Stokkum (Centrum voor Ethiek, Radboud Universiteit Nijmegen), Politie en Wetenschap, Apeldoorn, 2008

Etnische pluriformiteit	Percentage niet-westerse etniciteit per buurt Percentage Nederlandse etniciteit per buurt	Buurtmonitor
Soort woningen in de buurt	Percentage hoogbouw per buurt	Buurtmonitor
Eigendomsverhouding woningen	Eigendomsverhouding woningen in percentages per buurt: Percentage eigenaar-bewoners Percentage particulier verhuur Percentage woningbouwcorporatie	Buurtmonitor
Overbewoning	Meer dan 1500 omgevingsadressen per km ² (= sterk stedelijk en zeer sterk stedelijk)	Centraal Bureau voor de Statistiek
Kwaliteit woningbestand	Evaluatie eigen woning: (adhv stellingen) <ul style="list-style-type: none"> - de indeling van uw woning is geschikt - de woning is te klein - de woning is slecht onderhouden - de woning ademt een goede sfeer 	Leefbaarheid & Veiligheidsonderzoek
	Cijfer woning (perceptie bewoners) 0 = slecht tot 10 = goed	Leefbaarheid & Veiligheidsonderzoek
	Pandwaarde per m ³ per buurt: Deze wordt uitgedrukt als de gemiddelde waarde van alle woonruimten per kubieke meter woninginhoud. Deze kan worden gebruikt als indicatie voor de kwaliteit van de woningen. (bron: I&O)	Buurtmonitor
		Eigen waarneming
		Interview wijkagent
Kwaliteit buitenruimte	Gemiddelde huurprijs per buurt	Woningcorporatie
	Fysieke kwaliteit woonomgeving: Perceptie buurtprobleem – verloedering, mate van: <ul style="list-style-type: none"> - Bekladden muren en/of gebouwen - Vernieling van telefooncellen, bus-en tramhokjes - Rommel op straat - Hondenpoep op straat 	Leefbaarheid & Veiligheidsonderzoek
	Cijfer woonomgeving (perceptie bewoners)	Leefbaarheid & Veiligheidsonderzoek
	Aantal leegstaande woningen op 1 januari 2006	Woningcorporatie
		Eigen waarneming
Leegstand	Mate van leegstand	Eigen waarneming

Primaire functies	Tevredenheid met voorzieningen: <ul style="list-style-type: none"> - Percentage (zeer) ontevreden, (zeer) tevreden: - Winkels - Speelmogelijkheden - Basisonderwijs - Voorzieningen voor jongeren 	Leefbaarheid & Veiligheidsonderzoek
	Aanwezigheid voorzieningen in de buurt	Interview wijkagent
Negatieve verhuizingen	Cijfer algemene evaluatie buurt (0 = slecht tot 10 = goed): <ul style="list-style-type: none"> - In deze buurt blijft men graag wonen - Het is vervelend om in deze buurt te wonen - Indien mogelijk ga ik uit deze buurt verhuizen - Als je in deze buurt woont heb je het goed getroffen - Buurt is prettig om in te wonen 	Leefbaarheid & Veiligheidsonderzoek
	Ontwikkeling buurt in percentages per buurt: .. achteruit? .. gelijk? .. vooruit?	Leefbaarheid & Veiligheidsonderzoek
	Reden van verhuizen	Woningcorporatie

3.3.2 Factoren met betrekking tot een gebrek aan economische kansen

Met betrekking tot het gebrek aan economische kansen noemt Skogan de volgende factoren:

- werkloosheid
- opleidingsniveau
- beroepsbevolking
- inkomen

Het onderzoek laat zien dat in buurten met veel gebrek aan economische kansen sprake is van een hoog aantal werklozen, kleiner aandeel volwassen beroepsbevolking, lager inkomen en lager opleidingsniveau. Er is een positieve relatie met wanorde; hoe meer gebrek aan economische kansen, hoe meer wanorde.

In de studie van Van der Torre wordt beschreven dat het uitgangspunt is dat ieder mens bepaalde doelen nastreeft en dat hun kansen bepalen hoe ze die proberen te verwezenlijken. Naarmate bevolkingsgroepen minder legale economische kansen hebben maar wel uit zijn op financiële vooruitgang, neemt de kans toe dat zij zo mogelijke illegale kansen benutten en dat er bijvoorbeeld drugshandelmilieus kunnen ontstaan. Dit is gebaseerd op de strain-theorie van Merton, waarbij door het ontstaan van normloosheid (anomie) culturele doeleinden gaan botsen met de legitieme middelen die het individu ter beschikking staan om de doeleinden te bereiken. Het niet kunnen bereiken van de gekozen succesdoelen veroorzaakt volgens Merton innerlijke spanning, dit wordt ook wel *strain* genoemd. Hierdoor ervaren deze mensen als het ware een 'druk' om illegale middelen te gebruiken om de succesdoelen te bereiken, aldus Merton¹⁷. Voornamelijk mensen uit de lagere milieus zullen, vanwege hun gebrek aan

¹⁷ Actuele criminologie, J.J.M. van Dijk, H.I. Sagel-Grande, L.G. Toornvliet, 1996, Koninklijke Vermande, Lelystad, p 106-107

vooruitzichten en beschikbare middelen, hun toevlucht nemen tot middelen die door de maatschappij als onwettig zijn gedefinieerd.

Uit de schulden blijven of komen is moeilijker geworden, zeker als niet alleen individuen of gezinnen maar hele buurten zich op het minimum bevinden. Hierdoor zijn informele overlevingsstrategieën belangrijk in dit soort buurten. Er is namelijk een tendens om steeds meer over te schakelen op informele overlevingsstrategieën. Hiermee wordt ruilhandel, vormen van zwartwerken, maar ook de meer harde, criminele methoden, vaak in de drugscene bedoeld¹⁸.

Tevens geldt dat in buurten met geconcentreerde economische achterstanden bewoners in mindere mate over bronnen beschikken waarop ze kunnen terugrijpen bij verzet tegen drugsriminaliteit (Van der Torre, 2006 p36).

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de operationalisatie van alle factoren met betrekking tot de cluster 'het gebrek aan economische kansen'.

Gebrek aan economische kansen		
Begrip	Operationele variabele	Bron
Opleidingsniveau	Lager of hoger (HBO of hoger) opgeleid	Woningcorporatie
Beroepsbevolking	Percentage potentiële beroepsbevolking ¹⁹ (15 – 64 jaar) per buurt	Buurtmonitor
Inkomen	GBI per inwoner (euro) per buurt	Buurtmonitor
	GBI per inwoners met 52 weken inkomen (euro) per buurt	Buurtmonitor
	GBI per huishouden (euro) per buurt	Buurtmonitor
	GBI per huishouden (euro) per buurt	Buurtmonitor
	Percentage niet werkzame werkzoekenden	Buurtmonitor
Werkloosheid	Percentage uitkering DMO	Buurtmonitor
	Percentage niet werkzame werkzoekenden ²⁰ per buurt	Buurtmonitor
	Percentage uitkering Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling: Totaal aantal inwoners met een uitkeringen Gemeentelijke Sociale Dienst van het totaal aantal huishoudens (op de peildatum).	Buurtmonitor

De Buurtmonitor²¹ is een bron van informatie op stadsdeel, wijk- en buurtniveau van de gemeente Enschede. Deze informatie is afkomstig van diverse leveranciers van databestanden

¹⁸ 'Veel academici hebben Melkertbanen gekregen', Engbersen, in F. van Mieghem, Utrechts Universiteitsblad, 9 augustus 2003 (<http://www.warande.net/~ublad/ubladen/28/26/121arm.html>)

¹⁹ De potentiële beroepsbevolking omvat de werkenden, de werklozen en de niet-participerenden. Iedereen die tussen de 15 en de 64 jaar oud is en geen voltijdsopleiding volgt, wordt tot de potentiële beroepsbevolking gerekend.

²⁰ Als men meer dan 12 uur per week werkt, wordt men tot de werkzame beroepsbevolking gerekend. Werkt men niet of minder dan 12 uur, maar wil men wel minstens 12 uur per week betaalde arbeid verrichten, dan behoort men tot de werkloze beroepsbevolking. Werkt men niet of minder dan 12 uur, en is men niet op zoek naar betaalde arbeid voor minstens 12 uur per week, dan behoort men tot de niet-participerende beroepsbevolking (stille reserve).

²¹ <http://enschede.buurtmonitor.nl/>

3.3.3 Afkomst

Naast stabiliteit en armoede is er nog een derde factor die een correlatie met wanorde heeft volgens Skogan, namelijk *afkomst*. In gebieden waar overheersend etnische minderheden wonen is sprake van meer wanorde.

Deze derde factor heeft verband met de andere twee factoren, ten opzichte van armoede is sprake van een positieve relatie en ten opzichte van stabiliteit een negatieve relatie.

Van der Torre noemt etnische pluriformiteit als factor van sociale desorganisatie en is daarom reeds genoemd bij de cluster 'stabiliteit' en zal in het vervolg binnen deze cluster worden meegenomen.

In onderstaande tabel zijn de factoren met betrekking tot de clusters 'stabiliteit' en 'economische kansen' weergegeven volgens het onderzoek van Skogan en Van der Torre.

Cluster	Factoren	Skogan	Van der Torre
<i>Stabiliteit</i>	Woonduur	X	X
	Leeftijd bewoners	X	
	Soort woning	X	X
	Eigendomsverhouding	X	X
	Werkloosheid	X	
	Etnische pluriformiteit	X	X
	Negatieve verhuizingen		X
	Etnische pluriformiteit		X
	Overbewoning		X
	Primaire functies		X
	Kwaliteit woningbestand		X
	Kwaliteit buitenruimte		X
	Huurprijs		X
	Leegstand		X
<i>Gebrek aan economische kansen</i>	Werkloosheid	X	X
	Opleidingsniveau	X	X
	Beroepsbevolking	X	X
	Inkomen	X	X

3.3.4 Drugsspecifieke factoren

De drugsspecifieke factoren zijn afkomstig uit de studie van Van der Torre. De mogelijkheden die verslaafden en dealers op bepaalde locaties zien, zijn van invloed op de vraag waar zij zich ophouden. Het belang dat een verslaafde toekent aan de drugsspecifieke buurtkenmerken verschilt per (type) verslaafde. Wat de een als een belangrijke factor beschouwt hoeft voor de ander geen rol van betekenis te spelen bij het kiezen van een drugsscene. Deze factoren worden niet benoemd door Skogan maar verdienen wel aandacht binnen dit onderzoek.

- Bereikbaarheid

De bereikbaarheid speelt een belangrijke rol met betrekking tot de aantrekkelijkheid voor verslaafden om naar die bepaalde locatie te gaan.

Dealers/dealpanden dienen goed bereikbaar te zijn voor een winstgevende klantenkring. Hoe beter bereikbaar, des te meer klanten het aan zal trekken. Dit is afhankelijk van de structuur van het openbaar vervoer, het wegennet en hoe de ligging is ten opzichte van buurlanden (denk hierbij aan buurten nabij de Duitse grens).

- Hulpverleningsaanbod

De kwaliteit en kwantiteit van het hulpverleningsaanbod in en nabij een drugsscene kan eveneens een rol spelen. Hierbij kan gedacht worden aan nachtopvang en gebruikersruimten.

- Drugsaanbod

De kwaliteit van de drugs, de drugsprijzen, de soorten en het aantal verkooppunten kunnen belangrijke factoren zijn voor verslaafden bij het overwegen naar welke buurten zij trekken.

- Pakkans

Hoe streng en consequent de politie optreedt zijn punten die van invloed zijn bij het kiezen van een locatie om drugs te kopen of te dealen. De rationele keuzetheorie veronderstelt dat mensen zich in hun gedrag in het algemeen laten leiden door het streven om tegen minimale kosten maximale baten te verkrijgen. Dit betekent dat de afweging door potentiële plegers van delicten wordt beïnvloed door middel van de dreiging met straffen. Op deze manier worden de kosten voor het delinquent gedrag verhoogd waardoor de plegers kan gaan afzien van het vertonen van het gedrag.²²

- Conflicten

Een stabiele drugsscene waar redelijk veilig kan worden vertoefd zonder conflicten is aantrekkelijker voor verslaafden. Een verslaafde wil de kans om in conflict te raken met dealers en verslaafden in een drugsscene zoveel mogelijk beperken.

Tabel 3.1 geeft de factoren die specifiek betrekking hebben op drugsverslaafden en dealers weer.

Tabel 3.1: Drugsspecifieke factoren

Cluster	Factoren	Skogan	Van der Torre
<i>Drugsspecifiek</i>	Bereikbaarheid		X
	Hulpverleningsaanbod		X
	Drugsaanbod		X
	Pakkans		X
	Conflicten		X

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de operationalisatie van alle factoren met betrekking tot de drugsspecifieke factoren.

Tabel 3.2: Operationalisatie drugsspecifieke factoren

Drugsspecifieke factoren		
Begrip	Operationele variabele	Bron
Bereikbaarheid	Tevredenheid openbaar vervoer: - Percentage (zeer) ontevreden met het openbaar vervoer. - Percentage (zeer) tevreden met het openbaar vervoer	Leefbaarheid & Veiligheidsonderzoek
		Eigen waarneming Interview wijkagent
Hulpverleningsaanbod: Hulpverlening welke gericht is op (drugs)verslaafden in de brede zin van het woord	Aantal drugsgelateerde voorzieningen in de buurt	Interview wijkagent
		Literatuur
Drugsaanbod	Prijs, kwaliteit	Interview wijkagent
	Geregistreeerde drugsincidenten	BPS
Pakkans	Prioriteit/speerpunten in de buurt	Interview wijkagent
Conflicten		Interview wijkagent

²² Actuele criminologie, J.J.M. van Dijk, H.I. Sagel-Grande, L.G. Toornvliet, 1996, Koninklijke Vermande, Lelystad

3.4 Conclusie en verwachtingen

Conclusie

In dit hoofdstuk zijn diverse factoren naar voren gekomen welke de drugsproblematiek in buurten kunnen verklaren. Deze factoren zijn afgeleid uit een tweetal theorieën en vervolgens onderverdeeld in de clusters 'stabiliteit', 'gebrek aan economische kansen' en 'drugsspecifieke factoren'. De besproken factoren zijn geoperationaliseerd zodat deze gebruikt kunnen worden bij het analyseren van de geselecteerde buurten met en zonder drugsproblematiek. In deze buurten zal gekeken worden naar de aanwezigheid, danwel afwezigheid van de in dit hoofdstuk besproken factoren. Aan de hand van deze gegevens ontstaat er een beeld van buurt en kan er een mogelijk verband met de mate van drugsproblematiek worden vastgesteld. Op basis van hetgeen beschreven is in de theorieën zijn er bepaalde verwachtingen wat uit de analyse naar voren zal komen.

Verwachtingen

Onderstaande verwachtingen zijn opgesteld aan de hand van hierboven beschreven verklarende factoren.

- Als een buurt een hoge concentratie drugsproblematiek kent, dan is de kans groot dat er sprake is van een onstabiele buurt.
- Als een buurt een hoge concentratie drugsproblematiek kent, dan is de kans groot dat er in deze buurt een hoge mate van een gebrek aan economische kansen is.
- Als een buurt een grote mate van drugsproblematiek kent, dan is de kans groot dat de buurt drugsspecifieke factoren kent.

In hoofdstuk 4 zullen de geselecteerde buurten geanalyseerd worden op basis van de variabelen welke in dit hoofdstuk zijn bepaald. In hoofdstuk 5 zal aan de hand van de analyse in hoofdstuk 4 worden geconcludeerd of de verwachtingen met dit onderzoek kunnen worden bevestigd dan wel verworpen.

Hoofdstuk 4 Verband buurtkenmerken met drugsproblematiek

4.1 Inleiding

In § 3.3 en § 3.4 zijn de verklarende variabelen afkomstig uit de theorieën besproken. In dit hoofdstuk wordt gekeken in welke mate de in de theorie genoemde factoren in de (geselecteerde) buurten in Enschede voorkomen. Met deze informatie wordt in hoofdstuk 5 de derde onderzoeksvraag beantwoord:

Welke factoren verklaren de grote mate van drugsproblematiek in buurten?

Eerst wordt voor een deel van de buurtkenmerken onderzocht of deze een verband hebben met het aantal drugsincidenten in **alle buurten** in Enschede. Dit wordt in § 4.2 besproken. Het betreffen hier de gegevens welke afkomstig zijn van I&O Research. Voor de overige factoren wordt gebruik gemaakt van gegevens uit het Leefbaarheid- en Veiligheidsonderzoek. Deze zijn echter niet per buurt te herleiden en dus minder nauwkeurig. Om die reden is besloten om deze factoren niet te gebruiken bij het bekijken van het verband tussen de buurtkenmerken en drugsincidenten voor alle buurten in Enschede.

Aangezien besloten is om niet alle factoren afkomstig uit de theorie voor alle buurten in Enschede te analyseren, wordt in § 4.3 op een meer gedetailleerd niveau de twee geselecteerde buurten **met een hoge mate van drugsproblematiek** geanalyseerd. Deze twee buurten zijn 'de Bothoven' en 'Stevenfenne'. Ter vergelijking zullen er eveneens twee buurten **zonder drugsproblematiek** op dezelfde factoren worden geanalyseerd. De buurten zonder drugsproblematiek zijn 'Wooldrik' en 'Helmerhoek-Zuid'. Bij dit beperkte aantal buurten kan nauwkeuriger naar de verklarende factoren en de betekenis van de scores in samenhang met de andere factoren gekeken worden. Aan de hand hiervan zal gekeken worden of er sprake is van een verband tussen de verklarende factoren (buurtkenmerken) afkomstig uit de theorie en de mate van drugsproblematiek in buurten. Hier komen de gegevens uit het Leefbaarheid- en Veiligheidsonderzoek wel aan bod.

Voor een aantal factoren is het niet gelukt de benodigde informatie te verkrijgen. Het betreft het aantal leegstaande woningen op 1 januari 2006, de gemiddelde huurprijs per buurt, het opleidingsniveau en de reden van verhuizen. Hoewel het ontbreken van deze gegevens de betrouwbaarheid van de onderzoekresultaten niet ten goede komt, zijn bijbehorende factoren zonder deze indicatoren bekeken.

4.2 Verband buurtkenmerken en drugsincidenten alle buurten

In deze paragraaf zullen de buurten van Enschede worden bekeken op basis van een aantal buurtkenmerken en het aantal drugsincidenten. Aan de hand van deze gegevens wordt nagegaan of de kenmerken van de buurten een relatie hebben met het aantal drugsincidenten. Dit zal gedaan worden aan de hand van een tweetal clusters, namelijk 'stabiliteit' en 'economische kansen'. Hiervoor is een methode bedacht waarbij een verband kan worden vastgesteld tussen de mate van drugsproblematiek in een buurt en het aantal aanwezige 'negatieve' factoren. Dit wordt in onderstaande subparagrafen nader uitgelegd en weergegeven in een grafiek.

4.2.1 Stabiliteit

De cluster 'stabiliteit' bestaat uit een aantal factoren welke voor de buurten zijn bekeken. In onderstaande tabel zijn deze en de bijbehorende indicatoren weergegeven.

Factor	Indicator
- Woonduur	Gemiddelde woonduur (jaren)
- Leeftijd	Gemiddelde leeftijd bewoners (jaren)
- Eigendomsverhouding	Percentage koopwoningen Percentage particulier verhuur Percentage woningcorporatie
- Soort woning	Percentage hoogbouw
- Etnische pluriformiteit	Percentage niet-westerse etniciteit per buurt Percentage Nederlandse etniciteit per buurt
- Werkloosheid	Percentage niet-werkzame werkzoekenden Percentage uitkering Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling

Voor alle buurten in Enschede zijn deze factoren opgezocht en afgezet tegen het aantal drugsincidenten.

Om te bepalen of een buurt meer of minder stabiel is, is gekeken op hoeveel van de factoren de buurt negatief scoort ten opzichte van andere buurten in Enschede. Bij een factor die bestaat uit meerdere indicatoren is bij een oneven aantal indicatoren gekeken of de meerderheid van deze scores positief dan wel negatief uitvallen. Bij een even aantal indicatoren zijn de totale aantallen hiervan opgeteld en vergeleken met de totale aantallen van de gestelde grenswaarden.

Om te bepalen of de score van een buurt significant afwijkt van de andere buurten is een betrouwbaarheidsinterval van 95% gehanteerd. Hoe hoger het percentage van het betrouwbaarheidsinterval (B.I.) is, hoe betrouwbaarder er gesteld kan worden of een waarde significant afwijkt van het gemiddelde. Wanneer een waarde niet binnen de berekende grenzen van het B.I. valt, kan met 95% zekerheid gesteld worden dat deze significant afwijkt van het gemiddelde.²³ Op deze manier is een grenswaarde vastgesteld waarmee de scores van de buurten worden vergeleken.

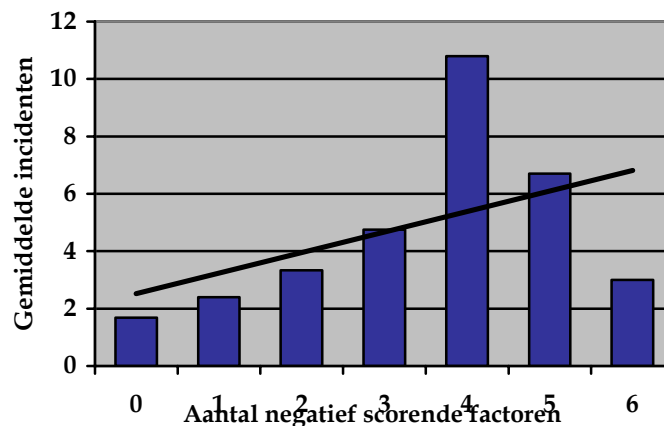
In totaal is de cluster 'Stabiliteit' gebaseerd op zes factoren. Hoe vaker een buurt negatief scoort op de factoren, hoe onstabiel de buurt is. Voor de factoren die bestaan uit meerdere indicatoren is gekeken hoe deze op de meerderheid van deze indicatoren scoort, dus ofwel het vaakst negatief of het vaakst positief.

De buurten kunnen dus op 0 t/m 6 factoren een negatieve score hebben ten opzichte van het gemiddelde van Enschede. Van alle buurten die op geen factor negatief scoren is het gemiddelde aantal incidenten berekend, van de buurten die op 1 factor negatief scoren is het gemiddelde aantal incidenten berekend, enzovoort.

Het resultaat hiervan is weergegeven in grafiek 4.1. Hierbij is de Binnenstad buiten beschouwing gelaten gezien het andere karakter van deze buurt. Anders ontstaat er geen goed beeld van het verband.

²³ Statistiek in de praktijk, David S. Moore en George P. McCabe, Academic Service, Den Haag, 2001

Grafiek 4.1: Relatie Stabiliteit – gemiddelde aantal incidenten

Uit de grafiek is af te lezen dat er sprake is van een stijgende trendlijn; hoe meer de buurten op het gebied van stabiliteit negatief scoren, hoe hoger het gemiddelde aantal drugsincidenten.

In de grafiek is duidelijk te zien dat het gemiddelde aantal incidenten toeneemt, maar bij een negatieve score op 5 en 6 factoren neemt het gemiddelde aantal incidenten af.

4.2.2 Economische kansen

De cluster 'gebrek aan economische kansen' bestaat uit een aantal factoren welke voor de buurten zijn bekeken. In onderstaande tabel zijn deze en de bijbehorende indicator weergegeven.

Factor	Indicator
- Werkloosheid	Percentage niet-werkzame werkzoekenden Percentage uitkering Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling
- Beroepsbevolking	Percentage potentiële beroepsbevolking (15-64 jaar)
- Inkomen	Gezamenlijk Belastbaar Inkomen per inwoner GBI per inwoner met 52 weken inkomen GBI per huishouden

Voor alle buurten in Enschede zijn deze factoren opgezocht en afgezet tegen het aantal drugsincidenten.

Om te bepalen of een buurt meer of minder armoede kent, is gekeken op hoeveel van de factoren de buurt negatief scoort ten opzichte van andere buurten in Enschede. Bij een factor die bestaat uit meerdere indicatoren is bij een oneven aantal indicatoren gekeken of de meerderheid van deze scores positief dan wel negatief uitvallen. Bij een even aantal indicatoren zijn de totale aantallen hiervan opgeteld en vergeleken met de totale aantallen van de gestelde grenswaarden.

Om te bepalen of de score van een buurt significant afwijkt van de andere buurten is een betrouwbaarheidsinterval van 95% gehanteerd. Hoe hoger het percentage van het betrouwbaarheidsinterval (B.I.) is, hoe betrouwbaarder er gesteld kan worden of een waarde significant afwijkt van het gemiddelde. Wanneer een waarde niet binnen de berekende grenzen van het B.I. valt, kan met 95% zekerheid gesteld worden dat deze significant afwijkt van het gemiddelde.²⁴ Op deze manier is een grenswaarde vastgesteld waarmee de scores van de buurten worden vergeleken.

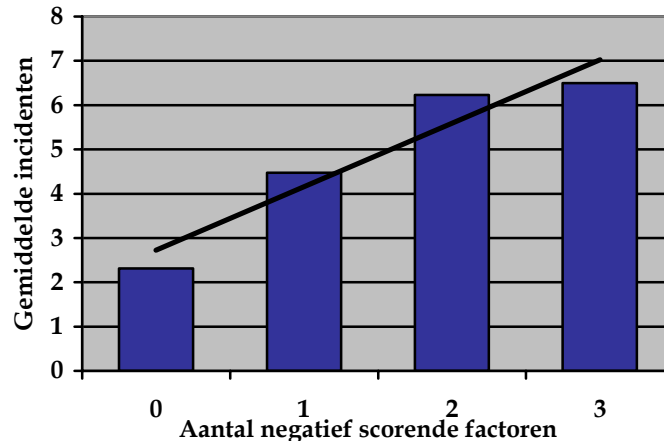
In totaal is de cluster 'Economische kansen' gebaseerd op drie factoren. De buurten kunnen dus op 0 t/m 3 factoren een negatieve score hebben ten opzichte van het

²⁴ Statistiek in de praktijk, David S. Moore en George P. McCabe, Academic Service, Den Haag, 2001

gemiddelde van Enschede. Van alle buurten die op geen factor negatief scoren is het gemiddelde aantal incidenten berekend, van de buurten die op 1 factor negatief scoren is het gemiddelde aantal incidenten berekend, enzovoort.

Het resultaat hiervan is weergegeven in onderstaande grafiek. Hierbij is de Binnenstad buiten beschouwing gelaten gezien het andere karakter van deze buurt. Anders ontstaat er geen goed beeld van het verband.

Grafiek 4.2: Relatie Economische kansen - Gemiddelde aantal incidenten

Uit de grafiek is af te lezen dat er sprake is van een stijgende trendlijn; hoe meer de buurten op het gebied van economische kansen negatief scoren, hoe hoger het gemiddelde aantal drugsincidenten.

4.3 Verband buurtkenmerken en drugsincidenten 4 geselecteerde buurten

De verklarende factoren afkomstig uit de theorie zullen in deze paragraaf worden getoetst. Deze factoren zullen bekeken worden voor de twee geselecteerde buurten met veel drugsincidenten, 'Bothoven' en 'Stevenfenne', en twee geselecteerde buurten waar geen drugsincidenten zijn geconstateerd, 'Wooldrik' en 'Helmerhoek-Zuid'. Op deze manier kan een goed beeld worden verkregen van de invloed van de betreffende buurtkenmerken op de mate van drugsproblematiek in de buurt. De factoren worden besproken per buurt waarbij een onderverdeling is gemaakt tussen de clusters.

Om te bepalen of de score van een buurt significant afwijkt van de andere buurten is een betrouwbaarheidsinterval van 95% gehanteerd. Hoe hoger het percentage van het betrouwbaarheidsinterval (B.I.) is, hoe betrouwbaarder er gesteld kan worden of een waarde significant afwijkt van het gemiddelde. Wanneer een waarde niet binnen de berekende grenzen van het B.I. valt, kan met 95% zekerheid gesteld worden dat deze significant afwijkt van het gemiddelde. Op deze manier is een grenswaarde vastgesteld waarmee de scores van de buurten worden vergeleken.

4.3.1 De Bothoven

In deze subparagraaf wordt De Bothoven geanalyseerd aan de hand van de drie clusters 'Stabiliteit', 'Economische kansen' en 'Drugsspecifieke factoren'. Een groot deel bestaat uit gegevens afkomstig van I&O Research en het Leefbaarheid & Veiligheidsonderzoek. Deze zijn in bijlage 5 weergegeven. Een ander deel is gebaseerd op informatie die naar voren is gekomen uit het interview met de wijkagent (zie bijlage 6).

- **Stabiliteit**

De *woningen* in De Bothoven zijn voornamelijk ééngezinwoningen, maar er zitten her en der in de wijk ook flatjes en bejaardenwoningen. Het percentage hoogbouw is in De

Bothoven met 48,8% veel hoger dan de gestelde grenswaarde van 21,7%. In een buurt met veel hoogbouw zijn de banden die bewoners met elkaar en de buurt hebben minder aanwezig. Dit heeft negatieve gevolgen voor de mate waarin de bewoners in staat zijn hun buurt in stand te houden. Hierdoor is er minder sociale controle en hebben criminelen de kans hun gang te gaan zonder hiervoor gestraft te worden.

De bewoners zijn niet zo heel tevreden over hun eigen woning. De Bothoven scoort lager dan de grenswaarde op de evaluatie van de eigen woningen en het cijfer dat bewoners aan hun woning toekennen. In De Bothoven staan zowel koopwoningen als huurwoningen. Van de koopwoningen is een deel in handen van zogenaamde huisjesmelkers. Deze verhuren hun woning door aan onder andere drugsverslaafden welke veel overlast veroorzaken in de buurt. Uit de cijfers van I&O Research blijkt 33% van de woningen gebruikt te worden voor particulier verhuur. Dit is ver boven de grenswaarde van 18,7%. Vaak is bij particulier verhuur sprake van zogenaamde huisjesmelkers. Deze verhuren woningen tegen woekerprijzen en er is vaak sprake van achterstallig onderhoud. Dit doet afbreuk aan het territoriale bewustzijn; bewoners bekommeren zich niet om hun woonomgeving.

De beoordeling van de bewoners met betrekking tot de fysieke kwaliteit van de *woonomgeving* scoort positief ten opzichte van de vastgestelde grenswaarde. Bij dit oordeel is het onderhoud van de woningen niet meegenomen. Het cijfer dat de bewoners toekennen aan hun woonomgeving scoort eveneens boven de grenswaarde. Ook is het mogelijk dat door de aanwezigheid van slecht onderhouden woningen de bewoners zich minder bekommeren om hun buurt, waardoor zij zaken als verloedering minder snel negatief zullen beoordelen dan in buurten waar de bewoners zich meer bekommeren om hun woonomgeving. Deze bewoners zullen minder eisen stellen aan hun woonomgeving en hier dan ook sneller tevreden over zijn.

Volgens van der Torre is er een relatie tussen de fysieke omgeving en de mate van sociale controle. Een aangename woonomgeving leidt tot zogeheten territoriaal bewustzijn. Dit betekent dat bewoners controle over hun woonomgeving uitoefenen door mensen die de kwaliteit van de woonomgeving aantasten aan te spreken op hun gedrag. Tevens geldt dat naarmate bewoners meer tevreden zijn over hun woonruimte, zij eerder bereid zijn zich te bekommeren om het aangrenzende publieke domein (Van der Torre, 2006). Doordat in De Bothoven de bewoners hun woning negatiever dan de grenswaarde waarderen is de kans groot dat er sprake is van een laag territoriaal bewustzijn. Bewoners bekommeren zich hierdoor minder om hun woonomgeving waardoor verslaafden en andere ordeverstoorers de kans krijgen criminele activiteiten te ontplooiën.

Er bevindt zich een basisschool, wat winkeltjes, eettentjes en verschillende sportvoorzieningen in de buurt. Deze zogenaamde *primaire functies* in de buurt dragen bij aan de sociale controle en informatie-uitwisseling in de buurt. Voorzieningen brengen 'nette' ogen op straat (Van der Torre, 2006, p38).

In de wijk ontbreekt het echter aan een Buurthuis van waaruit activiteiten kunnen worden georganiseerd. Onder bewoners speelt wel de vraag naar activiteiten. Tevens blijkt uit het Leefbaarheid- en Veiligheidsonderzoek dat meer dan de helft van de bewoners ontevreden is over de speelmogelijkheden in de buurt.

Volgens de wijkagent speelt het gebrek aan een buurthuis een grote rol bij de mate van sociale binding in de buurt, waarvan in De Bothoven weinig sprake is.

Hiernaast is de buurt vrij druk en nauw opgezet met krappe straatjes. Dit is ook te herleiden uit de *mate van stedelijkheid* die voor De Bothoven is vastgesteld op zeer sterk stedelijk. Voor gezinnen met kinderen is dit waarschijnlijk een minpunt.

Het cijfer dat de bewoners toekennen aan de *algemene evaluatie* van de buurt blijkt deze boven de vastgestelde grenswaarde te scoren. Dit betekent dat de bewoners wel positief denken over de buurt. Ook verwacht meer dan de helft van de bewoners dat de buurt zich de komende tijd positief zal ontwikkelen. Dit kan voor dit deel van de bewoners een reden zijn om wel in De Bothoven te blijven wonen.

De negatieve scores op de aspecten die hierboven zijn genoemd kunnen een rol spelen bij score van de woonduur. Als bewoners deze aspecten negatief beoordelen is het voor de hand liggend dat zij ook niet lang in deze buurt willen blijven wonen. Dit blijkt wel uit

de gemiddelde *woonduur* in De Bothoven die met 5,3 jaar onder de grenswaarde van 8,9 jaar ligt. Bewoners van de wijk blijven vaak maar voor een korte periode in de buurt wonen. Dit geldt voornamelijk voor gezinnen met kinderen, die de wijk niet geschikt vinden om langere tijd te wonen. De wijk is voor hen voornamelijk aantrekkelijk door de goedkope huurwoningen. Een laag gemiddelde woonduur tast de sociale cohesie in een buurt aan. Dit doet ook afbreuk aan de betrokkenheid van bewoners met de gang van zaken in de buitenruimte (Van der Torre, 2003).

De *leeftijd* van de bewoners is heel gevarieerd; er wonen zowel studenten, als jonge gezinnen met kinderen, als ook bejaarden. De gemiddelde leeftijd in De Bothoven ligt boven de vastgestelde grenswaarde. Dit komt doordat de ouderen (boven de 70 jaar) in De Bothoven meer vertegenwoordigd zijn dan gemiddeld in andere buurten in Enschede het geval is. Tevens is de buurt minder vertegenwoordigd door gezinnen met kinderen dan gemiddeld in buurten in Enschede.

In De Bothoven wonen mensen met diverse *ethniciteiten*. Het grootste deel (72,8%) van de bewoners heeft de Nederlandse etniciteit en 18,6% van de bewoners heeft een niet-Westerse etniciteit.

In de huurwoningen wonen vaak mensen die *werkloos* zijn. De bewoners van de koopwoningen hebben over het algemeen wel een baan. Het percentage niet werkzame werkzoekenden in de Bothoven ligt met 12,1% boven de grenswaarde van 11,4%.

- **Economische kansen**

Het percentage potentiële *beroepsbevolking* is in de Bothoven iets hoger dan de grenswaarde. Echter, in de Bothoven is zoals al eerder gezegd het percentage niet werkzame werkzoekenden hoger dan de vastgestelde grenswaarde. Het Gemiddeld Besteedbaar Inkomen (*GBI*) per inwoner ligt echter wel boven de grenswaarde. Maar wanneer gekeken wordt naar het GBI per inwoners met 52 weken inkomen ligt dit weer onder de grenswaarde, net zoals het GBI per huishouden.

Volgens de straintheorie is er het risico dat mensen met minder economische kansen sneller geneigd zijn zich op het criminele pad te begeven om zodoende de doelen te behalen die zij nastreven. Gezien het feit dat de scores voor De Bothoven op een aantal vlakken met betrekking tot economische kansen negatief uitvallen kan dit een verklaring zijn van het hoge aantal drugsactiviteiten in deze buurt.

- **Drugsspecifieke factoren**

De Bothoven is goed te *bereiken* met het openbaar vervoer. Er rijdt een buslijn door een deel van de buurt en er rijden bussen om de wijk heen. De buurt ligt vlakbij het centrum en is ook lopend vanaf het treinstation te bereiken. De overgrote meerderheid (84,9%) van de bewoners is dan ook (zeer) tevreden met het openbaar vervoer.

Vanaf de snelweg kan men via de Zuiderval of vanaf de N35 de Oostweg op en via de Gronausestraat naar De Bothoven rijden, dit is nog wel een stukje rijden.

Vanuit Duitsland kan men bij Glanerbrug de grens over en via de Gronausestraat naar de Bothoven rijden. Een goede bereikbaarheid van de buurt is aantrekkelijk voor verslaafden en dealers (Van der Torre, 2000). Een ander aspect dat de buurt aantrekkelijk maakt voor verslaafden en dealers is de aanwezigheid van hulpverleningsinstellingen. In De Bothoven bevinden zich diverse *instellingen* voor verslaafden, namelijk Humanitas, Regionale Instelling voor Beschermende Woonvormen (RIBW), Stichting Aveleijn en Leger des Heils. Volgens de wijkagent trekken deze instellingen 'zwakkere mensen' aan naar de buurt. De wijkagent ziet dit als één van de oorzaken van de drugsproblematiek in De Bothoven.

Er zijn verschillende *soorten drugs* te verkrijgen in De Bothoven. Dit is dan ook bekend bij veel Enschedeërs en Duitsers. De wijk ligt tegen het centrum aan waar zich meerdere coffeeshops bevinden dus verslaafden kunnen daar gemakkelijk naartoe om (legaal) aan softdrugs te komen. Het dealen in De Bothoven heeft voornamelijk betrekking op harddrugs. Dit blijkt ook uit de resultaten van invallen die de politie doet in dealpanden in deze buurt.

Tussen dealers of dealers en klanten komen soms *conflicten* voor. Bepaalde afspraken zijn dan niet nagekomen, waardoor er trammelant ontstaat.

Drugsproblematiek is benoemd als één van de *speerpunten* van de politie in deze buurt. Wanneer er een dealpand bekend is geworden bij de politie wordt deze zo snel mogelijk aangepakt. Dit zou een afschrikkende werking op dealers kunnen hebben. Tevens wordt voor verslaafden die vaak in beeld komen in verband met bepaalde delicten een hulpverleningstraject in gang gezet.

De gemeente is momenteel bezig om vanaf De Klomp tot aan de Noord-Esmarkerrondweg het particulier verhuur aan te pakken. Tot een paar jaar geleden gebeurde dit door het opkopen van overlastgevend panden, hier is echter geen geld meer voor.

Conclusie

De Bothoven scoort op het cluster 'stabiliteit' op veel punten negatief ten opzichte van het gemiddelde van Enschede. Eén van de weinige kenmerken dat niet negatief afwijkt van het gemiddelde van Enschede is de gemiddelde leeftijd. Tevens bevindt zich een aantal voorzieningen voor bewoners in de wijk wat positief is voor de betrokkenheid van de bewoners met de buurt, maar het ontbreken van een Buurthuis en aanbod van activiteiten in de buurt speelt juist in deze buurt een grote rol bij het gebrek aan sociale binding.

Met betrekking tot de economische kansen van de bewoners van De Bothoven scoort de buurt op de meeste punten onder de grenswaarde. Volgens Van der Torre vergroot dit de kans op het ontstaan van informele en illegale circuits (waaronder drugshandel).

Wanneer gekeken wordt naar de 'drugsspecifieke factoren' is er een aantal negatieve punten in de buurt aanwezig. De Bothoven is goed te bereiken met het openbaar vervoer, met de auto en ligt vlakbij het centrum. Tevens bevinden zich meerdere hulpverleningsinstellingen voor verslaafden in de buurt en zijn er verschillende soorten drugs te verkrijgen.

Een positief punt is dat in De Bothoven drugsproblematiek voor de politie één van de speerpunten is. Eveneens kan het aanpakken van het particulier verhuur een positieve uitwerking hebben op de mate van drugsproblematiek in De Bothoven.

4.3.2 Stevenfenne

In deze subparagraaf wordt Stevenfenne geanalyseerd aan de hand van de drie clusters 'Stabiliteit', 'Economische kansen' en 'Drugsspecifieke factoren'. Een groot deel bestaat uit gegevens afkomstig van I&O Research en het Leefbaarheid & Veiligheidsonderzoek. Deze zijn in bijlage 5 weergegeven. Een ander deel is gebaseerd op informatie die naar voren is gekomen uit het interview met de wijkagent (zie bijlage 6).

• Stabiliteit

In Stevenfenne staan veel rijtjeswoningen van voor de oorlog. Tevens bevindt zich een aantal duplexwoningen en flats in de buurt waarvan recentelijk een aantal zijn gesloopt en voor één flat nog afbraakplannen zijn. Uit de gegevens van I&O Research van 1 januari 2006 blijkt 34,9% van de woningen hoogbouw te betreffen. Dit ligt boven de grenswaarde van 21,7%. Het percentage hoogbouw kan inmiddels door de sloopactiviteiten van een aantal flats zijn afgenomen. Dit is positief voor de buurt, omdat in plaats van deze flats ééngezinswoningen worden gebouwd. Deze verandering zorgt ervoor dat de banden die bewoners met elkaar en de buurt hebben worden versterkt. Veel hoogbouw in een buurt werkt namelijk negatief voor het ontstaan van deze banden. Met een versterking van de binding zijn de bewoners beter in staat hun buurt in stand te houden, waardoor criminelen minder de kans krijgen hun gang te gaan zonder hiervoor gestraft te worden. De gegevens van dit onderzoek zijn echter nog van voor de sloopactiviteiten dus van een versterkte band is (nog) geen sprake. Uit onderzoek van I&O blijkt dat het cijfer dat bewoners toekennen aan hun woning iets onder de grenswaarde ligt. Het cijfer van de evaluatie van de *eigen woning* ligt echter iets hoger dan de grenswaarde. Een derde factor die eveneens iets zegt over de kwaliteit van het

woningbestand in deze buurt is de pandwaarde per m³. Deze scoort in Stevenfenne met €434,- per m³ aanzienlijk lager dan de grenswaarde van €501,- per m³. Bewoners die niet zo tevreden zijn over hun woonruimte zullen zich minder snel inzetten voor een goede leefomgeving. In Stevenfenne wordt op deze factoren tegenstrijdig gescoord. Van de woningen in Stevenfenne betreft het 47,2% huurwoningen. De grenswaarde van het percentage huurwoningen ligt op 35,5%. Volgens de wijkagent zijn deze huurwoningen en de duplexwoningen aantrekkelijk voor dealers. Tevens zijn goedkopere huurwoningen aantrekkelijk voor hennepkwekers. Dit kan afgeleid worden uit het feit dat in een deel van de wijk waar goedkopere huurwoningen staan een vrij groot aantal hennepplantages zijn opgerold. Tevens liggen financiële problemen vaak ten grondslag aan het idee voor het kweken van wiet. De kweker kan zich dan ook geen dure huurwoning of koopwoning permitteren.

De bewoners van Stevenfenne waarderen de fysieke kwaliteit van de *woonomgeving* positief ten opzichte van de grenswaarde. Dit geldt eveneens voor het cijfer dat de bewoners aan hun woonomgeving toekennen. Hoewel de buurt vrij nauw is opgezet, waardoor er onder andere parkeerproblemen ontstaan, zijn de bewoners over het algemeen wel tevreden over hun woonomgeving. Dat de buurt redelijk dicht bevolkt is blijkt eveneens uit het gemiddelde aantal omgevingsadressen per km². Dit ligt tussen de 1500 en 2500, wat betekent dat de wijk *sterk stedelijk* is en er relatief gezien veel bewoners wonen. Het grote aantal flats in de buurt speelt hierbij een belangrijke rol. Doordat de buurt zo nauw is opgezet bevindt zich waarschijnlijk vanwege het ruimtegebrek geen sportvereniging in Stevenfenne. Wel zijn er twee basisscholen, een winkelcentrum, een kinderdagverblijf, een café, een satéhuus en twee speeltuinen te vinden in deze buurt. De speeltuinen fungeren ook als 'buurthuis' van waaruit activiteiten voor bewoners worden georganiseerd. Er zijn zowel activiteiten voor volwassenen als kinderen. Bij de volwassenen is er een vaste groep die hieraan mee doet. Voor zover bekend zijn de bewoners wel tevreden over dit aanbod in hun buurt, maar de wijkagent denk dat de behoefte (buiten die vaste groep) hiernaar ook niet zo groot is.

Uit het Leefbaarheids- en Veiligheidsonderzoek blijkt dat de bewoners in de wijk bovengemiddeld (zeer) ontevreden is over de speelvoorzieningen, het basisonderwijs en de voorzieningen voor jongeren. Bewoners hebben dit blijkbaar niet kenbaar gemaakt aangezien de wijkagent dit beeld niet heeft. Het is mogelijk dat ze niet weten hoe ze dat kunnen doen of dat ze er niet zoveel moeite voor willen doen. Voorzieningen in een buurt dragen bij aan de sociale controle en informatie-uitwisseling. Dit kan voorkomen dat drugscriminaliteit de overhand krijgt doordat bewoners zich (gezamenlijk) hiertegen gaan verzetten.

Gezien het feit dat de buurt op een aantal aspecten negatief scoort en de bewoners op een aantal punten niet tevreden zijn over hun buurt is het niet verwonderlijk dat de bewoners hun buurt bij de *algemene evaluatie* slecht beoordelen: namelijk lager dan de grenswaarde. Tevens verwacht maar liefst 19,2% van de bewoners dat de *ontwikkeling van de buurt* achteruit zal gaan en slechts 41,2% verwacht dat de buurt vooruit zal gaan. Dit is in tegenstelling met hetgeen werd geconstateerd met betrekking tot de sloop van de flatgebouwen. Het slopen van de hoogbouw zou juist een positieve uitwerking moeten hebben op de buurt. Het is echter mogelijk dat op het moment dat de bewoners hiernaar gevraagd werd de plannen voor de sloop bij hen nog niet bekend waren en ze dit dus niet mee hebben genomen bij hun beoordeling. Ook kunnen de sloopplannen juist voor onrust hebben gezorgd onder de bewoners en zien zij de plannen (nog) niet als een positieve ontwikkeling. Een ander punt waarvan verwacht zou worden dat deze negatief zou scoren voor Stevenfenne is de woonduur. Bewoners die niet tevreden zijn over hun buurt zouden geneigd moeten zijn niet voor een langere periode in de buurt te blijven wonen. De gemiddelde *woonduur* ligt echter met 9,5 jaar boven de vastgestelde grenswaarde van 8,9 jaar. Het is mogelijk dat bewoners niet de middelen hebben om naar een andere buurt te verhuizen vanwege de kosten die daarbij komen kijken en het opbrengen van een mogelijk hogere huurprijs. Deze bewoners zijn dan niet in staat naar een 'betere' buurt te verhuizen.

In de huurwoningen wonen veelal mensen die *werkloos* zijn, aldus de wijkagent, terwijl de bewoners van de koopwoningen over het algemeen wel een baan hebben. Zoals

hierboven al is genoemd staan in de wijk gemiddeld veel huurwoningen, waardoor de gemiddelde werkloosheid waarschijnlijk ook hoger zal liggen dan Enschede. Het percentage niet-werkzame werkzoekenden van 14,2% in Stevenfenne ligt inderdaad boven de grenswaarde van 11,4%.

Stevenfenne is heel gemêleerd qua *leeftijd*, maar de gemiddelde leeftijd van de bewoners ligt met 35,3 jaar iets onder de grenswaarde van 37,2 jaar. Dit kan komen doordat in de duplexwoningen voornamelijk starters zich vestigen wat vaak jongere mensen zijn.

Tevens bevinden zich in de wijk geen bejaardenwoningen.

Voor het grootste deel zijn de bewoners van Nederlandse *afkomst*. In een aantal flats wonen wel een paar mensen van buitenlandse afkomst. Het percentage bewoners met een Nederlandse etniciteit ligt echter onder de grenswaarde.

- **Economische kansen**

In Stevenfenne ligt het percentage potentiële *beroepsbevolking* boven de grenswaarde, maar het percentage niet-werkzame werkzoekenden ligt met 14,2% een stuk hoger de grenswaarde van 11,4%. Het percentage bewoners in Stevenfenne dat van een *uitkering* leeft ligt iets onder de grenswaarde. Vroeger woonden in bepaalde delen van de wijk voornamelijk bewoners met een uitkering. Doordat deze mensen voor overlast zorgden is met de woningbouwverenigingen een convenant afgesloten over de plaatsing van bewoners.

Het Gemiddeld Besteedbaar Inkomen (*GBI*) per inwoner ligt in Stevenfenne met € 9.500 beneden de grenswaarde van €10.671. Hetzelfde geldt voor het GBI per inwoners met 52 weken inkomen.

Omdat bewoners in deze buurt zelf over minder economische middelen beschikken geldt dat volgens de straintheorie de kans hier groter is dat de bewoners sneller geneigd zijn zich op het criminele pad te begeven om op deze manier de doelen te halen die zij nastreven.

- **Drugsspecifieke factoren**

Stevenfenne is goed te bereiken met het *openbaar vervoer*. Er rijdt een buslijn dwars door de wijk heen en ook langs de grens van de wijk. Van de bewoners heeft 86,9% aangegeven (zeer) tevreden te zijn over het openbaar vervoer, dit ligt hoger dan het gemiddelde van Enschede.

Met de *auto* is de buurt goed te bereiken via de Haaksbergerstraat, de singels en vanaf de snelweg via de Westerval. Een goed bereikbare buurt is aantrekkelijk voor verslaafden om daar hun drugs te gaan kopen.

Er bevinden zich geen *instellingen* voor hulpverlening van verslaafden in de buurt. Dit is positief, omdat dit een grote aantrekkingskracht op verslaafden kan hebben. Bij een gebrek aan dit soort instellingen in een buurt neemt de aantrekkelijkheid van de buurt af. Voor verslaafden is het wel aantrekkelijk dat er verschillende *soorten drugs* te verkrijgen zijn in deze buurt, zowel softdrugs als harddrugs. Er is een aantal plekken in de buurt waar vermoedelijk gedeald wordt op straat, maar er zijn ook een aantal dealpanden bekend. Voor zover bekend bij de wijkagent is er geen sprake van conflicten tussen dealers. Er is nauwelijks sprake van concurrentie onderling.

De politie heeft de laatste jaren drugsproblematiek als *speerpunt* benoemd in Stevenfenne. Dit betekent dat de politie snel op meldingen met betrekking tot drugs reageert. Op deze manier ondervinden dealers dat drugshandel niet getolereerd wordt en dat ze het risico lopen opgepakt te worden. Een buurt waar de politie heel actief optreedt tegen drugsproblematiek is voor dealers minder aantrekkelijk voor hun activiteiten, omdat dit volgens de rationele keuzetheorie de afweging tussen de kosten en baten van bepaald gedrag beïnvloed. Het is mogelijk dat de kosten hierdoor niet meer opwegen tegen de baten.

Tevens heeft het afgelopen jaar in een deel van de buurt (Acacia) een project plaatsgevonden, namelijk het *Acacia-project*. Hierbij is het gebied en haar bewoners in kaart gebracht in samenwerking met een aantal sociale partners. Tijdens huisbezoeken door hulpverleners werd gekeken waar de knelpunten zitten en waar de bewoners bij geholpen kunnen worden. Op deze manier zijn 'probleemgezinnen' in kaart gebracht.

Tevens is het project er op deze manier op gericht om bepaalde bewoners op het rechte pad te krijgen.

Conclusie:

Op het cluster 'stabiliteit' scoort Stevenfenne op de meeste punten negatief ten opzichte van de vastgestelde grenswaarde. Alleen de gemiddelde woontuur en de kwaliteit van de buitenruimte zijn de weinige kenmerken die niet negatief afwijken van deze grenswaarde.

Ook met betrekking tot de 'economische kansen' scoort de buurt op bijna alle punten lager dan de grenswaarde. Het percentage potentiële beroepsbevolking ligt echter wel boven de grens.

Stevenfenne kent een aantal drugsspecifieke factoren welke aantrekkelijk zijn voor verslaafden en dealers, namelijk de goede bereikbaarheid van de buurt en het feit dat er zowel softdrugs als harddrugs te verkrijgen is op straat en vanuit dealpanden.

De buurt kent ook een aantal drugsspecifieke factoren welke een rem kunnen zijn op de drugsproblematiek, namelijk het ontbreken van hulpverleningsinstellingen in de buurt en de aandacht die de politie besteed aan drugsproblematiek.

Tevens kunnen de recente ontwikkelingen met betrekking tot het slopen van flatgebouwen, het convenant met de woningbouwverenigingen en het Acacia-project een positieve uitwerking hebben op het verminderen van de drugsproblematiek.

4.3.3 Wooldrik

In deze subparagraaf wordt Wooldrik geanalyseerd aan de hand van de drie clusters 'Stabiliteit', 'Economische kansen' en 'Drugsspecifieke factoren'. Een groot deel bestaat uit gegevens afkomstig van I&O Research en het Leefbaarheid & Veiligheidsonderzoek. Deze zijn in bijlage 5 weergegeven. Een ander deel is gebaseerd op informatie die naar voren is gekomen uit het interview met de wijkagent (zie bijlage 6).

- **Stabiliteit**

In Wooldrik staan voornamelijk vrijstaande *woningen*, rijtjeswoningen en twee-onder-één-kapwoningen. Slechts een klein percentage is hoogbouw, namelijk 6,1%. De bouwwijze in deze buurt heeft een positieve werking op het ontstaan van banden tussen bewoners, waardoor zij beter in staat zullen zijn een goede buurt in stand te houden en criminelen geen kans krijgen. Een buurt met veel hoogbouw zal hiertoe minder goed in staat zijn. De woningen zijn hoofdzakelijk koopwoningen in de midden en hogere klasse. Maar liefst 85,3% in deze buurt zijn koopwoningen, dit is ver boven de grenswaarde van 44,6% in Enschede. Er is één straatje waar een aantal huurwoningen van een woningbouwcorporatie staan, dit is slechts 2,4% van de woningen. De woningen worden goed onderhouden door de bewoners. Volgens de broken-windows theorie nodigen sporen van vernieling uit tot het plegen van nieuwe delicten op dezelfde locatie. Het goed onderhouden van de woning en woonomgeving voorkomt juist dit gedrag.

Uit de evaluatie van hun eigen woningen en het cijfer die de bewoners aan hun woning toekennen scoort de buurt iets boven de vastgestelde grenswaarden.

Met betrekking tot de fysieke kwaliteit van de *woonomgeving* beoordelen de bewoners dit beter dan de grenswaarde. Hiertegen beoordelen de bewoners hun woonomgeving iets lager dan de grenswaarde. Wanneer bewoners tevreden zijn over hun woning en woonomgeving zullen zij sneller geneigd zijn deze goed te onderhouden en er op toezien dat dit niet verwaarloosd wordt.

Hoewel Wooldrik maar weinig hoogbouw kent behoort de buurt wel tot de categorie '*sterk stedelijk*'. Dit betekent dat in deze buurt tussen de 1500 en 2500 omgevingsadressen per km² zijn. Hierbij dient opgemerkt te worden dat Wooldrik met 1643 omgevingsadressen per km² maar net binnen deze categorie valt.

Uit mijn eigen waarneming heb ik niet de indruk gekregen dat de buurt heel nauw is opgezet, maar juist ruim. Ook gezien het feit dat er maar weinig hoogbouw in deze buurt is te vinden is het aannemelijk dat er een vertekend beeld kan ontstaan.

Dat de buurt niet nauw is opgebouwd kan ook worden afgeleid uit het feit dat zich er het Wooldrikspark met kinderboerderij bevindt. Tevens is er een basisschool, twee scholen

van het voorgezet onderwijs, een cafetaria, een voetbalvereniging en een tennisvereniging te vinden. Er zijn geen winkels in de wijk gevestigd en er bevindt zich geen buurthuis. Bewoners van Wooldrik maken gebruik van buurthuis 'de Roef' welke in de aangrenzende buurt 't Hogeland is te vinden. Vanuit 'de Roef' worden activiteiten georganiseerd voor allerlei doelgroepen onder andere voor bewoners van Wooldrik. Er is één jongerenwerker die ook voor Wooldrik is aangesteld, deze werkt vanuit 'de Roef'. Volgens de wijkagent zijn de bewoners over het algemeen wel tevreden over de *voorzieningen* in de buurt. Dit blijkt ook uit het Leefbaarheid- en Veiligheidonderzoek. Dat de bewoners tevreden zijn blijkt ook uit het cijfer dat zij toekennen aan de algemene evaluatie van de buurt. Hierop scoort de buurt met 7,6 iets boven de grenswaarde van 7,33. Tevens verwacht 14,6% dat de buurt achteruit zal gaan tegen 58,1% die verwacht dat de buurt juist vooruit zal gaan. In buurten waar de bewoners het fijn vinden om te wonen zal sprake zijn van minder verloop, dit is ook het geval in Wooldrik. De gemiddelde *woonduur* is met 13,7 jaar een stuk hoger dan de vastgestelde grenswaarde van 8,9 jaar. De bewoners blijven voor langere tijd in de buurt wonen en ze kennen elkaar onderling. Dit is goed voor de sociale cohesie in de buurt en de betrokkenheid van de bewoners met hun leefomgeving. De bewoners willen hun omgeving netjes houden en zullen hier dan ook op toezien. Volgens de wijkagent is dit een belangrijk kenmerk van de buurt waarom hier geen drugsproblematiek ontstaat. Er wonen voornamelijk echtparen en gezinnen in deze buurt. De *leeftijd* van de bewoners is gemiddeld met 42,4 jaar wat hoger dan de grenswaarde van 37,2 jaar. Er is sprake van weinig *werkloosheid* in Wooldrik, namelijk van maar 3,4% niet werkzame werkzoekenden. Dit is ver beneden de grenswaarde van 11,4%. De bewoners zijn hoofdzakelijk van Nederlandse *afkomst* (84,3%). Slechts 7,2% van de bewoners heeft een niet-Westerse etniciteit.

- **Economische kansen**

In Wooldrik is het percentage potentiële *beroepsbevolking* lager dan de grenswaarde. Maar zoals al genoemd is het percentage *niet werkzame werkzoekenden* een stuk lager dan de grenswaarde. Ook ligt het percentage bewoners die een *uitkering* DMO ontvangen lager dan de grens. Tevens zijn de *Gemiddeld Besteedbare Inkomens* zowel per inwoner als per huishouden een stuk hoger dan de vastgestelde grenswaarde. Dit is gunstig voor de buurt, omdat mensen met betere financiële middelen beter in staat zijn hun doelen op legale manieren te verkrijgen in plaats van zich op het criminele pad te gaan begeven.

- **Drugsspecifieke factoren**

Langs de rand van de buurt loopt een busbaan over de Gronausestraat vanaf waar bewoners de buurt in kunnen. Uit het Leefbaarheid – en Veiligheidonderzoek blijkt dat van de bewoners 41% (zeer) ontevreden en slechts 59% (zeer) tevreden is over het *openbaar vervoer*. Vergeleken met het gemiddelde van Enschede is dit een stuk slechter. Via de singel kan men met de auto bij de Zuiderval de snelweg op. Ook is het mogelijk via de Gronausestraat richting Duitsland te rijden en via de Oostweg de snelweg op te gaan. Vanuit Duitsland is de buurt vanaf de Gronausestraat gemakkelijk te bereiken. Er bevinden zich geen *hulpverleningsinstellingen* voor verslaafden in de buurt. Hierdoor is de buurt niet zo aantrekkelijk voor verslaafden om naartoe te gaan, volgens de wijkagent. Tevens wordt, voor zover bekend, er in Wooldrik niet gedeald op straat of vanuit panden. Het is niet uit te sluiten dat bij één van de scholen van het voortgezet onderwijs wordt geprobeerd te dealen. Volgens de wijkagent wordt dit snel onderschept omdat men hier alert op is en het hierdoor geen kans krijgt. Ook dit is voor verslaafden geen reden om naar de buurt te komen voor drugs. Drugsproblematiek is voor de politie geen *speerpunt* in deze buurt. Wel is de politie er alert op dat deze problematiek niet ontstaat in het Wooldrikspark en rondom de sportvelden. Op deze plekken is jeugdoverlast een aandachtspunt, hierom wordt aan deze plekken extra aandacht besteed tijdens surveillances. Plekken waar de politie extra aandacht aan besteed zijn niet aantrekkelijk voor dealers of verslaafden, omdat de pakkans hier hoger is en zij niet ongestoord hun gang kunnen gaan.

Conclusie:

Binnen de cluster 'stabiliteit' scoort Wooldrik op de meeste aspecten positief ten opzichte van de gestelde grenswaarden. Dit geldt echter niet voor de mate van stedelijkheid en het cijfer die bewoners aan hun woonomgeving toekennen. Het soort woning (type en eigendomsverhouding) en de hoge woontuur zijn aspecten die opvallend positief afwijken in deze buurt. Hiernaast scoren de aspecten met betrekking tot de 'economische kansen' eveneens ruim boven het gemiddelde van Enschede.

Ook op het gebied van de drugsspecifieke factoren zijn er geen aspecten aan te wijzen die een grote aantrekkingskracht kunnen hebben op verslaafden en dealers om naar deze buurt toe te komen.

4.3.4 Helmerhoek-Zuid

In deze subparagraaf wordt Helmerhoek-Zuid geanalyseerd aan de hand van de drie clusters 'Stabiliteit', 'Economische kansen' en 'Drugsspecifieke factoren'. Een groot deel bestaat uit gegevens afkomstig van I&O Research en het Leefbaarheid & Veiligheidsonderzoek. Deze zijn in bijlage 5 weergegeven. Een ander deel is gebaseerd op informatie die naar voren is gekomen uit het interview met de wijkagent (zie bijlage 6).

• Stabiliteit

De *woningen* in Helmerhoek-Zuid zijn voornamelijk rijtjeswoningen en twee-onder-één kap woningen. Er bevindt zich geen hoogbouw in deze buurt. De woningen zijn over het algemeen koopwoningen (62,2%) en ook voor een deel huurwoningen (27,2%). De bewoners onderhouden hun woningen goed. Op de evaluatie van de eigen woning en het cijfer die de bewoners aan hun woning toekennen scoort de buurt iets boven de grenswaarde. Ook voor het cijfer die de bewoners aan hun *woonomgeving* toekennen scoort de buurt hoger dan de vastgestelde grenswaarde. De buurt scoort slechter dan de grenswaarde met betrekking tot de fysieke kwaliteit van de woonomgeving. Dit betekent dat de bewoners vinden dat in hun buurt meer sprake is van verloedering dan over het algemeen in andere buurten in Enschede. Een buurt waar sprake is van verloedering kan een aanzet zijn voor nog meer verloedering. Volgens de broken-windows theorie kunnen kleine problemen die niet aangepakt worden leiden tot grotere problemen in een buurt. Wanneer bewoners vinden dat er sprake is van verloedering in hun buurt zullen zij zich minder betrokken voelen met de buitenruimte en zich hierdoor niet verzetten tegen vormen van criminaliteit. Ze hebben geen controle meer over wat zich in hun leefomgeving afspeelt. Een aspect dat juist een positieve uitwerking heeft op het territoriaal bewustzijn is de mate van *stedelijkheid* van de buurt. Helmerhoek-Zuid is matig stedelijk wat betekent dat er 1000 tot 1500 omgevingsadressen per km² zijn. Dat er geen hoogbouw in de buurt is speelt hierbij een rol. In zo'n buurt zullen mensen zich sneller thuis voelen en zich bekommeren om de openbare orde.

In de buurt bevinden zich meerdere basisscholen, een sporthal en Winkelcentrum Helmerhoek. Tevens grenst aan de buurt een voetbalvereniging waar bewoners van Helmerhoek-Zuid ook gebruik van maken.

Voor bewoners van Helmerhoek-Zuid worden vanuit het Wijkcentrum diverse activiteiten georganiseerd voor zowel jongeren als ouderen. De opkomst van bewoners hierbij is hoog. De jongeren zijn niet zo heel tevreden over het aanbod van activiteiten. Dit blijkt ook uit het Leefbaarheid – en Veiligheidsonderzoek waarbij het merendeel (54,2%) van de bewoners aangeeft (zeer) ontevreden te zijn over de *voorzieningen* voor jongeren. Er zijn reeds plannen gemaakt om iets op te zetten voor jongeren.

Dat de bewoners over het algemeen wel tevreden zijn over hun buurt blijkt ook uit het cijfer van de *algemene evaluatie* van de buurt. Helmerhoek-Zuid scoort hierop 7,37, dit is iets boven de grenswaarde van 7,33. Tevens verwacht 16,0% dat de buurt achteruit zal gaan en 43,5% dat de buurt vooruit zal gaan. De scores met betrekking tot negatieve verhuizingen scores iets positiever ten opzichte van de grenswaarde. Hieruit kan afgeleid worden dat zij niet de neiging hebben voor een korte periode in de buurt te blijven wonen. De gemiddelde *woontuur* in Helmerhoek-Zuid is met 9,2 jaar dan ook iets hoger

dan de grenswaarde van 8,9 jaar. Een hogere woontuur duidt er op dat bewoners zich betrokken voelen bij hun buurt.

In de buurt wonen veelal (startende) gezinnen. De leeftijdsgroepen tot 20 jaar en 35 tot 55 jaar zijn in vergelijking met andere buurten in Enschede gemiddeld meer vertegenwoordigd in Helmerhoek-Zuid. De gemiddelde *leeftijd* in deze buurt ligt met 34,3 jaar iets lager dan de grenswaarde van 37,2 jaar. Uit onderzoek van Skogan is gebleken dat in buurten met meer wanorde de gemiddelde leeftijd lager is.

De bewoners zijn voornamelijk van Nederlandse *afkomst* (75,8%), maar hiernaast woont er ook een groep Suryoyo mensen. Het percentage bewoners met een niet-Westerse etniciteit in Helmerhoek-Zuid bedraagt 16,9%, dit is lager dan de grenswaarde. De *werkloosheid* onder de bewoners is niet zo hoog, 9% valt onder de niet werkzame werkzoekenden. Dit ligt iets onder de grenswaarde van 11,4%.

- **Economische kansen**

Met betrekking tot de economische kansen in Helmerhoek-Zuid liggen de Gemiddeld Besteedbare Inkomens (*GBI*) rond de grenswaarde. Het GBI per huishouden ligt met € 27.300 boven het gemiddelde van Enschede van € 25.202. Dit kan komen doordat in veel huishoudens sprake is van twee inkomens.

Het percentage *niet werkzame werkzoekenden* en het percentage bewoners met een *uitkering DMO* liggen iets onder de grenswaarde.

Volgens Merton zijn mensen met betere economische kansen minder snel geneigd zich op het criminele pad te begeven om zodoende de doelen te behalen die zij nastreven. Uit de gegevens scoort Helmerhoek-Zuid iets beter ten opzichte van het gemiddelde van Enschede, dus kan gesteld worden dat deze bewoners zich minder snel op het criminele pad zullen begeven. Ook hebben deze bewoners volgens de wijkagent meer te verliezen wanneer zij zich inlaten met criminele activiteiten en zijn ze hierdoor minder snel geneigd dit gedrag te vertonen. Dit geldt ook voor bewoners met een koopwoning in plaats van een huurwoning.

- **Drugsspecifieke factoren**

Door de buurt loopt een busbaan waardoor de bewoners maar een klein stukje moeten lopen om bij de bus te komen. In het Leefbaarheid – en Veiligheidsonderzoek heeft 90,2% van de bewoners aangegeven (zeer) tevreden te zijn over het *openbaar vervoer*, dit is hoger dan het gemiddelde van Enschede van 82,6%.

Met de *auto* is de buurt maar via twee ingangen te bereiken. Voor mensen die de buurt niet kennen is het een doolhof. De wijkagent is van mening dat die ook niet aantrekkelijk is voor criminelen, omdat door de beperkte vluchtwegen de kans groot is dat je politie tegen komt. Via de ring kan men met de auto bij de Westerval de snelweg op. Op drukke tijdstippen kan je ook naar de snelweg bij de Zuiderval. Vanuit Helmerhoek-Zuid ben je snel via de ring en de Knalhatteweg in Duitsland.

Er is bijna geen *drugsaanbod* in de buurt. Wanneer er sprake is van dealgedrag wordt dit snel bekend bij de politie door de grote mate van sociale controle in deze buurt.

Criminele activiteiten worden vrij snel door bewoners gesignaleerd en deze nemen dan contact op met de politie.

Dealactiviteiten in deze buurt hebben meestal een verband met cliënten van de Helmerzijde (Twents Psychiatrisch Ziekenhuis). De Helmerzijde biedt hulp aan mensen met psychiatrische problemen en/of een alcohol- en/of drugsverslaving en ligt tegen de buurt aan. Deze cliënten spreken met dealers van buiten de wijk af bij Winkelcentrum Helmerhoek of op het terrein van de Helmerzijde zelf, het gaat hier dan meestal om harddrugs. De buurt ondervindt hier wel eens hinder van en meldt dit dan bij de politie. Er is geen sprake van *concurrentie* tussen de dealers.

In de buurt bevinden zich eveneens woningen voor begeleid wonen van de *stichting Aveleijn* en *Mediant*. Deze bieden hulp aan mensen met diverse vormen van problemen. De buurt ondervindt hier nauwelijks overlast van.

Voor de *politie* is drugsproblematiek in deze buurt geen aandachtspunt. Wanneer er meldingen hiervan komen wordt hier ad hoc op gereageerd.

Conclusie:

Helmerhoek-Zuid scoort op een aantal aspecten binnen het cluster 'stabiliteit' negatief ten opzichte van de grenswaarde. De bewoners waarderen de fysieke kwaliteit van de woonomgeving en de voorzieningen van jongeren negatiever. Tevens komt naar voren dat slechts 43,5% van de bewoners verwacht dat de buurt vooruit zal gaan.

De gemiddelde leeftijd van de bewoners ligt lager dan de grenswaarde wat ook negatief is voor de stabiliteit in een buurt.

Hoewel de buurt op stabiliteit op meerdere aspecten negatief naar voren komt, is dit niet het geval binnen de cluster 'Economische kansen'. Hier scoort Helmerhoek-Zuid rond de grenswaarde. Het GBI per huishouden ligt hier zelfs bijna € 2000 boven.

Met betrekking tot de drugsspecifieke factoren heeft de buurt een aantal factoren die de buurt zowel aantrekkelijk als niet aantrekkelijk maakt voor verslaafden of dealers. De buurt is niet aantrekkelijk door de hoge mate van sociale controle. Bewoners doen snel meldingen van ongewenst gedrag in hun buurt waarop de politie dan reageert. Tevens heeft de wijk maar een beperkt aantal vluchtwegen waardoor de pakkans vrij hoog is. Wel bevindt zich er een aantal woningen voor begeleid wonen en is vlakbij gelegen de Helmerzijde. Dit kan dealers of verslaafden naar de buurt toe trekken. Dit is echter niet het geval, omdat er in de onderzochte periode geen drugsincidenten zijn geregistreerd. Tevens geeft de wijkagent aan dat er, voor zover bekend, vanuit de wijk geen drugs wordt aangeboden.

Hoofdstuk 5 Verklaren drugsproblematiek

In dit hoofdstuk zullen conclusies getrokken worden uit de voorgaande hoofdstukken. Op basis hiervan wordt per paragraaf de in hoofdstuk 3 gestelde verwachtingen beantwoord. Hiermee wordt eveneens antwoord gegeven op de derde deelvraag; *Welke factoren verklaren de grote mate van drugsproblematiek in buurten?*

5.1 Drugsproblematiek in relatie met 'stabiliteit'

Uit de analyse van de aanwezigheid van de stabiliteitsfactoren in alle buurten in Enschede is gebleken dat er sprake is van een positief verband. Hoe meer een buurt negatief scoorde op het gebied van stabiliteit, hoe hoger het gemiddelde aantal drugsincidenten. Wanneer gekeken wordt naar de scores van de vier geselecteerde buurten op 'stabiliteit' (zie tabel op de volgende bladzijde) is in een eerste oogopslag te zien dat de buurten met drugsproblematiek aanzienlijk vaker negatief (aangeduid met het minteken) scoren dan de buurten zonder drugsproblematiek. De positieve scores van de buurten worden in de tabel aangeduid met het plusteken (+). De rood gekleurde scores wijken af van hetgeen de theorie hierover zegt.

	Buurten met drugsproblematiek		Buurten zonder drugsproblematiek	
	De Bothoven	Stevenfenne	Wooldrik	Helmerhoek-Zuid
<u>Stabiliteit</u>				
Gemiddelde woonduur	-	+	+	+
Gemiddelde leeftijd	+	-	+	-
Etnische pluriformiteit	+	+	+	+
Werkloosheid	+	-	+	+
Soort woningen in de buurt (hoogbouw)	-	-	+	+
Eigendomsverhouding woningen	-	-	+	+
Overbewoning	-	-	-	+
Kwaliteit woningbestand	-	-	+	+
Kwaliteit buitenruimte	+	+	-	-
Primaire functies	-	+/-	+	+/-
Negatieve verhuizingen	+	-	+	+

Niet voor alle factoren geldt echter dat deze negatief scoren in de twee buurten met drugsproblematiek en omgekeerd. Deze scores zullen achtereenvolgend worden besproken.

De **gemiddelde woonduur** in Stevenfenne scoort wel boven de gestelde grenswaarde, dit is in tegenstelling met hetgeen verwacht wordt voor deze buurt. Zoals eveneens in het vorige hoofdstuk is aangegeven kan hier een verklaring voor worden gegeven. Namelijk dat de bewoners eventueel wel willen verhuizen naar een andere buurt of plaats, maar dat zij hiervoor niet de beschikking hebben over voldoende middelen. Hierdoor zijn zij min of meer gedwongen in hun huidige woning en buurt te blijven wonen. Deze verklaring lijkt aannemelijk gezien het feit dat de score van de buurt op het gebied van inkomen en werkloosheid hierop aansluit; de gemiddelde inkomens liggen onder de grenswaarde en met betrekking tot werkloosheid scoort de buurt ook negatief. Deze verklaring werd eveneens bevestigd door de wijkagent.

De **gemiddelde leeftijd** scoort in De Bothoven boven de grenswaarde en in Helmerhoek-Zuid juist onder de grenswaarde. Dit is ook tegenstrijdig met hetgeen in de theorie wordt beschreven. De hogere gemiddelde leeftijd in De Bothoven ontstaat doordat de buurt meer dan gemiddeld wordt vertegenwoordigd door bewoners boven de 70 jaar. En minder dan gemiddeld door gezinnen met kinderen. Deze oververtegenwoordiging van oudere bewoners kan ervoor zorgen dat de politie actiever wordt gewaarschuwd bij eventuele incidenten. Oudere bewoners zijn sneller geneigd zich onveilig te voelen en zijn er dan ook alerter op wat er zich in hun buurt afspeelt. De hoge aantallen drugsincidenten in deze buurt kan hier indirect mee samenhangen. Helmerhoek-Zuid wordt juist meer vertegenwoordigd door de leeftijdsgroepen tot 20 jaar en 35 tot 55 jaar. Het is een buurt waar veel (startende) gezinnen wonen. Dit kan een verklaring voor de lage gemiddelde leeftijd en het ontbreken van drugsincidenten zijn. Gezinnen met kinderen hebben over het algemeen meer te verliezen dan bijvoorbeeld een alleenstaande wanneer zij zich inlaten met illegale praktijken. Volgens de Rationele Keuzetheorie kan dit een reden zijn voor mensen die tegen minimale kosten, maximale baten willen verkrijgen afzien van het vertonen van crimineel gedrag. Bij de samenhang tussen de gemiddelde leeftijd en de mate van drugsproblematiek in een buurt zal daarom mijn inziens ook gelet moeten worden op de gezinssamenstelling.

De **etnische pluriformiteit** scoort voor alle buurten binnen de gestelde grenswaarden. Stevenfenne en De Bothoven scoren beiden op het percentage Nederlandse etniciteit beneden de gestelde grenswaarde. De score op het percentage bewoners met een niet-Westerse etniciteit scoort echter wel boven de gestelde grenswaarde.

Met betrekking tot de **werkloosheid** scoort De Bothoven niet negatief. Het percentage niet werkzame werkzoekenden ligt wel boven de grenswaarde, maar het percentage met een uitkering DMO ligt hier echter onder. In deze buurt wonen voornamelijk ouderen (boven de 70 jaar) en studenten. De ouderen behoren voor een groot deel (gezien hun leeftijd) niet tot de niet-werkzame werkzoekenden, maar de studenten wel. Studenten die wel een (bij)baan zoeken ontvangen geen uitkering DMO. Dit kan een verklaring zijn dat De Bothoven op dit gebied geen negatieve score heeft.

Opmerkelijk is dat de score van de **kwaliteit van de buitenruimte** voor de twee buurten met drugsproblematiek positief scoort en in de buurten zonder drugsproblematiek negatief. Deze score bestaat uit het cijfer dat bewoners aan hun woonomgeving toekennen en de perceptie van bewoners over de fysieke kwaliteit van de woonomgeving. Een verklaring zou kunnen zijn dat, in tegenstelling tot bewoners die een sterke binding hebben met de buurt, bewoners die minder binding hebben met hun buurt ook sneller tevreden zijn over de staat hiervan. De vraag over de fysieke kwaliteit betreft bijvoorbeeld de mate van rommel op straat. Bewoners die zich niet of nauwelijks in hun directe woonomgeving begeven of zich hier niet voor interesseren zullen over dit aspect ook niet snel negatief oordelen. Dit neemt echter niet weg dat hierdoor criminelen zich eerder tot deze buurten aangetrokken voelen. Bewoners die juist wel binding hebben met de buurt zullen daarentegen veeleisender zijn over de (fysieke) kwaliteit van de woonomgeving. De perceptie van bewoners vertegenwoordigt niet altijd de werkelijkheid, hier dient dan ook rekening mee gehouden te worden.

De aanwezigheid van **primaire functies** in Helmerhoek-Zuid laat voor de jongeren te wensen over. Jongeren die zich vervelen kunnen zich gaan misdragen in de buurt en op het verkeerde pad raken. Dit is echter (nog) niet het geval in deze buurt, maar is wel punt om aandacht aan te besteden.

De bewoners van De Bothoven zijn over het algemeen wel tevreden over de buurt en een gering percentage bewoners verwacht dat de buurt achteruit zal gaan. Van **negatieve verhuizingen** is in deze buurt in mindere mate sprake dan over het algemeen in andere buurten in Enschede. De Bothoven is een buurt die in positieve zin in ontwikkeling is door onder andere het project van het opkopen van panden waar zich illegale praktijken afspeelden. Deze ontwikkeling is (nog) niet terug te zien in de cijfers, maar dit zal waarschijnlijk geleidelijk aan zichtbaar worden.

Tot slot

Wanneer nauwkeuriger wordt gekeken naar de stabiliteitsfactoren blijkt binnen dit onderzoek niet van alle factoren de invloed op de mate van drugsproblematiek te worden aangetoond. Met name bij de gemiddelde leeftijd, etnische pluriformiteit en de kwaliteit van de buitenruimte zijn afwijkende scores waargenomen.

Dit kan betekenen dat de ene factor meer van invloed is dan een andere. De positief scorende factoren van de buurten met drugsproblematiek kunnen beschouwd worden als minder van invloed op het ontstaan van drugsproblematiek. Dit kan ook gelden voor de negatief scorende factoren van de buurten zonder drugsproblematiek. Echter voor een deel van de positieve scores kan een goede verklaring worden gegeven. Het is daarom belangrijk niet alleen naar de cijfers te kijken, maar ook naar de betekenis van deze cijfers en het verhaal hier achter. Uit dit onderzoek kan worden afgeleid dat de gemiddelde leeftijd, etnische pluriformiteit en de kwaliteit van de buitenruimte, minder van invloed zijn op het ontstaan van drugsproblematiek in een buurt, dan de overige factoren binnen het cluster 'Stabiliteit'.

Over het geheel bekeken wordt op 'stabiliteit' door de buurten met drugsproblematiek slechter gescoord dan de buurten zonder drugsproblematiek. Dit ondersteunt de eerste verwachting:

Als een buurt een hoge concentratie drugsproblematiek kent, dan is de kans groot dat er sprake is van een onstabiele buurt.

5.2 Drugsproblematiek in relatie met 'economische kansen'

Uit de analyse van de aanwezigheid van de factoren op het gebied van economische kansen in alle buurten in Enschede is gebleken dat er sprake is van een positief verband. Hoe meer een buurt negatief scoorde op het gebied van economische kansen, hoe hoger het gemiddelde aantal drugsincidenten. Wanneer gekeken wordt naar de scores van de vier geselecteerde buurten op 'economische kansen' (zie onderstaande tabel) is in een eerste oogopslag te zien dat de buurten met drugsproblematiek vaker negatief (aangeduid met het minteken) scoren dan de buurten zonder drugsproblematiek. De positieve scores van de buurten worden in de tabel aangeduid met het plusteken (+). De rood gekleurde scores wijken af van hetgeen de theorie hierover zegt.

	Buurten met drugsproblematiek		Buurten zonder drugsproblematiek	
	De Bothoven	Stevenfenne	Woodrik	Helmerhoek-Zuid
<u>Economische kansen</u>				
Inkomen	-	-	+	+
Werkloosheid	+	-	+	+
Beroepsbevolking	+	+	-	+

Uit de tabel blijkt dat niet voor alle factoren geldt echter dat deze negatief scoren in de twee buurten met drugsproblematiek en omgekeerd. Deze scores zullen achtereenvolgend worden besproken.

Met betrekking tot de **werkloosheid** scoort De Bothoven niet negatief. Het percentage niet werkzame werkzoekenden ligt wel boven de grenswaarde, maar het percentage met een uitkering DMO ligt hier echter onder. In deze buurt wonen voornamelijk ouderen (boven de 70 jaar) en studenten. De ouderen behoren voor een groot deel (gezien hun leeftijd) niet tot de niet-werkzame werkzoekenden, maar de studenten wel. Studenten die wel een (bij)baan zoeken ontvangen geen uitkering DMO. Dit kan een verklaring zijn dat De Bothoven op dit gebied geen negatieve score heeft.

Het percentage potentiële **beroepsbevolking** in De Bothoven en Stevenfenne scoort eveneens positief. Zoals eerder gezegd is De Bothoven een buurt waar veel studenten en ouderen (boven de 70 jaar) wonen. Deze laatste groep behoort niet tot de potentiële beroepsbevolking, dit geldt eveneens voor de voltijdstudenten. Toch scoort de buurt op deze factor boven de gestelde grenswaarde. Het betreft echter een minimaal verschil. De score van Stevenfenne ligt wel opmerkelijk hoger dan de grenswaarde. Stevenfenne is een buurt waar veel starters zich vestigen en waar zich geen bejaardenwoningen bevinden. Hoewel dit gunstig is voor het percentage beroepsbevolking scoren de inkomens en de werkloosheid voor deze buurt wel negatief. Een hoog percentage beroepsbevolking biedt geen garantie dat de inkomens en werkloosheid in de buurt ook positief scoren. Blijkbaar zijn de bewoners niet hoog opgeleid om beter betaalde banen te krijgen of überhaupt werk te vinden. Dat deze buurt wel een hoge mate van drugsproblematiek kent kan dus niet aan het percentage potentiële beroepsbevolking worden toegeschreven.

In Wooldrik scoort het percentage potentiële beroepsbevolking echter negatief. De gemiddelde leeftijd in deze buurt ligt ook hoger dan de grenswaarde wat kan betekenen dat in deze buurt een groter deel van de bevolking boven de 64 jaar is. Deze bewoners behoren niet tot de potentiële beroepsbevolking.

Tot slot

Uit de analyse van de factoren met betrekking tot de economische kansen, blijkt binnen dit onderzoek niet van alle factoren de invloed op de mate van drugsproblematiek te worden aangetoond. Dit geldt met name voor de beroepsbevolking in een buurt. Dit kan betekenen dat de ene factor meer van invloed is dan een andere. De positief scorende factoren van de buurten met drugsproblematiek kunnen beschouwd worden als minder van invloed op het ontstaan van drugsproblematiek. Dit kan ook gelden voor de negatief scorende factoren van de buurten zonder drugsproblematiek. Echter voor een deel van de positieve scores kan een goede verklaring worden gegeven. Het is daarom belangrijk niet alleen naar de cijfers te kijken, maar ook naar de betekenis van deze cijfers en het verhaal hier achter. Binnen het cluster 'Economische kansen' kan worden gesteld dat de beroepsbevolking in een buurt minder van invloed is op het ontstaan van drugsproblematiek in een buurt dan de overige factoren binnen dit cluster. Over het geheel bekeken wordt op 'economische kansen' door de buurten met drugsproblematiek slechter gescoord dan de buurten zonder drugsproblematiek. Dit ondersteunt de tweede verwachting:

Als een buurt een hoge concentratie drugsproblematiek kent, dan is de kans groot dat er in deze buurt een hoge mate van een gebrek aan economische kansen is.

5.3 Drugsproblematiek in relatie met 'drugsspecifieke factoren'

Voor de drugsspecifieke factoren geldt voor een aantal factoren juist dat het gunstig voor een buurt is wanneer deze niet positief voor de buurt scoren. De factoren waarop dit van toepassing is zijn de bereikbaarheid, de hulpverleningsinstellingen en het drugsaanbod.

Voor deze factoren geldt dat een negatieve score juist positief is voor een buurt en een positieve score negatief.

Voor de andere twee factoren, pakkans en conflicten, geldt dat een positieve score wel gunstig is voor een buurt.

De positieve scores van de buurten worden in de tabel aangeduid met het plusteken (+).

De rood gekleurde scores wijken af van hetgeen de theorie hierover zegt.

	Buurten met drugsproblematiek		Buurten zonder drugsproblematiek	
	De Bothoven	Stevenfenne	Wooldrik	Helmerhoek-Zuid
<u>Drugsspecifieke factoren</u>				
Bereikbaarheid	+	+	-	+/-
Hulpverleningsaanbod	+	-	-	+
Drugsaanbod	+	+	-	-
Pakkans	+	+	+	+/-
Conflicten	+/-	-	-	-

Uit de tabel blijkt dat niet op alle factoren in de buurten volgens de theorie wordt gescoord. Deze factoren zullen achtereenvolgend worden besproken.

In Helmerhoek-Zuid scoort de **bereikbaarheid** +/- omdat de buurt met het Openbaar Vervoer wel goed bereikbaar is, maar voor automobilisten is de buurt slechts via twee ingangen te bereiken. Tevens wordt de buurt als een doolhof ervaren door mensen die de buurt niet kennen. Hoewel de buurt met het Openbaar Vervoer wel goed bereikbaar is, blijkt de buurt niet aantrekkelijk voor dealers en gebruiker.

Er is geen **hulpverleningsaanbod** voor verslaafden in Stevenfenne. Dit is gunstig voor de buurt, omdat dit een grote aantrekkingskracht kan hebben op verslaafden en/of dealers. Tegen de buurt Helmerhoek-Zuid ligt de Helmerzijde (TPZ), welke onder andere hulp biedt aan verslaafden. Door de aanwezigheid van de Helmerzijde kan verwacht worden dat er wel sprake is van een (drugs)vraag, voor de hand liggend is dat er dan ook sprake zal zijn van een aanbod, maar dit speelt zich waarschijnlijk (voor het grootste deel) buiten de buurt Helmerhoek-Zuid af. Tevens bevindt zich in deze buurt een aantal woningen van Stichting Aveleijn en Mediant.

Gezien het feit dat de buurt geen drugsproblematiek kent, brengt in dit geval de aanwezigheid van hulpverleningsinstellingen geen drugsproblematiek in Helmerhoek-Zuid

met zich mee. Blijkbaar is de buurt niet aantrekkelijk voor drugspraktijken, bijvoorbeeld door de hoge pakkans.

De **pakkans** is in de Bothoven en Stevenfenne naar verwachting ook hoog, omdat in beide buurten drugsproblematiek is benoemd als speerpunt. De politie reageert snel op meldingen met betrekking tot drugs. Een buurt met een hoge pakkans is echter niet aantrekkelijk voor dealers of gebruikers vanwege het risico dat zij lopen om opgepakt te worden. Daarom is het opmerkelijk dat deze buurten toch een grote mate van drugsproblematiek kennen.

Dat er in deze buurten drugsproblematiek als speerpunt is aangewezen duidt er waarschijnlijk op dat hier al sprake is van een grote mate van drugsproblematiek. Dit zal niet van het ene op het andere moment verdwijnen door meer aandacht van de politie hiervoor. Dit vergt waarschijnlijk veel inzet en zal tot zichtbare resultaten leiden over de langere termijn.

In Helmerhoek-Zuid is de pakkans aan de ene kant groot, vanwege het beperkte aantal vluchtwegen. Aan de andere kant is drugsproblematiek voor de politie geen aandachtspunt in deze buurt, waardoor de pakkans juist kleiner is.

In de Bothoven komen soms **conflicten** voor tussen dealers en verslaafden. Een verslaafde wil de kans op conflicten zoveel mogelijk beperken en zal zich dus niet zo snel begeven in een buurt waarvan bekend is dat er zich conflictsituaties hebben voorgedaan. Ondanks de conflictsituaties in de Bothoven is er wel sprake van een grote mate van drugsproblematiek. Verslaafden en dealers laten zich hierdoor dus niet tegenhouden om naar deze buurt te komen.

In de andere drie buurten is geen sprake van conflicten tussen dealers en/of verslaafden. Dit heeft in Wooldrik en Helmerhoek-Zuid er niet voor gezorgd dat hier drugsproblematiek is ontstaan.

Tot slot

Op bijna alle factoren blijkt de invloed met betrekking tot drugsproblematiek niet volledig ondersteund te worden door dit onderzoek, behalve met betrekking tot het drugsaanbod. Dit lijkt mij ook vrij logisch want zonder drugsaanbod zal er niet snel sprake zijn van drugsproblematiek, tenzij dit zich concentreert op het gebruik en de productie. Echter gebruikers moeten hun drugs ook ergens vandaan halen en in veel gevallen is er een wisselwerking tussen de vraag en het aanbod.

Het ontbreken of juist de aanwezigheid van bepaalde factoren in een buurt is niet altijd van invloed op het ontstaan of ontbreken van drugsproblematiek in een buurt. Dit kan betekenen dat de ene factor meer van invloed is dan een andere of dat deze meer tot uitdrukking komt in combinatie met (een) andere factor(en).

Op alle factoren behalve 'drugsaanbod' zijn afwijkende scores geconstateerd, waardoor deze overige factoren minder van invloed zijn op het ontstaan van drugsproblematiek. Over het geheel bekeken is er in de buurten met drugsproblematiek meer sprake van de aanwezigheid van 'drugsspecifieke factoren' dan in de buurten zonder drugsproblematiek. Een kanttekening hierbij is dat de resultaten niet heel overtuigend zijn, maar de derde verwachting wordt hiermee wel ondersteund:

*Als een buurt een grote mate van drugsproblematiek kent,
dan is de kans groot dat de buurt drugspecifieke factoren kent.*

Hoofdstuk 6 Conclusies en aanbevelingen

Aan de hand van voorgaande hoofdstukken is antwoord gegeven op de in §1.5 gestelde deelvragen. Op basis hiervan wordt antwoord gegeven op de onderzoeksvraag; *Hoe komt het dat bepaalde buurten in Zuid Twente een grote mate van drugsproblematiek kennen in vergelijking met andere buurten?*

Tevens zal er een aantal aanbevelingen worden gedaan, welke voortvloeien uit het onderzoek.

6.1 Conclusies

Uit dit onderzoek blijkt dat bepaalde buurten een grotere mate van drugsproblematiek kennen dan andere buurten. Tevens is gebleken dat bepaalde buurtkenmerken van invloed zijn op het ontstaan van drugsproblematiek in buurten. Deze kenmerken zijn de stabiliteit in buurten, de economische kansen van bewoners van een buurt en de aanwezigheid van drugsspecifieke factoren. Dat bepaalde buurten in Zuid Twente een grote mate van drugsproblematiek kennen in vergelijking met andere buurten, kan worden toegeschreven aan bepaalde kenmerken van die buurten.

Het onderzoek toont aan dat over het algemeen genomen gesteld kan worden dat buurten met drugsproblematiek vaker negatief scoren op de aanwezigheid van bepaalde factoren dan buurten zonder drugsproblematiek.

Met betrekking tot de stabiliteit in relatie tot de mate van drugsproblematiek is gebleken dat niet van alle factoren de invloed op de mate van drugsproblematiek kan worden aangetoond. Dit geldt echter wel voor de meeste factoren welke vallen onder dit cluster. Hierdoor is geconcludeerd dat *'als een buurt een hoge concentratie drugsproblematiek kent, de kans groot is dat er sprake is van een onstabiele buurt'*. Dit is in overeenstemming met hetgeen verwacht werd op basis van de theorie.

De verwachting binnen de cluster 'economische kansen' werd eveneens bevestigd. Ook hier geldt dat niet van alle factoren binnen dit cluster de invloed op de mate van drugsproblematiek kon worden aangetoond. Echter wordt over het geheel bekeken op 'economische kansen' door buurten met drugsproblematiek slechter gescoord dan de buurten zonder drugsproblematiek. Dit ondersteunt de verwachting: *'Als een buurt een hoge concentratie drugsproblematiek kent, dan is de kans groot dat er in deze buurt een hoge mate van een gebrek aan economische kansen is'*.

De derde verwachting, *'Als een buurt een grote mate van drugsproblematiek kent, dan is de kans groot dat de buurt drugsspecifieke factoren kent'*, wordt minder overtuigend ondersteund door het onderzoek. Ondanks het aantal niet verwachte bevindingen, is over het geheel bekeken in de buurten met drugsproblematiek meer sprake van de aanwezigheid van 'drugsspecifieke factoren' dan in de buurten zonder drugsproblematiek.

Binnen alle clusters is gebleken dat niet voor alle factoren kan worden vastgesteld dat deze verband houden met de mate van drugsproblematiek in buurten. Waarschijnlijk zijn sommige factoren meer van invloed dan andere factoren. Ook is aannemelijk dat factoren elkaar beïnvloeden zoals het drugsaanbod en de conflicten in een buurt. Zonder drugsaanbod (dealers) zullen er niet zo snel drugsgelateerde conflicten zijn. Het drugsaanbod is juist een oorzaak van het ontstaan van conflictsituaties.

Tevens denk ik dat een goed bereikbare buurt een niet op zichzelf staande verklaring is voor drugsproblematiek. Het is een wisselwerking tussen vraag en (drugs)aanbod. Zonder vraag is er ook geen aanbod, en zonder aanbod is er (op die plek) geen vraag. In een buurt die goed bereikbaar is of waar hulpverleningsinstellingen in de buurt zitten ontstaat niet per definitie drugsproblematiek. Dit is afhankelijk van de aanwezigheid van andere factoren in de buurt, zoals een slechte financiële situatie van de bewoners. Deze mensen zijn sneller geneigd om zich op het verkeerde pad te gaan begeven door bijvoorbeeld drugs te gaan dealen.

Kort gezegd kun je, zoals wordt geschreven in een studie naar drugs, in minder goede buurten er niet vanuit gaan dat deze buurten dan ook in dezelfde mate of vorm drugsproblematiek vertonen²⁵.

Ik denk dat het juist de combinatie van bepaalde factoren maakt of in een buurt drugsproblematiek ontstaat of niet. Er is vastgesteld dat de aanwezigheid van een groot aantal 'negatieve' factoren een verklaring is voor een grote mate van drugsproblematiek in een buurt. Bij een groter aantal 'negatieve' factoren is zoals vanzelfsprekend de kans op 'slechte' combinaties ook groter.

6.2 Aanbevelingen

Zoals genoemd bij de conclusie is het een combinatie van de aanwezigheid van bepaalde factoren welke het ontstaan van drugsproblematiek verklaren. Binnen dit onderzoek is niet onderzocht of er sprake is van bepaalde overeenkomsten tussen combinaties van factoren, hier zou verder onderzoek naar gedaan kunnen worden. Dit kan bijvoorbeeld van belang zijn bij het (ver)plaatsen van bepaalde instellingen, zodat rekening wordt gehouden met de buurtkenmerken om te voorkomen dat er 'slechte' combinaties ontstaan. Op deze manier kan worden voorkomen dat buurten drugsproblematiek ontwikkelen. Ook kan op deze manier worden bekeken of de factoren welke vallen onder de 'drugsspecifieke factoren' met name in bepaalde (buurt)omstandigheden bijdragen aan het ontstaan van drugsproblematiek. Het onderzoek toont aan dat er geen sprake is van een heel sterk verband, gezien het grote aantal afwijkende scores.

Uit dit onderzoek is gebleken dat naar mate de buurten meer 'negatieve' kenmerken hebben, de mate van drugsproblematiek ook hoger is. Het is van belang dat in buurten waar een groot aantal 'negatieve' kenmerken aanwezig zijn, de politie en haar partners extra alert is. Drugsproblematiek kan dan nog voorkomen worden door bijvoorbeeld bewoners hulp te bieden bij hun financiële situatie en te laten blijken dat de politie alert is door zichtbaar aanwezig te zijn in de buurt. De bewoners zelf spelen ook een grote rol bij het voorkomen of tegengaan van drugsproblematiek. Door hun aan te sporen en te zorgen dat zij zich betrokken voelen bij de buurt is de kans kleiner dat er zich drugsproblematiek gaat ontwikkelen. Dit heeft onder andere te maken met de factoren welke genoemd zijn binnen het cluster 'stabiliteit' (zie §3.3.1).

Gebleken is dat de politie geneigd is haar personeel in te zetten op gebieden met hoge misdaadcijfers in plaats van in gebieden met veel wanordeproblemen. Zoals in hoofdstuk 3 al genoemd is, zien op basis van de 'broken windows' theorie criminelen hierdoor hun kans. Wanorde kan zelfs meer nadelige gevolgen voor buurten hebben dan ernstige incidenten. Burgers trekken zich namelijk dagelijkse overlast meer aan dan incidenten. Er moet direct worden opgetreden tegen vormen van overlast en wanorde om te voorkomen dat een buurt in een neerwaartse spiraal terecht komt. Hierom zou er vanuit de politie meer aandacht moeten zijn voor ordehandhaving. Samenwerking en afstemming met andere partners is hierbij eveneens van belang. Bestrijding van overlast en wanorde hebben bijvoorbeeld ook betrekking op scholing, woningbouwbeleid, opvang en behandeling van kwetsbare personen etc. Dat het hier momenteel aan schort is ontstaan doordat in de nota 'Naar een veiliger samenleving' werd gepleit voor verbetering van politieprestaties, in termen van boetes en arrestaties. De politie is zich hierdoor meer gaan concentreren op activiteiten die een zichtbaar en meetbaar resultaat hebben. Hieronder vallen met name reactieve en repressieve taken. Preventie, contacten met buurtbewoners en samenwerkingspartners zijn hierdoor verwaarloosd.²⁶

De grondleggers van de 'broken windows theorie', Wilson en Kelling, geven aan dat het de kunst is buurten te identificeren die op het punt staan te vervallen, maar waar de publieke orde nog opnieuw gevestigd kan worden. Hierbij speelt de relatie tussen politie en burgers een grote rol. De politie is vaak aangewezen op de informatie en

²⁵ Home Office Research Study 240, A rock and a hard place: drug markets in deprived neighbourhoods, Ruth Lupton, Andrew Wilson, Tiggey May, Hamish Warburton and Paul J. Turnbull, juni 2002, p. 14

²⁶ 'Het nieuwe bedrijfsmatige denken bij de politie. Analyse van een culturele formatie in ontwikkeling', J. Terpstra en W. Trommel, Politiewetenschap nr. 33, Apeldoorn/Den Haag: Uitgeverij Reed Business 2006.

samenwerking van burgers om problemen te kunnen oplossen. Wanneer het contact tussen politie en burgers niet goed is kan er sprake zijn van weerstand, dit komt niet ten goede aan het signaleren en oplossen van problemen in buurten.²⁷ Gebleken is dat de aanpak van wanordeproblemen onvoldoende wordt afgestemd op de behoeften en verwachtingen van bewoners.²⁸ Een onderzoek naar het contact tussen de politie en burgers in buurten in Enschede zou kunnen aantonen in welke buurten de politie meer zou moeten investeren in dit contact. De politie zou zich niet alleen moeten concentreren op hun kerntaken en het behalen van gestelde prestatienormen, maar net zozeer aandacht moeten besteden aan haar aanspreekbaarheid, herkenbaarheid en zichtbare aanwezigheid in buurten. Dit is met name van belang in buurten welke een groter risico lopen op bepaalde problemen, doordat er bepaalde 'negatieve' factoren aanwezig zijn.

Door het vroegtijdig signaleren van drugsproblematiek en hierop in te grijpen kan voorkomen worden dat de problemen zich verder ontwikkelen. In de Bothoven en Stevenfenne is drugsproblematiek momenteel een speerpunt, maar naar mijn idee is het dan al te laat. Het is mij niet bekend welke preventieve maatregelen er zijn genomen, maar voorkomen is altijd beter dan genezen. Hierom is het naar mijn idee belangrijk dat in Helmerhoek-Zuid dingen worden georganiseerd voor jongeren, vanwege de ontevredenheid over jongerenvoorzieningen in die buurt. De wijkagent heeft aangegeven dat dit reeds in ontwikkeling is, maar door dit soort signalen te negeren kan de buurt zich in negatieve zin gaan ontwikkelen. De jongeren zijn tenslotte (mogelijk) de toekomstige bewoners van die buurt.

²⁷ Symbolen van orde en wanorde, Broken windows policing en de bestrijding van overlast en buurtverval, Bas van Stokkom, Centrum voor Ethiek, Radboud Universiteit Nijmegen, in opdracht van Programma Politie en Wetenschap, Apeldoorn, 2008

²⁸ Samenwerking en netwerken in de lokale veiligheidszorg, J. Terpstra en R. Kouwenhoven, 2004, Zeist: Kerckebosch

Referenties

Literatuur:

Cap Gemini in opdracht van Stadsdeel Zuidoost, *Aanpak drugsproblematiek Amsterdam Zuid Oost*, 10 april 2003

Centraal Bureau voor de Statistiek, *Integrale Veiligheidsmonitor 2008, Landelijke monitor*, Den Haag/Heerlen, 2009

S. Cote, *Criminological Theories: bridging the past tot the future*, Sage Publications, Inc., 2002

J.J.M. van Dijk, H.I. Sagel-Grande, L.G. Toornvliet, *Actuele Criminologie*, Koninklijke Vermande, Lelystad, 1998

G. Engbersen, J.C. Vrooman & E. Snel, *Effecten van armoede: derde jaarrapport armoede en sociale uitsluiting*, Amsterdam University Press, 1998, in: Reader Theoretische criminologie Deel 2 2002-2003, Erasmus Universiteit Rotterdam, Faculteit der rechtsgeleerdheid

Engbersen, in F. van Mieghem, *'Veel academici hebben Melkertbanen gekregen'*, Utrechts Universiteitsblad, 9 augustus 2003

M.H.M. Hulshof, *Jeugdcriminaliteit in Twente. Een onderzoek naar de ontwikkeling van jeugdcriminaliteit in het algemeen en openlijk geweld in het bijzonder in Twente over de jaren 1995, 1996 en 1997*, Enschede, 1998

I&O Research, *Leefbaarheids- & Veiligheidsonderzoek*, in opdracht van Gemeente Enschede, 2006

Ministerie van Justitie, *Aanwijzing Opiumwet*

Ministerie van Justitie & Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, *Nota 'Naar een veiliger samenleving'*, Den Haag, oktober 2002

M.W. Klein, F.M. Weerman & T.P. Thornberry, *Street Gang Violence in Europe*, European Society of Criminology and SAGE Publications, London, Thousand Oaks and New Delhi, 2006

Ruth Lupton, Andrew Wilson, Tiggey May, Hamish Warburton and Paul J. Turnbull, Home Office Research Study 240, *A rock and a hard place: drug markets in deprived neighbourhoods*, juni 2002

David S. Moore en George P. McCabe, *Statistiek in de praktijk*, Academic Service, Den Haag, 2001

Drs. R. van Overbeeke, drs. O. Nauta, drs. A. Beerepoot, drs. S. Flight & drs. M. Rietveld, *Geweldige informatie?, Onderzoek naar de informatiehuishouding van geweldsmeldingen bij de politie*, DSP-groep, Amsterdam/Politie & Wetenschap, Apeldoorn, Uitgeverij Kerckebosch bv, Zeist, 2003

Wesley G. Skogan, *Disorder and decline, crime and the spiral of decay in American neighborhoods*, New York: Free Press, 1990

Bas van Stokkom, *Symbolen van orde en wanorde, Broken windows policing en de bestrijding van overlast en buurtverval*, Centrum voor Ethiek, Radboud Universiteit Nijmegen, in opdracht van Programma Politie en Wetenschap, Apeldoorn, 2008

J. Terpstra en R. Kouwenhoven, *Samenwerking en netwerken in de lokale veiligheidszorg*, Zeist: Kerckebosch, 2004

J. Terpstra en W. Trommel, *Het nieuwe bedrijfsmatige denken bij de politie. Analyse van een culturele formatie in ontwikkeling*, Politiewetenschap nr. 33, Apeldoorn/Den Haag: Uitgeverij Reed Business 2006

Dr. E.J. van der Torre & drs M.H.M. Hulshof, *Een drugsscene op Zuid (de Millinxbuurt): een model voor de strategische analyse van drugsscenes*, Crisis Onderzoek Team, Den Haag, 2000

Dr. E.J. van der Torre & drs. A.C.E. van Galen, *Strategische Drugsanalyse: Empirische scan in drie deelgemeenten, operationalisatie*, Crisis Onderzoek Team, Den Haag, 2003

Dr. E.J. van der Torre, *De strategische analyse van harddrugsscenes*, Politie en Wetenschap, Apeldoorn / COT, Den Haag, 2006

G.B. Vold, T.J. Bernard, J.B. Snipes, *Theoretical Criminology*, Oxford University Press, Inc, 2002

Database:

Bedrijfsprocessensysteem (BPS), Politie Twente

Website:

<http://enschede.buurtmonitor.nl/>

<http://www.politiekcompendium.nl/9351000/1f/j9vvh40co5zodus/vh4vam0cjzjf>

<http://wetten.overheid.nl/BWBR0021625/> (Aanwijzing Opiumwet)

BIJLAGEN

- *Bijlage 1: Vragenlijst interviews*
- *Bijlage 2: Werkgebieden & WBSen-overzicht*
- *Bijlage 3: Incidenten op werkgebied per WBS*
- *Bijlage 4: Kaartje ligging geselecteerde buurten*
- *Bijlage 5: Gegevens I&O 'Stabiliteit' & 'Economische kansen'*
- *Bijlage 6: Uitwerkingen interviews wijkagenten*

Bijlage 1: Vragenlijst interviews

In verband met mijn afstudeeronderzoek naar drugsproblematiek wil ik een aantal vragen stellen over de buurt waar u wijkagent van bent.

Uit mijn onderzoek blijkt namelijk dat uw buurt een hoge/lage mate van drugsproblematiek kent. Mijn gegevens hebben betrekking op de periode 1 september 2005 t/m 31 augustus 2006.

Om er achter te komen waardoor drugsproblematiek in bepaalde buurten wordt veroorzaakt vergelijk ik 4 buurten met elkaar; 2 met veel drugsproblematiek en 2 zonder drugsproblematiek. Hierbij kijk ik naar bepaalde kenmerken in deze buurten welke mogelijk de problematiek kunnen verklaren. Deze staan ook centraal in dit interview. De vragen hebben betrekking op een aantal thema's, namelijk 'woonomgeving', 'bewoners' en 'drugsfactoren'. Ik heb voor een deel al wel informatie hierover tot mijn beschikking maar toch laat ik ze nu weer aan de orde komen om het te bevestigen en een zo volledig mogelijk beeld te krijgen.

- **Woonomgeving**

Als eerste wil ik wat meer te weten komen over de woonomgeving van deze buurt. Ik wil weten wat de buurt te bieden heeft voor de bewoners, hierbij ben ik geïnteresseerd in de woningen, de voorzieningen en de bereikbaarheid.

Kwaliteit woningbestand

Wat voor soort woningen staan er? (uit welke periode stammen ze, type woning, huur of koopwoningen)

Hoe is de kwaliteit van de woningen?

Worden de woningen goed onderhouden door bewoners/woningcorporatie?

Hoe zien de woningen er uit?

Is er sprake van verval?

Voorzieningen

Welke voorzieningen bevinden zich in de wijk? (Plekken waar bewoners elkaar kunnen ontmoeten)

Winkels

Scholen

Sociaal Cultureel

Sport

Horeca

Buurthuis

Uitgaansgelegenheden (bioscoop etc.)

Etc.

Voor welke doelgroepen (leeftijden) heeft de buurt verschillende voorzieningen?

In hoeverre maken bewoners gebruik van deze ontmoetingsplekken?

Of gaan ze liever voor vrije tijdsbesteding naar een andere buurt?

Wat vinden de bewoners van het aanbod?

Bereikbaarheid

Hoe is de bereikbaarheid van de buurt op het gebied van...

Openbaar vervoer?

Het wegennet?

Internationale drugsroutes?

Heeft de buurt op het gebied van drugs een aantrekkingskracht op mensen/verslaafden uit andere buurten in Enschede? En drugsgebruikers uit plaatsen in de buurt van Enschede?

Zijn het mensen uit de buurt die overlast veroorzaken of komen ze elders vandaan?

- **Bewoners**

Nu wil ik wat meer weten over de bewoners in uw buurt.
Kunt u wat vertellen over de bewonerssamenstelling van uw wijk?
Qua ethniciteit:
Inkomen:
Werkloosheid:
Opleidingsniveau:
Leeftijd:
Gezinssituatie/alleenstaand:

- **Drugsfactoren**

Tot slot wil ik weten hoe het in uw buurt is gesteld met bepaalde drugsfactoren. Dit zijn factoren die bijvoorbeeld een aantrekkingskracht hebben op verslaafden.
De punten die ik aan bod wil stellen hebben betrekking op het drugsaanbod, conflicten, het hulpverleningsaanbod en de pakkans.
Ik kan me voorstellen dat u niet overal inzicht in hebt, dus mocht u denken dat bijvoorbeeld een collega (taakaccenthouder drugs?) hier meer inzicht in heeft dan hoor ik dat graag.

Drugsaanbod

Welke soorten drugs zijn in de buurt te verkrijgen?
Waar/op welke manier kan men aan deze drugs komen?
Coffeeshops?
Dealpanden?
Straatdealers?
Hoe is het gesteld met de kwaliteit van de te verkrijgen drugs?
Wordt er wel eens nepdrugs verkocht in deze buurt?
Hoe liggen de prijzen van de drugs in deze buurt in verhouding met andere buurten?
Toegankelijkheid dealers:
Hoe zijn de dealers te benaderen?

Conflicten

Zijn er onderlinge conflicten tussen dealers?
Hoe is de concurrentie in deze buurt tussen dealers?

Hulpverleningsaanbod

Welke hulpverleningsinstellingen bevinden zich in deze buurt voor drugsverslaafden?
In hoeverre is er sprake van een concentratie hulpverleningsaanbod voor drugsverslaafden in de buurt?
In hoeverre heeft dit negatieve gevolgen voor de buurt?

Pakkans

Hoe is het politieoptreden in deze buurt ten opzichte van drugsproblematiek?
Staat drugsproblematiek in deze buurt hoog op de agenda van de politie?
Welke personen veroorzaken de overlast mbt drugsproblematiek?
Waar liggen de prioriteiten in deze buurt voor de politie?
Hebben er speciale acties/inzet plaats gevonden de afgelopen jaren op het gebied van drugs?

Tot slot:

Wat is volgens u de reden/oorzaak van (het ontbreken van) de drugsproblematiek in juist deze buurt?

Aanvullingen/opmerkingen

.....
.....

Bijlage 2: Werkgebieden & WBSen-overzicht

Binnenstad

00 City

Noord

01 Lasonder, 't Zeggelt

08 Boddenkamp

30 Tubantia, Toekomst

31 Tweekelerveld

40 Walhof, Roessingh

41 Bolhaar

42 Roombeek, Roomveldje

43 Mekkelholt

44 Deppenbroek

45 Voortman, Amelink

46 Drienerveld, U.T.

73 de Broeierd

90 Dorp Lonneker

92 Lonneker-West

Oost

02 Laares

03 de Bothoven

04 Hogeland-Noord

05 't Getfert

10 Velve-Lindenhof

11 Wooldrik

12 Hogeland-Zuid

13 Varvik, Diekman

14 Sleutelkamp

15 't Weldink

16 De Leuriks

50 Schreurserve

51 't Ribbelt, Ribbelerbrink

52 Park Stokhorst

53 't Stokhorst

80 Glanerveld

81 Bentveld, Bultserve

82 Schipholt, Glanermaten

83 de Eekmaat

84 Oikos

85 Eilermarke

86 de Slank

87 Dolphia

88 Eekmaat-West

93 Noord-Esmarke

94 Zuid-Esmarke

Zuid

60 Stroinkslanden N.O.

61 Stroinkslanden-Zuid

62 Stroinkslanden N.W.

63 Wesselerbrink N.O.

64 Wesselerbrink Z.O.

65 Wesselerbrink N.W.

66 Wesselerbrink N.W.

67 Helmerhoek-Noord

68 Helmerhoek-Zuid

95 Broekheurne

West

06 Veldkamp, Getfert-West

07 Horstlanden, Stadsweide

20 Cromhoffsbleek, Kotman

21 Boswinkel, De Braker

22 Pathmos

23 Stevenfenne

24 Stadsveld-Zuid

25 Elferink, Heuwkamp

26 Stadsveld-Noord, Bruggert

27 't Zwering

28 Ruwenbos

70 Industrie- en Havengebied

71 Marssteden

72 Koekoeksbeekhoek

91 Dorp Boekelo

96 Usselo

97 Goorseveld

98 Tweekelo

Bijlage 3: Incidenten op werkgebied per WBS

	Productie	Verspreiding	Gebruik	Overig	Subtotaal	Overlast	Totaal
Binnenstad	2	17	17	5	41	43	84
Noord	10	10	5	1	26	31	57
Oost	30	13	10	2	55	67	122
Zuid	14	9	2	1	26	26	52
West	20	13	4	1	38	46	84
Totaal	76	62	38	10	186	213	399

Binnenstad

WBS - buurtnr	<i>Soort incident</i>							
		Productie	Verspreiding	Gebruik	Overig	Subtotaal	Overlast	Totaal
	0	2	17	17	5	41	43	84
Totaal	2	17	17	5	41	43	84	

Noord

WBS - buurtnummers	<i>Soort incident</i>							
		Productie	Verspreiding	Gebruik	Overig	Subtotaal	Overlast	Totaal
1		1				1	8	9
8	1					1	3	4
30							4	4
31	2	1	2			5	1	6
40	1					1	3	4
41							1	1
42	1	2				4	3	7
43	4					4	4	8
44	1	2				3	2	5
45								
46							1	1
73		4	2			6		6
90								
92			1			1	1	2
Totaal	10	10	5	0	26	31	57	

Oost

	<i>Soort incident</i>						
	Productie	Verspreiding	Gebruik	Overig	Subtotaal	Overlast	Totaal
2		1			1	6	7
3	1		2		3	25	28
4	3		1		4		4
5	4	4	1		9	3	12
10	6	3	3		12	4	16
11							
12	1				1	1	2
13		1		1	2	3	5
14							
15							
16						1	1
50		1	1		2	4	6
51						1	1
52	1				1	1	2
53						1	1
80							
81		1			1	3	4
82	3	1	1	1	6	3	9
83	4	1			5	6	11
84	1				1		1
85						3	3
86	3				3		3
87						1	1
88	2				2		2
93							
94	1				2	1	3
Totaal	30	13	10	2	55	67	122

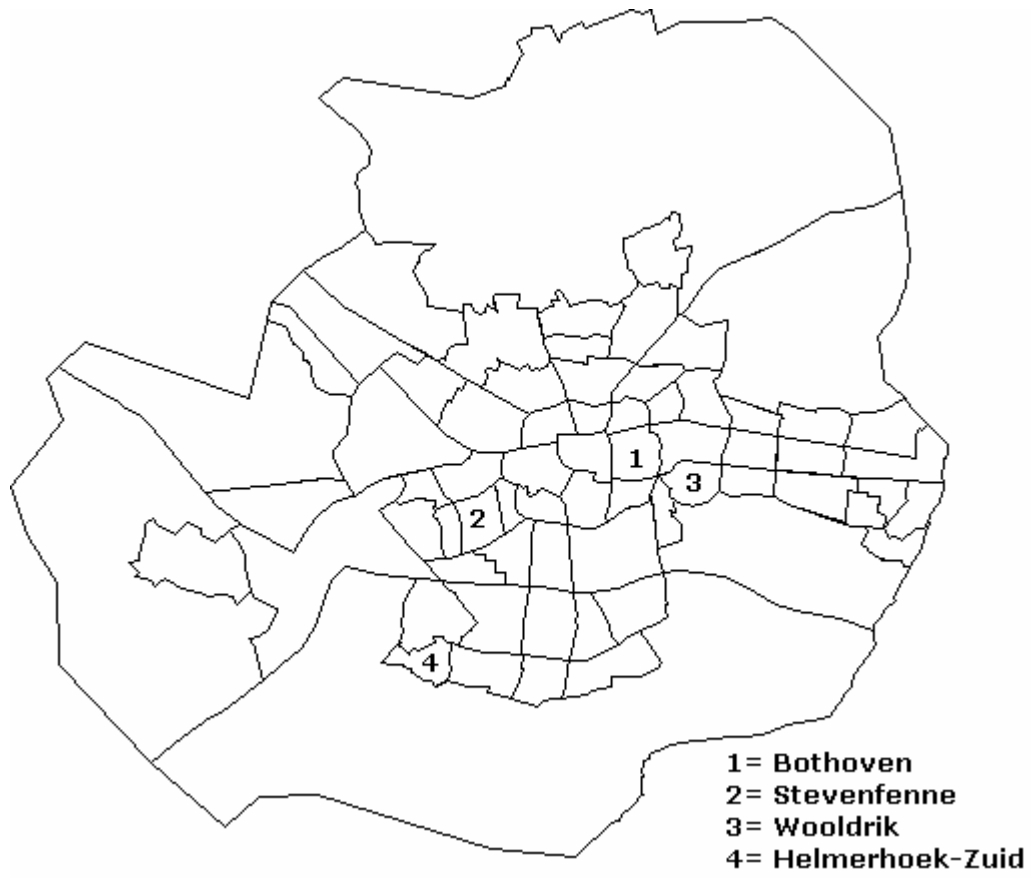
Zuid

WBS - buurtnummers	<i>Soort incident</i>							
		Productie	Verspreiding	Gebruik	Overig	Totaal	Overlast	Totaal
	60		2			2	1	3
	61	2	2			4	3	7
	62				1	1	1	2
	63	5	1			6	5	11
	64	2		1		3	3	6
	65		1			1	2	3
	66	3	1			4	4	8
	67	1		1		2	4	6
68								
95	1	2			3	3	6	
Totaal	14	9	2	1	26	26	52	

West

WBS - buurtnummers	<i>Soort incident</i>							
		Productie	Verspreiding	Gebruik	Overig	Totaal	Overlast	Totaal
	6		2			2	5	7
	7	2	1			3	2	5
	20	1	2			3	5	8
	21	4	3	3		10	7	17
	22			1		1	6	7
	23	7	2			9	10	19
	24	1			1	2	5	7
	25							
	26	1				1		1
	27						2	2
	28						1	1
	70	2				2	2	4
	71	1	1			2	1	3
	72							
	91							
96	1	2			3		3	
97								
98								
Totaal	20	13	4	1	38	46	84	

Bijlage 4: Kaartje ligging geselecteerde buurten

Bijlage 5: Gegevens I&O 'Stabiliteit' & 'Economische kansen'

	Buurten met drugsproblematiek		Buurten zonder drugsproblematiek		Grenswaarde
	De Bothoven	Stevenfenne	Wooldrik	Helmerhoek-Zuid	
<u>Stabiliteit</u>					
Gemiddelde woonduur	5,3	9,5	13,7	9,2	8,9
Gemiddelde leeftijd	44,7	35,3	42,4	34,3	37,2
Niet-westerse etniciteit %	18,6	21,6	7,2	16,9	28,8
Nederlandse etniciteit %	72,8	70,8	84,3	75,8	73,7
Eigenaar-bewoners %	23,3	43,1	85,3	62,2	44,6
Particulier verhuur %	33	7,6	9,8	9,7	18,7
Woningbouwcorporatie %	39,5	47,2	2,4	27,2	35,5
Hoogbouw %	48,8	34,9	6,1	0	21,7
Niet werkzame werkzoekenden %	12,1	14,2	3,4	9	11,4
Uitkering DMO %	9,5	12,7	4,3	11	13,0
Evaluatie bewoners eigen woning	7,80	7,95	8,00	7,97	7,86
Cijfer woning	7,60	7,63	7,79	7,73	7,69
Pandwaarde per m3	640	434	632	483	489
Algemene evaluatie buurt	7,40	7,22	7,60	7,37	7,33
Ontwikkeling buurt achteruit %	14,3	19,2	14,6	16,0	17,0
Mate van stedelijkheid	1,0	2,0	2,0	3,0	3,0
Cijfer woonomgeving	7,12	7,11	7,03	7,28	7,09
Fysieke kwaliteit woonomgeving	4,10	4,28	3,76	4,77	4,38
Mate van tevredenheid met voorzieningen % ²⁹	72,9	73,4	74,5	79,3	76,2

²⁹ Dit getal is het gemiddelde van meerdere percentages met betrekking tot de tevredenheid op meerdere onderwerpen, namelijk winkels, speelmogelijkheden, straatverlichting, groenvoorziening, openbaar vervoer, onderhoud wegen, basisonderwijs en voorzieningen voor jongeren.

<u>Economische kansen</u>	De Bothoven	Stevenfenne	Wooldrik	Helmerhoek-Zuid	Grenswaarde
GBI per inwoner [euro]	12.200	9.500	15.000	10.300	10.671
GBI per inwoners met 52 weken inkomen [euro]	15.500	13.600	20.800	15.900	15.575
GBI per huishouden [euro]	21.200	20.800	35.800	27.300	25.229
Niet werkzame werkzoekenden %	12,1	14,2	3,4	9	11,4
Uitkering DMO %	9,5	12,7	4,3	11	13
Potentiële beroepsbevolking (15-64) %	68,6	72,7	63,3	70,0	68,3

Bijlage 6: Uitwerkingen interviews wijkagenten

De Bothoven

- **Woonomgeving**

Woningen:

De Bothoven is een wijk met zowel huurwoningen als koopwoningen. Ongeveer 5% van de koopwoningen zijn in handen van huisjesmelkers welke de woning doorverhuren aan drugsverslaafden. Deze veroorzaken veel overlast in de woonwijk.

Er zijn ook goedkope huurwoningen van de Woonplaats in het deel 'Tattersal' (omgeving Beatrixstraat, Julianastraat, Wilhelminastraat) en het deel 'Transburg' (omgeving Kremersmaten, Brinkhuisburg, Tjihofburg, Benninkburg) zijn goedkope huurwoningen van Domijn waar zich multi-probleemgezinnen bevinden.

De woningen in de Bothoven zijn voornamelijk ééngesinswoningen. Tevens zitten er her en der in de wijk flatjes.

Op het kleine oppervlak van de wijk wonen zo'n 5000 inwoners.

De Bothoven kent een aantal bejaardenwoningen aan bijvoorbeeld de Espoortstraat en CF Klarstraat. De bejaardenwoningen zijn pas geleden gebouwd, zo'n 5 jaar geleden.

De ouderdom van de overige woningen is divers. Er zijn woningen die vrij oud zijn, maar ook nieuwere woningen van zo'n 20 jaar oud.

De 5% van de koopwoningen die in handen is van de huisjesmelkers worden slecht onderhouden. De overige 95% wordt wel goed onderhouden door de eigenaars. Ook worden de huurwoningen wel redelijk goed onderhouden door de woningbouwvereniging. In Tattersal en Transburg bevinden zich veel nisjes wat uitnodigend is voor verslaafden om zich op te houden. Het idee ligt er op het moment bij de woningbouwvereniging om dit eventueel af te breken. Dit zijn echter plannen voor de verre toekomst, ook omdat deze woningen nog niet zo heel oud zijn en het is nog onzeker of deze plannen doorgaan. De wijk is vrij druk en kent krappe straten met weinig parkeergelegenheid, dit is een nadeel van de wijk.

Voorzieningen:

Er bevindt zich 1 school in de Bothoven, namelijk de Freinetschool.

Tevens zitten er wat winkeltjes in de wijk. Voor deze kleine winkeliers is het moeilijk om hun hoofd boven water te houden. Door de vele overlast is het voor veel mensen niet aantrekkelijk om hier hun boodschapjes te doen wat niet gunstig is voor hun inkomsten. Er zitten 3 eettentjes in de Bothoven.

Op sportgebied bevindt zich een duikschool, zwemschool, sportschool en kickboxvereniging in deze wijk.

In de Bothoven is geen Buurthuis. Voor de jeugd wordt dan ook maar summier wat georganiseerd. Op het moment speelt het Brede-school project in Enschede, met als doel binding en samenhang in de wijk te krijgen. Wanneer dit project ook in de Bothoven komt, zal er een buurthuis komen van waaruit activiteiten worden georganiseerd voor de jeugd. Door het gebrek aan een pand van waaruit activiteiten kunnen worden georganiseerd voor de jeugd en volwassenen kan er geen binding onder de bewoners ontstaan. De vraag naar activiteiten in de wijk speelt wel onder de bewoners.

Op Tattersal bevindt zich een voetbalveldje met een kooi eromheen en 2 goaltjes. Ook is er wel een aantal speeltuintjes maar dit stelt niet zoveel voor.

Op het moment is de Bothoven voornamelijk een doorstroomwijk waar bewoners maar een paar jaar wonen en dan weer doortrekken naar een andere wijk/plaats.

Bereikbaarheid:

De wijk is goed te bereiken met het openbaar vervoer. Er rijdt een bus door de Espoortstraat en CF Klarstraat, dit is waar voornamelijk bejaarden wonen. Ook rijdt er

een bus rondom de wijk (Boulevard 1945, Oldenzaalsestraat, Oliemolensingel en Oosterstraat). Vanaf deze haltes kan men gemakkelijk de Bothoven in lopen. Vanaf de snelweg in het nog wel een stukje rijden naar de Bothoven. Je kunt vanaf de N35 via de Oostweg en Gronausestraat of vanaf de snelweg bij de Zuiderval via de singels in de Bothoven komen.

- **Bewoners**

In de Bothoven wonen mensen van allerlei culturen, zowel allochtonen als autochtonen. Tevens wonen er mensen die geestelijk ziek zijn, drugsverslaafden, multiprobleemgezinnen, ouderen, studenten etc. In de Bothoven wonen ook wel gezinnen, maar deze zijn vaak op zoek naar een goedkope woning. Na een paar jaar hebben dit soort gezinnen het vaak al wel gezien in de wijk en gaan ze elders een woning zoeken. Met name gezinnen met kinderen verblijven maar voor korte duur in de Bothoven.

In de huurwoningen wonen vaak bewoners die werkloos zijn, bewoners van de koopwoningen hebben meestal wel een baan.

In de wijk wonen mensen van alle leeftijden. Er wonen zowel studenten als gezinnen met kinderen, als ook bejaarden.

- **Drugsfactoren**

Drugsaanbod:

De Bothoven is op het gebied van drugs een vrij bekende wijk. Dit geldt voornamelijk voor mensen uit Enschede zelf maar ook uit Duitsland. Er staat een telefoocel op de hoek van de Lipperkerkstraat/Gronausevoetpad, welke een heel bekende telefoocel is ook onder Duitsers. Ze weten dat ze daar wel iemand kunnen treffen die hun kan helpen om aan drugs te komen.

In de Bothoven zijn verschillende soorten drugs te verkrijgen. Voor de softdrugs kunnen verslaafden ook gemakkelijk naar het centrum om deze in een coffeeshop te halen. In de wijk zelf zit geen coffeeshop. Met betrekking tot harddrugs zijn heroïne, cocaïne enz te verkrijgen. Bij invallen door de politie in dealpanden in de Bothoven wordt voornamelijk harddrugs aangetroffen.

Er zijn tevens geruchten dat er op straat gedeald wordt. Een onderzoek hiernaar is erg tijdrovend omdat het zich op straat afspeelt, hierdoor heeft de politie er ook minder zicht op. Het staat wel vast dat dit ook voorkomt in deze wijk, het betreft hier over het algemeen het dealen van harddrugs.

Van verslaafden hoort de wijkagent ook wel eens dat er drugs wordt verkocht met bijvoorbeeld suikerpoeder er doorheen. Het is afhankelijk bij wie de verslaafden hun drugs afnemen of de kwaliteit goed is. De verslaafden zeggen dan niet van wie ze drugs gekocht hebben maar ze zeggen wel dat ze slechte drugs hebben gekocht bij iemand in de wijk.

Verslaafden hebben het over prijzen van 20-40 euro per gram cocaïne/heroïne. De prijs is afhankelijk van de kwaliteit. Iemand die slechte drugs verkoop vraagt daar ook minder geld voor.

Voor het kopen van drugs moeten verslaafden vaak eerst een afspraak maken, dit gebeurt meestal telefonisch. De verslaafde gaat dan naar de dealer toe of de dealer komt naar de verslaafde toe. Verslaafden weten de dealers via via wel te vinden.

Concurrentie:

Het komt wel eens voor dat een dealer de afspraken met een verslaafde niet nakomt. Hierover krijgen ze dan trammelant wat dan bekend wordt bij de politie. In eerste instantie weet de politie dan niet dat het om drugs gaat, maar dat blijkt dan later uit de verhoren. Het komt ook voor dat er trammelant ontstaat tussen een grote dealer en een kleine dealer welke drugs afneemt bij de grote dealer.

Hulpverleningsaanbod:

In de Bothoven bevinden zich diverse instelling voor verslaafden: Humanitas, RIBW, Stichting Aveleijn, Leger des Heils.

Het is een wijk waar weinig binding is en waar mensen maar kort blijven. Bewoners ondervinden veel overlast van verslaafden in de wijk, de politie krijgt hier veel meldingen van. Deze verblijven bij de instellingen voor verslaafden die zich in de wijk bevinden, maar ook in de panden van huisjesmelkers.

Veel bewoners in de wijk zitten er maar vaak voor een paar jaar omdat er sprake is van weinig binding. Vooral gezinnen met kinderen vinden de wijk door de overlast geen geschikte wijk om voor lange tijd te blijven.

Pakkans:

Drugsproblematiek staat bij de politie voor deze wijk hoog op de agenda, het is dan ook benoemd als één van de speerpunten.

Dealpanden die bij de politie bekend zijn worden zo snel mogelijk aangepakt. Eerst wordt informatie verzameld en als dan blijkt dat er daadwerkelijk iets aan de hand is wordt het pand binnen 2 weken betreden. Dit is wel afhankelijk van de grootte van de problematiek.

Als een verslaafde regelmatig in beeld komt bij de politie met betrekking tot drugs gebruik, stelen etc. dan wordt geprobeerd om samen met zijn contactpersoon van een hulpverleningsinstelling (bijvoorbeeld Tactus) en gemeente te kijken welke mogelijkheden er zijn voor deze persoon. Als deze hulpverlening niet helpt, dan wordt het via justitie verder gespeeld.

Op het moment is de gemeente bezig om vanaf de Klomp tot aan de Noord-Esmarkerrondweg het particulier verhuur aan te pakken. Deze ontwikkelingen gaan niet zo snel als de politie zou willen.

Een paar jaar geleden (vanaf ong. 2000) werden deze panden opgekocht maar op dit moment heeft de gemeente daar geen geld meer voor.

Ook heeft de wijkagent met huisjesmelkers om tafel gezeten om samen het probleem over zijn pand te bespreken. Uiteindelijk gaan deze huisjesmelkers erover nadenken en wordt de huur van de overlastveroorzakers in dat pand opgezegd.

Tot slot:

In de Bothoven zitten veel hulpverleningsinstanties waar veel 'zwakkere' bewoners zitten. Daarnaast bevinden zich veel huisjesmelkers die de woningen verhuren aan drugsverslaafden en studenten. Deze combinatie vormt het probleem van de Bothoven. Ook schort het in de wijk aan het ontbreken van een buurthuis. Het gebrek aan een goede opbouwwerker en jongerenwerker heeft eveneens geen positieve invloed gehad op het ontwikkelen van de wijk.

Als je een wijk goed wilt hebben, dan moet je eerst het onkruid weghalen. Als je in je tuin het onkruid niet weghaalt dan groeit daar ook niks anders. In een wijk moet eerst het onkruid worden weggehaald, wil je daar een goede wijk hebben. Zolang dit niet gebeurt zul je altijd een probleemwijk houden.

Stevenfenne

- **Woonomgeving**

Woningen:

Er staan over het algemeen oudere rijtjeswoningen van voor de oorlog. Het betreffen voornamelijk huurwoningen, welke voor het grootste deel van Domijn zijn en een klein deel van de Woonplaats. Aan de Wicher Nijkampstraat, SL Louwesstraat, JHW Robersstraat en deels de Tomatenstraat bevinden zich duplexwoningen. De wijk is nauw opgezet waardoor er sprake is van parkeerproblemen. Er is niet veel hoogbouw in de wijk. Aan het Oogstplein staan een 4-tal flats waarvoor afbraakplannen zijn. Onder één van de flats is ook het winkelcentrum gelegen. In deze flats was ook sprake van particuliere verhuur. Er is nu een projectontwikkelaar die deze woningen opkoopt. Ook aan de SL Louwesstraat stonden een aantal flats. Deze zijn een paar maand geleden afgebroken. Hiervoor in de plaats komen ééngezinswoningen.

De woningbouwvereniging Domijn is in een versneld tempo bezig een aantal woningen af te breken, met name aan de Wicher Nijkampstraat, omdat deze woningen niet meer van deze tijd zijn.

Voorzieningen:

Er zijn 2 speeltuinen in de wijk, namelijk speeltuin Robinia (op het Acacia) en speeltuin Stevenfenne.

De speeltuinen fungeren ook als 'Buurthuis' van waaruit activiteiten worden georganiseerd. De activiteiten zijn zowel voor ouderen ('s avonds) en jongeren. Deze plekken hebben een vaste groep bezoekers (volwassenen) uit de wijk. Voor zover bekend gaan de overige bewoners ook niet naar wijken voor hun vrijetijdsbesteding, zij hebben hier geen behoefte aan. Voor kinderen wordt heel veel georganiseerd vanuit Robinia.

Er zit een klein winkelcentrum aan het Oogstplein en winkelcentrum Stadsveld grenst ook aan de wijk. Men gaat een heel nieuw winkelcentrum in Stadsveld opzetten. De winkels aan het Oogstplein gaan samengevoegd worden met het nieuwe winkelcentrum in Stadsveld. De ruimte die dan vrijkomt is bedoeld voor woningbouw.

Er zitten 2 basisscholen in de wijk, namelijk de Beatrixschool en de Stadsveldschool welke op de grens ligt. Tevens zit er aan de Stevenfennestraat een kinderdagverblijf. In de wijk zitten geen sportgelegenheden, vermoedelijk door het ruimtegebrek is hier geen ruimte voor.

Aan de Dennenweg zit een café en aan de Zweringweg een Satéhuis.

Er zijn geen geluiden bekend dat de bewoners niet tevreden zijn over het aanbod van voorzieningen. Waarschijnlijk is de interesse hier naar niet zo groot.

Bereikbaarheid:

De buurt is goed te bereiken met het openbaar vervoer. Er gaat een buslijn dwars door de wijk heen. Ook langs de grens van de wijk rijdt een bus over de Haaksbergerstraat en Elferinksweg.

De wijk is goed toegankelijk vanaf de Haaksbergerstraat en vanaf de snelweg via de Westerval. Ook vanaf de singels is de wijk goed bereikbaar. In het verleden werd de wijk ook als sluiproute gebruikt om de singel tijdens de spits te vermijden als men naar de snelweg moest. Hiertegen heeft de gemeente maatregelen genomen.

- **Bewoners**

Aan het Acaciaplantsoen woonden veelal mensen met uitkeringen. Daar komt nu wat verandering in. Er is een convenant met de woningbouwverenigingen afgesloten over de plaatsing van nieuwe bewoners.

In de huurwoningen wonen veel mensen met een uitkering. In de Zaaierstraat, Maaistraat en Eikstraat staan koopwoningen en hier hebben we nauwelijks problemen.

Hier wonen mensen die het financieel wat breder hebben en niet afhankelijk zijn van een uitkering.

De wijk bevat voor het merendeel gezinnen. In de duplexwoningen aan de Wicher Nijkampstraat wonen wel veel alleenstaanden of 2-persoonshuishoudens. Dit geldt ook voor de SL Louwesstraat en Tomatenstraat.

De bewoners zijn voor het grootste deel van Nederlandse afkomst. In de flats aan het Oogstplein zitten wel wat bewoners van buitenlandse afkomst.

In de duplexwoningen wonen voornamelijk jongeren welke starters zijn. Stevenfenne bevat geen bejaardenwoningen. De wijk is heel gemêleerd qua leeftijd van bewoners maar gemiddeld toch wat jonger.

- **Drugsfactoren**

Drugsaanbod:

Er is waarschijnlijk zowel harddrugs als softdrugs te verkrijgen in de buurt. De Texaco aan de Dr. van der Zandestraat is een makkelijk te bereiken plek via de Haaksbergerstraat waar gedeald wordt. Tevens wordt er gedeald rondom winkelcentrum Stadsveld. Er wordt momenteel nog onderzocht waar de drugs vandaan komt. Het vermoeden bestaat dat dit vlakbij uit panden in Stevenfenne afkomstig is.

In Stevenfenne zitten geen coffeeshops. Wel is er een aantal dealpanden bekend in de wijk. Tevens wordt er voor zover bekend gedeald bij de Texaco en mogelijk ook bij het winkelcentrum Stadsveld. Hier krijgen we af en toe een melding van het vermoeden van dealen. De dealers worden telefonisch benaderd om een afspraak te maken. Via via in het drugscircuit worden de telefoonnummers verspreid.

Voor zover bekend zijn het meestal mensen van buiten Stevenfenne welke naar de wijk komen om aan drugs te komen. Deze mensen komen uit Enschede en niet zozeer uit andere omliggende plaatsen.

Conflicten:

Voor zover bekend is er geen sprake van conflicten tussen dealers. Er is nauwelijks sprake van concurrentie onderling.

Hulpverleningsaanbod:

In Stevenfenne bevinden zich geen instellingen voor hulpverlening van verslaafden.

Pakkans:

Bij meldingen wordt informatie ingewonnen, welke doorgespeeld wordt naar de taakaccenthouder drugs. Deze gaat hier eventueel een verder onderzoek naar instellen door middel van bijvoorbeeld posten. Aan de hand hiervan kan dan een actie worden gepland waarbij kopers worden afgevangen en de dealer wordt aangepakt.

Afgelopen jaar heeft op Acacia een project plaatsgevonden onder de naam 'Acacia-project', waarbij het gebied is doorgelicht in samenwerking met een aantal sociale partners. De gemeente nam hierin het initiatief. Er werden huisbezoeken afgelegd door een groep van hulpverleners en deze hebben gekeken waar de knelpunten zitten en waar de mensen bij geholpen kunnen worden. Dit is gedaan aan de hand van een sociale kaart waar alle partners bij betrokken zijn. Op deze manier zijn de 'probleemgezinnen' bepaald welke bezocht zijn. Het project 'Acacia' is er tevens op gericht om bepaalde bewoners op het rechte pad te krijgen.

De laatste jaren is in Stevenfenne drugs een van de speerpunten van de politie. Dit betekent dat de politie snel op meldingen met betrekking tot drugs reageert.

Tot slot:

In Stevenfenne zijn veel meldingen met betrekking tot drugs, maar dit betekent nog niet dat er daadwerkelijk ook klopt. Er ligt nog wel een verschil tussen het aantal meldingen en de daadwerkelijke drugsoverlast in Stevenfenne.

In Stevenfenne heeft het zwaartepunt gelegen op een paar adressen, namelijk aan de Wicher Nijkampstraat en het Acacia. Hierdoor kan Stevenfenne negatief naar voren komen uit de cijfers.

In Stevenfenne staan duplexwoningen en andere goedkopere huurwoningen die aantrekkelijk zijn voor dealers. Het Acaciaplantsoen is een beetje een afgezonderd straatje/pleintje waardoor bewoners vrij gemakkelijk ongestoord hun gang kunnen gaan. Er is in die straat weinig controle mogelijk vanuit de omgeving. Ook staan aan het Acaciaplantsoen relatief goedkopere huurwoningen. Dit kan een reden zijn dat in deze straat een vrij groot aantal hennepplantages in korte tijd zijn opgerold.

Wooldrik

- **Woonomgeving**

Woningen:

In Wooldrik staan hoofdzakelijk koopwoningen in de middel en hogere klasse. Aan de Hofstedeweg staat nog een kleine rij met huurwoningen van een woningcorporatie. Tevens staan er aan een pleintje aan het eind van de Celsiusstraat een kleine groep seniorenwoningen.

Alleen op de hoek van de Gronausestraat met Zuid-Esmarkerrondweg staat een flatgebouw, de rest van de woningen in de wijk is laagbouw.

Het type woningen is vrij gevarieerd. Er staan veel vrijstaande woningen, maar daarnaast ook een aantal rijtjeswoningen en twee-onder-één-kapwoningen.

Er staan voornamelijk na-oorlogsewoningen, maar er staan ook een aantal wat oudere herenhuizen.

De woningen worden over het algemeen goed onderhouden door de eigenaren.

Bewoners blijven over het algemeen voor langere tijd in de wijk wonen, er is geen sprake van groot verloop van bewoners.

Voorzieningen:

In Wooldrik is een basisschool en twee scholen van het voortgezetonderwijs. Het Stedelijk Lyceum aan de Hofstedeweg en het Bonhoeffer College aan de Van der Waalslaan.

Van de basisschool maken ook kinderen uit Duitsland en 't Hogeland gebruik.

Tevens bevindt zich er een park, het Wooldrikspark, een voetbalvereniging (Vogido) en een tennisvereniging aan de Tegelerweg.

Er zitten geen winkels in de wijk. Wel bevindt zich 1 cafetaria aan de Wooldrikshoekweg.

Er is geen buurthuis in de wijk, maar ze maken gebruik van het buurthuis 'de Roef' in 't Hogeland. Er is een wijkraad van 't Hogeland – Wooldrik. Vanuit 'de Roef' worden activiteiten georganiseerd voor onder andere bewoners van het Wooldrik. Aanstaande dinsdagavond is er een inloopavond voor de 'seniorenproef', er worden dan allerlei activiteiten voor bewoners van 55+ georganiseerd.

Er is 1 jongerenwerker die ook voor het Wooldrik is aangesteld, deze werkt ook vanuit 'de Roef'.

Bij 'de Roef' kunnen allerlei doelgroepen terecht voor activiteiten.

De bewoners zijn over het algemeen wel tevreden over het voorzieningenaanbod in de wijk. Dit komt waarschijnlijk ook doordat zich in de wijk ook een park met kinderboerderij, de voetbalvereniging en de tennisvereniging bevindt.

Bereikbaarheid:

Langs de Gronausestraat loopt een busbaan van de binnenstad naar Glanerbrug en vanaf daar kunnen bewoners de wijk in.

Vanaf de snelweg kan men via de singel bij de Zuiderval de snelweg op of via de Gronausestraat richting Glanerbrug en de Oostweg.

Vanuit Duitsland is de wijk gemakkelijk te bereiken via de Gronausestraat.

- **Bewoners**

Het inkomen van het grootste deel van de bewoners ligt in de middel tot hoge klasse.

De werkloosheid is in Wooldrik niet hoog.

Er wonen gemiddeld wat oudere bewoners, dit zijn voornamelijk echtparen en gezinnen. Voornamelijk in het gedeelte met de naoorlogse woningen wonen jongere gezinnen met kinderen.

Er wonen voornamelijk mensen van Nederlandse afkomst.

- **Drugsfactoren**

Drugsaanbod:

Er kan niet uitgesloten worden dat bij één van de scholen van het voortgezet onderwijs geprobeerd wordt te dealen. Wanneer dit gebeurt wordt het wel snel onderschept, omdat men hier alert op is, ook vanuit de scholen zelf. Verder wordt er in de wijk voor zover bekend niet gedeald op straat of vanuit panden.

Er bevindt zich geen coffeeshop in het Wooldrik.

Conflicten:

N.v.t.

Hulpverleningsaanbod:

In Wooldrik bevinden zich geen drugsinstellingen.

Pakkans:

In Wooldrik is drugsproblematiek geen speerpunt voor de politie. Wel is het Wooldrikspark in verband met overlast van zwervers die alcohol gebruiken een aandachtspunt.

Voor de politie is het Wooldrikspark en de sportvelden een aandachtspunt dat daar ook geen drugsproblemen gaan ontstaan door anderen van buitenaf. Bij surveillances wordt aan deze plekken extra aandacht besteed, omdat op deze plekken jeugdoverlast ook een aandachtspunt is.

Tot slot:

In Wooldrik bevinden zich geen instellingen of huurwoningen in een lage prijsklasse, hierdoor trekt buurt niet zo snel verslaafden aan.

De buurt kent ook een grote mate van sociale controle. Er is maar weinig verloop van bewoners, men kent elkaar allemaal.

Helmerhoek-Zuid

- **Woonomgeving**

Woningen:

80% van de woningen zijn koopwoningen, de rest van de woningen zijn huurwoningen. Er staat 1 flat in de wijk. Deze flat is bedoeld voor ouderen en heeft hier speciale voorzieningen voor. Er staan veel twee-onder-één-kapwoningen, een gedeelte vrijstaande woningen, rijtjeswoningen en een aantal seniorenwoningen. De woningen worden over het algemeen allemaal goed onderhouden. Bij de koopwoningen zie je dat de bewoners ook hun tuintjes goed onderhouden. De hele wijk is bijna 25 jaar geleden opgebouwd.

Voorzieningen:

De bewonersparticipatie is heel hoog. Helmerhoek is één van de eerste wijken met een wijkraad, welke ook constant goed functioneert.

Er is een wijkcentrum (achter het Winkelcentrum) waar een grote groep gebruik van maakt om daar bij elkaar te komen. Vanuit het wijkcentrum worden diverse activiteiten georganiseerd voor zowel ouderen als jongeren. Elke dag van de week is in het wijkcentrum wel wat te doen. Vooral de Ouderenbond is hierin heel actief. De opkomst van bewoners is hierbij behoorlijk hoog.

De jongeren zijn niet zo tevreden over het aanbod van activiteiten. In Helmerhoek woont een groot aandeel jongeren. Doordat in veel gezinnen beide ouders werken, komt het voor dat veel jongeren zich op straat gaan vervelen en hierbij overlast veroorzaken. Er zijn nu plannen gemaakt om iets voor de jongeren op te zetten. Dit is nog in een opstartfase en hierbij is de politie nog in gesprek met de jeugd.

Er zijn 4 basisscholen in Helmerhoek.

Op winkelgebied is er 1 winkelcentrum, namelijk Winkelcentrum Helmerhoek. De bewoners doen over het algemeen hun boodschapjes daar.

In Helmerhoek zit een sporthal van waaruit activiteiten worden georganiseerd. Tevens grenst aan Helmerhoek-Zuid een voetbalvereniging waar bewoners uit deze wijk ook gebruik van maken. Er is nu afgesproken met de gemeente dat de jeugd zonder lidmaatschap gebruik mag maken van deze velden om een potje te kunnen voetballen. Er bevinden zich geen horecagelegenheden in de wijk. Hierdoor wordt ook geen bepaald volk aangetrokken naar de wijk. Na 20:00 wanneer de Albert Heijn dicht is is alleen de cafetaria nog open.

Er zijn geen geluiden bekend van bewoners die bepaalde voorzieningen in de wijk missen, naast het feit dat er voor jongeren meer georganiseerd moet worden.

Bereikbaarheid:

De wijk heeft maar 3 echte ingangen (Dubbelinckhoek (Helmerhoek-Noord), Koppelboerhoek en Beekwoudehoek), met betrekking tot criminaliteit etc. is het niet aantrekkelijk voor criminelen om deze wijk in te gaan. Je moet namelijk door deze 3 ingangen naar binnen en het aantal vluchtwegen is dan ook beperkt tot deze 3 waardoor de kans groot is dat je politie tegen kan komen.

De wijk is een doolhof voor mensen die er de weg niet kennen.

Dwars door de Helmerhoek loopt een busbaan, dit vinden de ouderen geweldig omdat ze maar een klein stukje moeten lopen naar de bushalte. Een nadeel van de busbaan is dat deze ook gebruik wordt door anderen die op deze manier de kortste route zoeken. Bij de aanleg is hiermee geen rekening gehouden.

De belangrijkste uitvoerwegen zijn via de ring naar de Haaksbergerstraat en via de ring naar de snelweg bij de Westerval. Richting de Westerval kan het wel eens druk zijn en dan kan je ook naar de snelweg bij de Zuiderval. Dit is wel een stukje verder maar op bepaalde tijdstippen is dat wel gunstiger.

Vanuit Helmerhoek kan je via de ring en de Knalhutteweg snel in Duitsland zijn.

- **Bewoners**

Er wonen voornamelijk mensen van Nederlandse afkomst, maar hiernaast woont er ook een behoorlijke groep Suryoyo mensen.

De bewoners van koopwoningen hebben voornamelijk een modaal tot boven-modaal inkomen. De 20% bewoners van huurwoningen hebben wat lagere inkomens.

Bij gezinnen is meestal sprake van twee inkomen. Er is nagenoeg geen werkloosheid in de Helmerhoek.

Er wonen veelal gezinnen, het aantal alleenstaanden in de wijk is maar heel weinig.

In de wijk wonen veel startende gezinnen, maar ook een behoorlijk aantal ouderen.

De bewoners zijn betrokken bij de wijk en hun leefomgeving.

- **Drugsfactoren**

Drugsaanbod:

Er is bijna geen drugsaanbod in de wijk. Het gebeurt af en toe dat er een melding komt dat spelende kinderen een wietzakje hebben gevonden. Wanneer er drugs wordt gehandeld wordt dit heel snel bekend bij de politie door de grote sociale controle in de wijk. Criminele activiteiten in de wijk worden heel snel gesignaleerd door de bewoners en deze nemen hierover ook daadwerkelijk contact op met de politie.

Als er gedeald wordt heeft dit meestal een verband met cliënten van de Helmerzijde (Twents Psychiatrisch Ziekenhuis). Er wordt dan meestal afgesproken met dealers van buiten de wijk Helmerhoek. Dit gebeurt zowel door het bellen van de dealers, maar er zijn ook dealertjes die hun doelgroep zelf opzoeken. Aangezien bij Helmerzijde mensen rondlopen die verslaafd zijn gaan ze daar bewust naar toe. Een aantal van de leveranciers hebben zelf ook een psychische achtergrond en zijn zelf ook in Helmerzijde in behandeling geweest.

Meer over Helmerzijde staat bij 'Hulpverleningsaanbod'.

Concurrentie:

Er is geen sprake van concurrentie tussen de dealers. Er zijn zo'n 5-6 dealertjes die daar geregeld komen. Er is sprake van een toenemend aantal dealertjes wanneer er een zogenaamde betaaldag is geweest van de Helmerzijde cliënten.

Hulpverleningsaanbod:

In Helmerhoek bevindt zich een aantal huizen (ong. 30-40) die onderdeel zijn van Helmerzijde (Scherpenzeelhoek (Helmerhoek-Noord)) waarbij sprake is van begeleid wonen. Tevens bevinden zich een aantal huizen van Stichting Aveleijn in de wijk. Van de bewoners van deze huizen ondervindt de buurt nauwelijks overlast. Er zijn zo af en toe incidentjes, maar ze doen er veel aan om alles rustig en zonder problemen te laten verlopen.

Er is wel één belangrijke factor voor de wijk, namelijk het Helmerzijde (Twents Psychiatrisch Ziekenhuis). Deze ligt aan de Broekheurnering tegen de wijk Helmerhoek-Noord. Zo'n 60% - 70% van de mensen die daar rondlopen is of drugsverslaafd of alcoholverslaafd, danwel een combinatie van beide. Tevens speelt hierbij dat deze mensen psychische problemen hebben. Hiervan ondervindt de wijk wel overlast op het gebied van drugs. Er komen af en toe meldingen van bewoners over een verdachte auto en bij het natrekken hiervan blijkt dit vaak een relatie te hebben met de Helmerzijde. Het gebeurt vaak dat er door cliënten van de Helmerzijde wordt afgesproken met dealers bij het Winkelcentrum Helmerhoek. Dat ligt namelijk aan de overzijde van de weg op loopafstand.

Ook spreken ze vaak af op het terrein van Helmerzijde, maar daar vindt nu meer toezicht plaats onder andere door middel van camera's die daar geplaatst zijn.

Helmerzijde doet er ook wel veel aan om te voorkomen dat haar cliënten overlast veroorzaken in de wijk. Zij worden dan zelf gebeld als er cliënten overlast veroorzaken en halen deze dan op. Wanneer er sprake is van drugsoverlast in Helmerhoek is er meestal een relatie met de Helmerzijde en niet van gebruikers vanuit andere wijken of plaatsen.

De draagkracht door de bewoners ten aanzien van Mediant (Helmerzijde) is heel groot. Hier is in het begin door Mediant heel veel aan gedaan door bewoners te betrekken bij activiteiten, het beschikbaar stellen van hun theater en kantine en meer zaken, geld beschikbaar stellen en het sponsoren van activiteiten. Het doel hiervan is de samenhang met de buurt te vergroten. Vooral in het begin is hierdoor bij bewoners veel draagkracht gecreëerd. Het betrekken van de bewoners door Mediant is één van de elementen waardoor de buurtbewoners niet zoveel klagen. Dit was een hele goede zet, maar is helaas de laatste jaren minder geworden door het geld dat de instelling tot haar beschikking heeft.

De overlast ten opzichte van de buurt valt over het algemeen wel mee, zo af en toe steekt het wel de kop op. Dan komen er meldingen van onzure types of verslaafden in de buurt. Als er al twee meldingen over binnenkomen, zorgt de wijkagent er voor dat daar meer gesurveilleerd gaat worden.

De overlast bestaat uit het aangesproken worden door verslaafden, heen en weer lopen en het opvallend aanwezig zijn in de buurt door hun gedrag.

Pakkans:

Door de politie wordt op drugsproblematiek weinig ingezet in Helmerhoek, omdat dit eigenlijk niet speelt. Er wordt ad hoc gereageerd op zaken. Wanneer er een melding komt dan wordt deze meteen opgepakt.

De prioriteiten in deze wijk liggen bij jeugdproblematiek en verkeersproblematiek.

Tot slot

Als je een eigen woning hebt is het voor de hand liggend dat je ook een vast inkomen hebt. Wanneer je je dan bezig gaat houden met het opzetten van een hennepkwekerij zitten daar behoorlijke consequenties aan als de politie je pakt. Je krijgt hele hoge boetes en je wordt helemaal kaal geplukt. Je ondervindt hier je hele leven de gevolgen nog van. Als je al niks hebt en over het algemeen in een huurwoning woont, is de stap naar een hennepkwekerij lager. Het is heel aantrekkelijk om je dan hiermee in te laten ook omdat je minder te verliezen hebt.

Door de samenstelling van de wijk met koophuizen, hogere inkomens en laag werkloosheid is dit geen wijk waar het voor bewoners aantrekkelijk is om zich met drugspraktijken bezig te houden.

De ligging van de wijk is ook niet interessant omdat dit te ver van het centrum is. Het centrum en de omgeving van het station is een verzamelplaats van verslaafden / drugsgebruikers. Maar omdat het er zo ver vanaf ligt komen deze mensen niet naar Helmerhoek.

Het beperkte aantal toegangswegen is ook niet interessant voor drugsgelateerde zaken, omdat er maar weinig vluchtwegen zijn en daardoor de pakkans hoog is.

In de wijk Helmerhoek is sprake van een grote mate van sociale controle. De bewoners willen de goede status van de buurt hoog houden. Wanneer er zich duistere figuren in de wijk ophouden valt dit op en gaan buurtbewoners hierover bellen met de politie. Dit is ook terug te zien in het lage aantal auto- en woninginbraken in de wijk. Hierbij speelt het beperkte aantal toegangswegen waarschijnlijk ook een belangrijke rol.